

Beregnet til

Statped

Dokument type

Rapport

Dato

Januar, 2021

STATPEDUNDERSØKELS EN 2020 HOVEDRAPPORT

STATPEDUNDERSØKELSEN 2020 HOVEDRAPPORT

Oppdragsnavn **Statpedundersøkelsen 2020**

Mottaker **Statped**

Dokument **Rapport**

type

Dato **15.02.2021**

Utført av **Claz Lenz, Siri Storøy, Hanne Holden Halmrast, Eline Moe Vestrheim**

INNHALDSFORTEGNELSE

1.	Hovedfunn	8
2.	Bakgrunn og formål	12
2.1	Hovedproblemstilling: Hvordan opplever Statpeds brukere og samarbeidspartnere kvalitet og effekt av Statpeds tjenester?	13
2.1.1	Forventinger om påvirkning	14
2.2	Utvikling og forankring av spørreskjemaet	16
3.	Om Statpedundersøkelsen	18
3.1	Brukerundersøkelsen	18
3.1.1	Svarprosent og frafall i brukerundersøkelsen	19
3.2	Om undersøkelsen blant samarbeidspartnere	22
3.2.1	Svarprosent og frafall samarbeidspartnere	23
3.3	Utvikling av samleindikatorer	24
3.3.1	Innhold i faktorene fra undersøkelsen til samarbeidspartnerne	25
3.3.2	Resultater på faktorer - spørreskjema blant samarbeidspartnere	28
3.3.3	Tematikker i brukerundersøkelsen	30
3.4	Kvalitative intervjuer	31
4.	Resultater	33
4.1	Undersøkelsen til samarbeidspartnerne – gjennomsnitt, svarfordelinger og oppdelinger	33
4.1.1	Benyttede tjenester	33
4.1.2	Hvilken type rådgivning	34

4.1.3	Respekt fra Statped	36
4.1.4	Kvalitet	37
4.1.5	Forutsetninger for kvalitet	42
4.1.6	Kjennskap	47
4.1.7	Læringsressurser på Statped.no	49
4.1.8	Læremidler	53
4.1.9	Lokal nytteverdi	55
4.1.10	Lokale forutsetninger	60
4.1.11	Samlet sett	63
4.1.12	Forskjeller mellom regioner	65
4.2	Brukerundersøkelsen – gjennomsnitt, svarfordelinger og oppdelinger	68
4.2.1	Møte med Statped	68
4.2.2	Medvirkning	72
4.2.3	Hurtighet og pålitelighet	74
4.2.4	Læringsressurser	76
4.2.5	Læremidler	79
4.2.6	Endring i hvordan barnehagen/skolen møter mitt barn	81
4.2.7	Læring	83
4.2.8	Inkludering i opplæringen	86
4.2.9	Inkludering i barnehage	89
4.2.10	Samlet sett	91
5.	Analyser	93
5.1	Sammenligning «fornøydhet med Statpeds tjenester» med tidligere undersøkelser	93
5.2	Regresjons- og driveranalyser	94
5.2.1	Regresjonsanalyse av undersøkelsen til samarbeidspartnerne	95
5.2.2	Regresjonsanalyse av undersøkelsen til brukerne	104
6.	Måloppnåelse, Styrker og svakheter	112

6.1	Sammenhengen mellom resultatet og Statpeds målsettinger jf. Mål- og disponeringsskriv.	112
6.1.1	Vurdering av måloppnåelse	113
6.2	Styrker og svakheter	118
6.2.1	Kompetanseheving for PPT	118
6.2.2	Kompetanseheving for skole og barnehage	120
6.2.3	Statpeds bidrag til endring i praksis blant PPT-kontorene	121
6.2.4	Statpeds bidrag til endring i praksis blant skoler og barnehager	122
6.2.5	Styrke og svakheter med påvirkning på faktoren «Læring»	123
6.2.6	Styrker og svakheter med påvirkning på inkludering i barnehagen	124
6.3	Oppsummering og anbefalinger	125
6.4	Veien videre	127
7.	Appendix 1	128
7.1	Spørsmål til foresatt og voksen bruker	128
7.2	Spørsmål til elever og barn i barnehage	129
7.3	Samarbeidspartnerundersøkelsen – gjennomsnitt, svarfordelinger og oppdelinger	130
7.3.1	Spørsmål PPT, Skole og barnehage	130

TABELLOVERSIKT

<i>Tabell 1 Deltakelse i undersøkelsen blant foresatte og brukere over 18 år, oppdelt på type respondent.....</i>	<i>19</i>
<i>Tabell 2 Deltakelse i undersøkelsen blant foresatte og brukere over 18 år, oppdelt på region</i>	<i>20</i>
<i>Tabell 3 Deltakelse i undersøkelsen blant foresatte og brukere over 18 år, oppdelt på tjeneste</i>	<i>21</i>
<i>Tabell 4 Frafallsanalyse etter type samarbeidspartner.....</i>	<i>23</i>
<i>Tabell 5 Frafallsanalyse etter region for PPT kontorer</i>	<i>24</i>
<i>Tabell 6 Frafallsanalyse etter region for barnehager og skoler</i>	<i>24</i>
<i>Tabell 7 Samleindikatorer samarbeidspartnere.</i>	<i>25</i>
<i>Tabell 8 Faktorer med høyest påvirkning på «Bistanden fra Statped har bidratt til å heve vår kompetanse»</i>	<i>97</i>
<i>Tabell 9 Faktorer og enkeltpåstander for «kvalitet» og «forutsetninger for kvalitet» med høyest påvirkning på «Bistanden fra Statped har bidratt til å heve vår kompetanse»</i>	<i>98</i>
<i>Tabell 10 Faktorer med høyest påvirkning på «Bistanden fra Statped har bidratt til å forbedre praksisen i enheten vår»</i>	<i>101</i>
<i>Tabell 11 Faktorer og enkelt-påstander for «kvalitet» og «forutsetninger for kvalitet» med høyest påvirkning på «Bistanden fra Statped har bidratt til å forbedre praksisen i enheten vår»</i>	<i>102</i>
<i>Tabell 12: Faktorer og enkelt-påstander med høyest påvirkning på «Læring»</i>	<i>108</i>
<i>Tabell 13: Faktorer og enkelt-påstander med høyest påvirkning på «Hjelpen fra Statped har bidratt til at barnet har blitt mer inkludert i leken i barnehagen»</i>	<i>110</i>
<i>Tabell 14 Hovedmål - Tjenesteyting</i>	<i>112</i>
<i>Tabell 15 Hovedmål 2 - Kompetansespredning.....</i>	<i>113</i>
<i>Tabell 16 Måloppnåelse indikator 1.1.1.....</i>	<i>114</i>
<i>Tabell 17 Måloppnåelse indikator 1.1.3.....</i>	<i>114</i>
<i>Tabell 18 Måloppnåelse indikator 1.2.5.....</i>	<i>114</i>
<i>Tabell 19 Måloppnåelse indikator 2.1.2.....</i>	<i>115</i>
<i>Tabell 20 Måloppnåelse indikator 2.1.3.....</i>	<i>116</i>

Tabell 21 Måloppnåelse indikator 2.2.1.....	117
Tabell 22 Måloppnåelse indikator 2.2.2.....	117

FIGUROVERSIKT

Figur 2-1 Effektmodell.....	14
Figur 3-1 med resultater på faktorer for PPT kontorer.....	29
Figur 3-2 med resultater på faktorer for Skole/barnehage	30
Figur 4-1 Frekvensfordeling Hvilke tjenester har enheten benyttet de siste 12 mnd? (oppdelt etter PPT-kontor og barnehage/skole)	34
Figur 4-2 Hvilken type rådgivning har dere benyttet? (Kun til de som har svart rådgivning veiledning på spørsmålet om tjenester) PPT-kontorer n=138 / Barnehager og skoler n=164	35
Figur 4-3 Statped møter oss med respekt (PPT-kontorer)	36
Figur 4-4 Statped møter oss med respekt (skole/barnehage)	37
Figur 4-5 Resultater på spørsmål om kvalitet (PPT-kontorer)	38
Figur 4-6 Resultater på spørsmål om kvalitet (barnehager og skoler)	41
Figur 4-7 Resultater på spørsmål om forutsetninger for kvalitet (PPT-kontorer)	44
Figur 4-8 Resultater på spørsmål om forutsetninger for kvalitet (Barnehager og skoler).....	46
Figur 4-9 Kjennskap (PPT-kontorer).....	47
Figur 4-10 Kjennskap (skoler og barnehager)	48
Figur 4-11 Læringsressurser (PPT-kontorer).....	50
Figur 4-12 Læringsressurser (Skole og barnehager)	51
Figur 4-13 Frekvensfordeling - Vi benytter fysiske læremidler fra Statped (eks. lydbøker, punktskriftbøker og tegnspråkmateriell) (oppdelt på PPT-kontorer og barnehager/skoler)	53
Figur 4-14 Fysiske læremidler (PPT-kontorer).....	54
Figur 4-15 Fysiske læremidler (skole og barnehage).....	54
Figur 4-16 Lokalt nytteverdi (PPT-kontorer)	56
Figur 4-17 Lokal nytteverdi (skoler og barnehager)	59

<i>Figur 4-18 Lokale forutsetninger (PPT-kontorer)</i>	61
<i>Figur 4-19 Lokale forutsetninger (Skoler og barnehager)</i>	62
<i>Figur 4-20 Samlet sett (PPT-kontorer)</i>	63
<i>Figur 4-21 Samlet sett (Skoler og barnehager)</i>	65
<i>Figur 4-22 Frekvensfordeling, møtet med Statped</i>	70
<i>Figur 4-23 Frekvensfordeling, respekt og hjelpsomhet</i>	72
<i>Figur 4-24 Frekvensfordeling, medvirkning</i>	72
<i>Figur 4-25 Hurtighet og pålitelighet</i>	75
<i>Figur 4-26 Frekvensfordeling, læringsressurser</i>	77
<i>Figur 4-27: Har du/dere mottatt en eller flere læringsressurser?</i>	78
<i>Figur 4-28 Frekvensfordeling, egen læringsressurs</i>	78
<i>Figur 4-29 Frekvensfordeling bruk av fysiske læremidler</i>	80
<i>Figur 4-30 Frekvensfordeling, nytte av fysiske læremidler</i>	80
<i>Figur 4-31 Frekvensfordeling, endring i møtet med barnet</i>	82
<i>Figur 4-32 Frekvensfordeling, Læring</i>	84
<i>Figur 4-33 Frekvensfordeling, motivasjon og innsats</i>	86
<i>Figur 4-34 Frekvensfordeling, inkludering i opplæringen</i>	87
<i>Figur 4-35 Frekvensfordeling inkludering i opplæringen blant skoleelever under 18 år (n=67)</i>	89
<i>Figur 4-36 Inkludering i barnehage</i>	90
<i>Figur 4-37 Samlet sett</i>	91
<i>Figur 5-1Hvor fornøyd er du alt i alt med tjenestene du/dere mottar fra Statped? (PPT-kontorer)</i>	93
<i>Figur 5-2 Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med Statpeds tjenester? (PPT-kontorer)</i>	94
<i>Figur 5-3 Modell for undersøkelsen til samarbeidspartnerne</i>	96
<i>Figur 5-4 Modell for brukerundersøkelsen</i>	105
<i>Figur 6-2 Styrker og svakheter med påvirkning på kompetanseheving for PPT</i> 119	
<i>Figur 6-3 Styrker og svakheter med påvirkning på kompetanseheving for skole og barnehage</i>	120

<i>Figur 6-4 Styrker og svakheter med påvirkning på endring av praksis lokalt for PPT</i>	<i>121</i>
<i>Figur 6-5 Styrker og svakheter med påvirkning på endring av praksis lokalt for skole og barnehage.....</i>	<i>122</i>
<i>Figur 6-6 Styrker og Svakheter med påvirkning på læring</i>	<i>124</i>
<i>Figur 6-7 Stryker og svakheter med påvirkning på inkludering i barnehagen..</i>	<i>125</i>

1. HOVEDFUNN

Rapporten oppsummerer resultater fra spørreundersøkelsene som går til Statpeds brukere og samarbeidspartnere, samt funn fra kvalitative intervjuer gjennomført med samarbeidspartnere og foresatte.

Oppsummert viser resultatene at Statpeds brukere (brukernes foresatte og brukerne selv) og samarbeidspartnere (barnehager, skoler og PPT-kontorene) stort sett er fornøyd med tjenestene de mottar fra Statped. Blant samarbeidspartnerne scorer PPT-kontorene litt lavere på den samlede vurderingen av Statped, sammenlignet med vurderingene fra skoler og barnehager.

PPT-kontorene har god kjennskap til Statped, mens skolene og barnehagene naturlig nok har litt mindre kjennskap til Statped tjenester. I undersøkelsen til samarbeidspartnerne er det spesielt Statpeds samarbeidsevne som får høy score, men det er forholdsvis lave resultater til påstanden om at tjenestene er tilpasset behov. I undersøkelsen blant brukere kommer særlig medvirkning frem som en styrke, mens tidspunkt for bistand og omfanget av hjelp vurderes mer nøytralt.

Viktige kvalitetsfaktorer

Det er gjort en rekke statistiske analyser for å undersøkes hvordan Statpeds kvalitet gir effekt på sentrale områder. Analysene viser følgende:

- Statpeds evne til samarbeid med fagpersonene lokalt samt til å levere tjenester som avtalt og tilpasset samarbeidspartneres behov, er viktige drivere for opplevelsen av Statpeds bidrag til kompetanseheving. Dette understøttes også i stor grad av de kvalitative intervjuene. Analysene tyder også på at Statpeds læringsressurser har et positivt bidrag til kompetansehevingen blant samarbeidspartnerne.
- Samarbeidspartneres *kjennskap til Statpeds tjenester* og opplevelse av *kvaliteten* i leveransen er viktige drivere for opplevelsen av Statpeds bidrag til forbedret praksis. Opplevelsen av at Statpeds tjenester er tilpasset samarbeidspartneres behov er imidlertid den viktigste driveren for opplevelsen av Statpeds bidrag til forbedret praksis. Gjennom de kvalitative intervjuene fremkommer det at det er store forskjeller mellom hvilket behov samarbeidspartnerne opplever å ha, og dette synes i stor grad å variere med utgangspunkt i kommunestørrelse.
- I brukerundersøkelsen viser analysene at Statpeds evne til å lytte til barnet som mottar støtte, er den viktigste enkeltdriveren med påvirkning på *læring*. Statpeds fokus på å lytte til barnet og de foresatte, samt ta deres situasjon på alvor, fremheves også i intervjuene som noe de foresatte er svært fornøyd med når det gjelder Statpeds tjenester og leveranser.

Styrker og svakheter

Rapporten presenterer sentrale styrker og svakheter for Statped basert på analyser av fire sentrale effektvariabler. Det er viktig å merke seg at det er variasjoner mellom målgruppene i hva de oppfatter som styrker og utfordringsområder.

I analyse av spørsmålene til *samarbeidspartnerne* har vi avdekket følgende styrker:

- Statpeds evne til å samarbeide
- Statpeds evne til å levere som avtalt
- Samlefactoren som vi har kalt «forutsetninger for kvalitet»

I analysene av spørsmålene til *samarbeidspartnerne* har vi avdekket følgende svakheter:

- Statpeds evne til å levere tjenester tilpasset PPT-kontorene.
- For skolene og barnehagene er læringsressursene og kjennskapen til dem, svakheter

I analysene av spørsmålene til *brukerne* har vi avdekket følgende styrker:

- Statpeds evne til å levere som avtalt.
- Statpeds evne til å lytte til barnet

I analysene av spørsmålene til *brukerne* har vi avdekket følgende svakheter:

- At det tar tid med søknadsprosessen før brukeren, får hjelp.
- At brukere innenfor fagområdet sammensatte læreversker er mindre fornøyd med tidspunkt og prosess for hjelp, så vel som opplevd utbytte av tjenestene.

Sentrale anbefalinger

Basert på analysene i kapittel 6 har vi noen anbefalinger til tiltak for å heve kvaliteten på Statpeds tjenester:

- Tiltak for å tilpasse tjenestene enda mer i forhold til PPT-kontorenes behov. Vi vil anbefale at Statped gjør ytterligere kartlegging av PPT-kontorenes behov samt gjennomfører systematisk kartlegging av PPT-kontorenes tilfredshet med konkrete tjenester og ressurser, slik at disse kan forbedres. For eksempel vil det være relevant at man har en systematisk kursevaluering av alle kurs i regi av Statped.
- Videre er arbeidet med profilering og tilgjengeliggjøring av læringsressurser et viktig tiltaksområde overfor skoler og barnehager, samt brukerne selv.
- Enkelte foresatte opplever at PPT eller skole/barnehage ikke følger opp det som er iverksatt av Statped, andre opplever at det er mangel på samarbeid i overganger i tilfeller der barn skifter avdeling i barnehagen. Vi anbefaler derfor at Statped setter fokus på hvordan samarbeidspartnerne bedre kan håndtere overganger i opplæringen og ansvar om går over lenger tid.

2. BAKGRUNN OG FORMÅL

Statpeds samfunnsmandat er å bidra til at barn, unge og voksne med særskilte opplæringsbehov gis muligheten til å mestre egne liv og være aktive deltakere i utdanning, arbeid og samfunnsliv. Statped har spisskompetanse og gir tjenester innen seks definerte fagområder: ervervet hjerneskade, hørsel, kombinerte syns- og hørselstap og døvblindhet, sammensatte læreversker, språk og tale og syn. I tillegg har Statped ansvaret for tjenester innen alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) og samisk spesialpedagogisk tjeneste (SEAD). Statped har som oppdrag å yte både individbaserte tjenester til barn, unge og voksne samt systembaserte tjenester som kompetanseheving til barnehager, skoler og fagpersoner i kommuner og fylkeskommuner, og samarbeid med UH-sektor.

Statped ble opprettet for å støtte kommuner og fylkeskommuner på det spesialpedagogiske feltet. Kommunene har det lovpålagte ansvaret for at brukernes rettigheter i opplæringsloven og barnehageloven blir oppfylt. I perioden 2012-2016 ble Statped omorganisert fra å være 11 regionale sentre med ansvar for ulike fagfelt, til å bli én nasjonal virksomhet med fire regionale sentre. Formålet med endringen var at Statped skulle jobbe mer flerfaglig og brukere med flerfaglige behov skulle kun ha én ekspertisevirksomhet å forholde seg til. Videre skulle man unngå overlapp mellom kommunenes PP-tjenester og Statped. En evaluering gjennomført av Deloitte og Proba samfunnsanalyse 2017¹ viser at Statped har lyktes med å skape én inngang for brukerne. Statped jobber mer tverrfaglig og tilbyr et likere tilbud til kommunene enn tidligere. Det er imidlertid ulikt i hvilken grad kommunene tar i bruk Statpeds tjenester. Evalueringen peker på kommunens ansattes kompetanse og kommunes egne kostnader knyttet til tiltak som mulige forklaringer på variasjoner i bruk av Statped.

¹ Deloitte og Proba samfunnsanalyse 2017.
12/132

Tilfredsheten med Statpeds tjenester ser ut til å være høy blant brukerne og samarbeidspartnerne i de kommunene som benytter seg av Statpeds tjenester². I brukerundersøkelsen i 2016 ble spesielt kompetansen til ansatte hos Statped og at tjenestene leveres som avtalt trukket fram som styrker hos Statped. Rapporten fra 2016 viser til leveransetidspunkt, tjenestens tilpasning til brukernes behov, om man blir lyttet til, informasjon om tjenestene og læringsressursene, som Statpeds svakheter.

I Stortingsmelding 6 (2019-2020) *Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO*³, besluttet regjeringen å beholde Statped, men overføre deler av oppgavene og ressursene til kommunene og avgrense Statpeds mandat til å gjelde tjenester og kompetansespredning på små og særlig spesialiserte fagområder og i svært komplekse saker. Med utgangspunkt i beslutningene i Meld.st. 6, er Statped på vei inn i en omstillingsperiode hvor mandat og tjenester vil bli endret. Samtidig skal Statped bistå kommuner og fylkeskommuner i deres omstilling for å overta mer ansvar. I denne omstillingsperioden har Rambøll på vegne av Statped gjennomført en brukerundersøkelse for å kartlegge brukerne og samarbeidspartneres opplevelse av kvalitet og effekt ved Statpeds tjenester. Brukerundersøkelsen i 2020 vil benyttes som en nullpunktsmåling i endringsprosessen som Stortingsmeldingen skisserer. På den måten vil undersøkelsen i 2020 sammen med fremtidige gjentakelser av undersøkelsen bidra til å si noe om omleggingens effekt for brukerne.

2.1 Hovedproblemstilling: Hvordan opplever Statpeds brukere og samarbeidspartnere kvalitet og effekt av Statpeds tjenester?

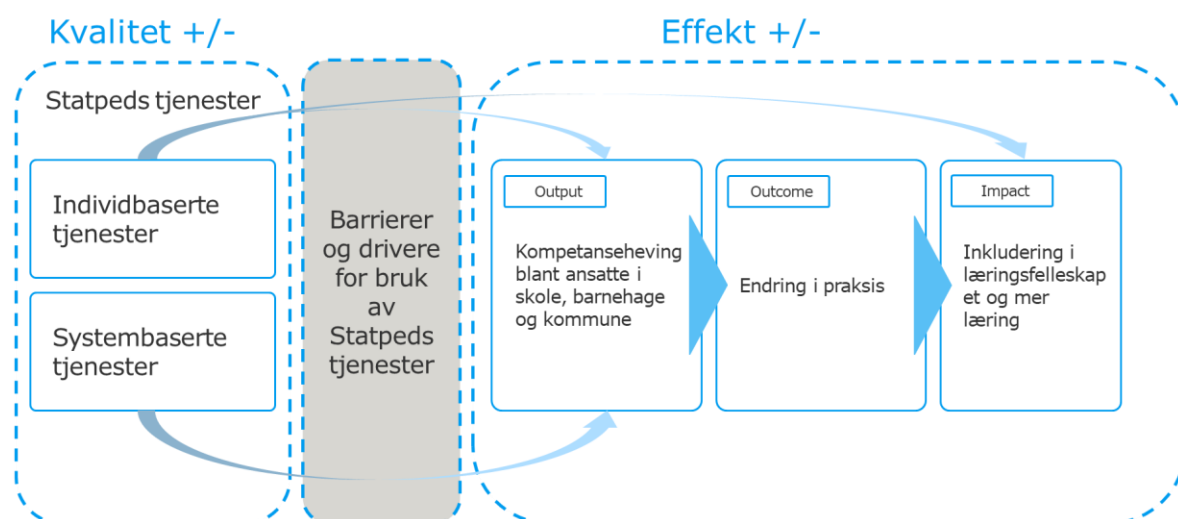
² Kantar TNS: Tilfredshet med Statped – Resultater fra Brukerundersøkelsen 2016

³ Prop. 6 S (2019–2020) for Kunnskapsdepartementet.

Undersøkelsene til brukerne og samarbeidspartnerne skal kartlegge tjenestenes kvalitet og effekt. En tradisjonell tilnærming til vurdering av kvalitet er å ta utgangspunkt i *måloppnåelse: om tjenestene fører til ønsket effekt på kort og lang sikt.*

Figuren nedenfor skisserer vår effektmodell: hvordan vi forventer at kvaliteter ved Statpeds tjenester skaper effekter på Statpeds sentrale målområder: kompetanseheving lokalt og brukernes læring og inkludering i læringsfellesskapet.

Figur 2-1 Effektmodell

Underproblemstillingene er dermed gruppert i tre områder: kvalitet i tjenestene, effekten av tjenestene, og barrierer og drivere for at tjenestene gir effekt.

2.1.1 Forventinger om påvirkning

For det første forventer vi at Statpeds individbaserte tjenester skaper effekt hos samarbeidspartnere som ansatte i barnehager, skole og

kommuner m.m. i form av kompetanseheving - «output». For det andre forventer vi at de individbaserte tjenestene også skaper en direkte effekt på inkludering i læringsfellesskapet - «impact» - da Statped med disse tjenestene er mer direkte involvert i saken til brukeren.

Effekten av de systembaserte tjenestene er også kompetanseheving blant de ansatte i barnehage skole og kommune. Vi forventer at kompetansehevingen som skapes av de individbaserte og de systembaserte tjenestene, materialiserer seg i endret praksis - «outcome» - som videre skaper større grad av inkludering i læringsfellesskapet for brukeren og mer læring.

Det er imidlertid ulike forhold som skaper barrierer eller er drivere for at Statpeds tjenester får effekt. Med barrierer og drivere, mener vi forhold som svekker eller fremmer at Statpeds tjenester får effekt. Som nevnt tidligere kan kompetanse og kostnader være mulige forklaringer på variasjoner i bruk av Statped. Andre barrierer og drivere kan være kjennskap og tilgjengelighet.

For å kartlegge opplevd kvalitet må vi grave dypere enn kun å undersøke om den ønskede effekten er til stede eller ikke. Undersøkelsene må også belyse synspunktene til ulike brukergrupper, hvilke spesifikke tjenester og spesifikke fagområder som fungerer etter hensikten, samt hvilke forhold ved selve tjenestene som bidrar til måloppnåelse og effekt.

Måling av kvalitet og effekt er sentralt for å videreutvikle Statpeds tjenester generelt, men vil være spesielt relevant å kartlegge for å stake ut kursen for videre endringsprosess slik den er skissert i Meld. St. 6 (2019–2020). Statped har behov for å vite i hvilke kommuner tjenestene har mindre effekt, hvilken bistand kommunene har behov for, og hva som er hindringer for at tjenestene skal få effekt.

2.2 Utvikling og forankring av spørreskjemaet

I forbindelse med utviklingen av spørreskjemaet har vi gått fram stegvis for å sikre at vi får med oss alle relevante innspill på tematikk fra alle relevante brukergrupper og interessenter.

Første steg gikk ut på å utforme problemstillinger basert på indikatorene i Statpeds «mål og disponeringsskriv» og den teoretiske endringsmodellen vi hadde skissert i tilbudet. Videre skisserte vi spørsmålsformuleringer til de ulike problemstillingene samt pekte på hvilke målgrupper som det var relevant å stille spørsmålene til.

I utgangspunktet fordelte vi problemstillingene og spørsmålsformuleringene i tre hovedkategorier:

- Kvalitet
- Effekten av Statpeds tjenester og læringsressurser
- Barrierer og drivere for bruk av Statpeds tjenester

Utkastet til problemstillinger og spørsmålsformuleringer lå som utgangspunkt for en workshop med ansatte fra Statped. I workshopen var ansatte fra alle regionene representert. Workshopen ble gjennomført digitalt. Vi presenterte først problemstillingene for deltakerne og ba dem vurdere om det var problemstillinger som burde utgå eller endres. Videre ba vi deltakerne vurdere om det var problemstillinger til hver av hovedkategoriene som de savnet.

Deretter presenterte vi forslagene til spørsmålsformuleringer tilhørende de forskjellige problemstillingene og gjennomførte øvelsen på nytt, hvor vi ba deltakerne vurdere hvilke formuleringer som var relevante, hvilke som burde endres, hvilke som kunne utgå og eventuelt om det var andre formuleringer som manglet i vårt forslag. Tilbakemeldingene og

refleksjonene til deltakerne ble oppsummert i et notat som lå til grunn for redigering av spørreskjemaet.

De reviderte spørreskjemaene ble sendt til brukere og brukerorganisasjoner for innspill. Vi gjennomførte også telefonintervjuer med brukere/foresatte. En av lærdommene fra disse intervjuene var at mangfoldet blant brukerne og deres utfordringsbilder var stort. Derfor har vi blant annet lagt inn åpne svarfelt i spørreskjema slik at brukerne kan gi en selvdefinert tilbakemelding om de ønsker det.

Avslutningsvis ble spørreskjemaet forankret internt i ledelsen i Statped.

Påstandene og spørsmålene i spørreundersøkelsen er basert på sentrale måleindikatorer. I rapporten presenteres resultater med gjennomsnittstall og frekvensvisninger. Videre viser rapporten regresjonsanalyser av hvordan ulike sider ved Statpeds kvalitet påvirker sentrale målsettinger. Videre presenterer rapporten styrker og svakheter ved Statpeds kvaliteter basert på en analyse av kvalitetenes påvirkning og Statpeds resultater på de angitte kvalitetene.

3. OM STATPEDUNDERSØKELSEN

Statpedundersøkelsen består av to separate undersøkelser, en til brukerne og deres foresatte og en undersøkelse til samarbeidspartnere: barnehager, skoler og PPT-kontorer. I kapittel 3.1 presenteres undersøkelsen til brukerne og deres foresatte og i kapittel 3.2 presenteres undersøkelsen til samarbeidspartnerne.

3.1 Brukerundersøkelsen

Undersøkelsen blant brukere ble gjennomført i perioden 29. september til 28. oktober. Undersøkelsen er bygget opp av to deler, en del som besvares av brukere over 18 år og foresatte til brukere under 18 år, og en annen del som besvares av brukere under 18 år. For brukere over 18 år ble foresatte ikke invitert til å delta i undersøkelsen. Det ble kun invitert en foresatt per barn under 18 år.

Undersøkelsen er gjennomført som en ren web-undersøkelse, noe som innebærer at det kun har vært mulig å besvare spørreskjemaet via internett. Dette er en endring fra tidligere brukerundersøkelser i Statped, hvor det tidligere også har vært benyttet papirspørreskjema og telefonintervju. Statped har ikke e-postadresser til brukerne eller foresatte. Invitasjon til undersøkelsen ble derfor sendt ut per post eller Digipost. De som fikk tilsendt undersøkelsen i posten fikk et brev med kode for å logge på eget spørreskjema, mens de som fikk undersøkelsen per Digipost fikk hyperlenker som kunne benyttes for å besvare undersøkelsen. Invitasjonen inneholdt lenker/pålogging til begge undersøkelsene, og det ble forklart at undersøkelsen bestod av en del til barn og en til foresatte. Det ble sendt påminnelser underveis til de som ikke deltok. Påminnelsen ble sendt per SMS. Påminnelsene inneholdt kun svarlenken til skjemaet til foresatte. Når foresatte kom til siste side i eget spørreskjema, fikk de presentert en lenke der de kunne bli videresendt til barnets spørreskjema.

3.1.1 Svarprosent og frafall i brukerundersøkelsen

I rapportering av brukerundersøkelsen skilles det mellom undersøkelsen blant foresatte og brukere over 18 år, og undersøkelsen blant barn.

3.1.1.1 Svarprosent og frafall blant foresatte og brukere over 18 år

I undersøkelsen til foresatte og brukere over 18 år var det totalt 2187 respondenter som ble invitert til å delta i undersøkelsen. I alt deltok 700 respondenter. Dette gir en svarprosent på 32 %. En frafallsanalyse der vi skiller respondentene etter kategoriene; foresatt barnehagebarn, foresatt skoleelev og bruker over 18 år, viser at det er en skjevfordeling i hvem som har deltatt. Brukere over 18 år er noe underrepresentert, mens foresatte til skoleelever er noe overrepresentert. Tabell 1 viser en detaljert fordeling av deltakelsen fordelt på de ulike kategoriene.

Tabell 1 Deltakelse i undersøkelsen blant foresatte og brukere over 18 år, oppdelt på type respondent

Type respondent	Brutto-utvalg Antall	Brutto-utvalg Prosent	Netto-utvalg Antall	Netto-utvalg Prosent	Avvik prosent- poeng	Svar- prosent
Foresatt barnehagebarn	408	19 %	123	18 %	-1,1 %	30 %
Foresatt skoleelev	1500	69 %	516	74 %	5,1 %	34 %
Bruker over 18 år	279	13 %	61	9 %	-4,0 %	22 %
Totalt	2187	100 %	700	100 %	0,0 %	32 %

I frafallsanalysen ble det også sett på deltakelsen på tvers av regioner. Analysen viser at det gjennomgående er få forskjeller i deltakelsen på tvers av regionene. Svarprosentene i regionene varierer mellom 28 % og 36 %. Landsdekkende enhet er noe underrepresentert, mens region nord er noe overrepresentert, avvikene i prosentpoeng er imidlertid kun -1,4 og + 1,6 prosentpoeng. En detaljert frafallsanalyse fordelt på regioner vises i tabell 2.

Tabell 2 Deltakelse i undersøkelsen blant foresatte og brukere over 18 år, oppdelt på region

Region	Brutto- utvalg	Brutto- utvalg	Netto- utvalg	Netto- utvalg	Avvik prosent- poeng	Svar- prosent
	Antall	Prosent	Antall	Prosent		
Landsdekkende	252	12 %	71	10 %	-1,4 %	28 %
Midt	214	10 %	71	10 %	0,4 %	33 %
Nord	283	13 %	102	15 %	1,6 %	36 %
Sørøst	1101	50 %	351	50 %	-0,2 %	32 %
Vest	337	15 %	105	15 %	-0,4 %	31 %
Totalt	2187	100 %	700	100 %	0,0 %	32 %

Det er også foretatt en frafallsanalyse der respondentene er fordelt etter hovedtjeneste. Analysen viser at alle tjenesteområdene er godt representert, men at fagområdet sammensatte læreverser er noe overrepresentert med et avvik på 3,1 prosentpoeng. Frafallsanalysen for hovedtjeneste er presentert i tabell 3.

Tabell 3 Deltakelse i undersøkelsen blant foresatte og brukere over 18 år, oppdelt på tjeneste

Hovedtjeneste	Bruttoutvalg Antall	Bruttoutvalg Prosent	Nettoutvalg Antall	Nettoutvalg Prosent	Avvik prosentp oeng	Svar- prosent
Hørsel	437	20%	140	20%	0,0 %	32 %
Ervervet hjerneskode	114	5%	32	5%	-0,6 %	28 %
Kombinerte syns- og hørselstap og døvblindhet	47	2%	15	2%	0,0 %	32 %
Språk/tale	617	28%	185	26%	-1,8 %	30 %
Syn	541	25%	168	24%	-0,7 %	31 %
Sammensatte lærevansker	431	20%	160	23%	3,1 %	37 %
Totalt	2187	100%	700	100%	0,0 %	32 %

Frafallsanalysene blant foresatte og voksne brukere viser at utvalget i stor grad samsvarer med populasjonen. Det er derfor besluttet å benytte datasettet uten vektning i de videre analysene.

3.1.1.2 Svarprosent og frafall undersøkelsen blant barn

Undersøkelsen blant barn ble sendt ut sammen med invitasjonene til foresatte. Målgruppen for undersøkelsen var barn var barn født mellom 2017 og 2002. Barna i barnehagen hadde et kort spørreskjema som bestod av to spørsmål, for skoleelever født tom 2008 var det 5 spørsmål, mens for skoleelever født 2007 eller senere bestod spørreskjemaet av 14 spørsmål.

Undersøkelsen blant barn fikk ikke en tilfredsstillende deltakelse. Det var i alt 1734 barn som ble invitert til å delta i undersøkelsen. 306 barn var i barnehagealder (født mellom 2015 og 2017), 961 var skoleelever i født mellom 2014-2008, mens 467 var skoleelever født i 2007 eller tidligere. Samlet oppnådde undersøkelsen en svarprosent på 5 %, og det var 88

respondenter som deltok i undersøkelsen. Deltakelsen fordeler seg likt mellom de tre aldersgruppene.

Ettersom undersøkelsen blant barn ikke oppnådde høyere deltakelse, må man se på resultatene med forsiktighet. Det gjøres begrenset med analyser på resultatene fra denne undersøkelsen.

3.2 Om undersøkelsen blant samarbeidspartnere

Undersøkelsen blant samarbeidspartnere ble gjennomført i perioden 15. september til 20. oktober. I alt ble 884 samarbeidspartnere invitert til å delta i undersøkelsen per e-post. Det ble underveis i datainnsamlingsmetoden sendt påminnelser per e-post til de som ikke hadde besvart undersøkelsen. Det ble sendt 3 påminnelser til PPT-kontorer, og 4 påminnelser til skoler og barnehager.

Målgruppen for undersøkelsen var alle PPT-kontorer, og skoler eller barnehager som har hatt kontakt med Statped i løpet av de siste 12 måneder. For skoler og barnehager ble det satt et trekk kriterium på at de må ha hatt minst to aktiviteter registrert i systemene. Noen samarbeidspartnere ble fjernet fra utvalget. Dette skyldes følgende forhold:

- Interkommunale samarbeid blant PPT kontorer. Enkelte PPT-kontor henvendte seg med forespørsel om å levere en felles besvarelse.
- Manglende kontaktinformasjon. Enkelte invitasjoner kom i retur. Det ble da gjennomført et søk for alternativ kontaktinformasjon. Der vi ikke klarte å finne dette ble respondenten fjernet fra utvalget.
- Ønske om å bli fjernet pga. manglende forutsetninger for å delta.

3.2.1 Svarprosent og frafall samarbeidspartnere

Undersøkelsen blant samarbeidspartnere oppnådde en svarprosent på 41 prosent. Dette innebærer at 351 samarbeidspartnere besvarte undersøkelsen. 50 prosent av PPT-kontorene, 46 prosent av barnehagene og 34 prosent av skolene deltok i undersøkelsen. Dette gjør at skolene blir noe underrepresentert, mens PPT-kontorene er noe overrepresentert i totalresultatet for samarbeidspartnere. I analysene vil det hovedsakelig rapporteres resultater for de samarbeidspartnerne i en todeling, der vi ser på PPT kontor adskilt fra skoler og barnehager. Tabell 4 viser en detaljert frafallsanalyse fordelt på type samarbeidspartner.

Med utgangspunkt i frafallsanalysen og beslutningen om å rapportere resultatene fra samarbeidspartnere adskilt er det vurdert at det ikke er nødvendig å vekte resultatene.

Tabell 4 Frafallsanalyse etter type samarbeidspartner

Type samarbeidspartner	Bruttoutvalg Antall	Bruttoutvalg Prosent	Nettutvalg Antall	Nettutvalg Prosent	Avvik prosentpoeng	Svarprosent
PPT-kontorer	298	35 %	150	43 %	7,8 %	50 %
Barnehager	93	11 %	43	12 %	1,4 %	46 %
Skoler	463	54 %	158	45 %	-9,2 %	34 %
Barnehager/skoler	556	65 %	201	57%	-7,8 %	36 %
Totalt	854	100 %	351	100 %	0,0 %	41 %

Det er foretatt en frafallsanalyse der det ble sett på populasjonens og utvalgets fordeling på regionene for PPT-kontorene. Frafallsanalysen vises i tabell 6. Analysen viser at det er få forskjeller i deltakelse på tvers av regionene. Svarprosenten på regionsnivå varierer mellom 47 % og 52 % for PPT-kontorene.

Tabell 5 Frafallsanalyse etter region for PPT kontorer

Region	Brutto- utvalg Antall	Brutto- utvalg Prosent	Netto- utvalg Antall	Netto- utvalg Prosent	Avvik prosent- poeng	Svar- prosent
Nord	62	21 %	29	19 %	-1,5 %	47 %
Midt	52	17 %	27	18 %	0,6 %	52 %
Sørøst	128	43 %	66	44 %	1,0 %	52 %
Vest	56	19 %	28	19 %	-0,1 %	50 %
Total	298	100 %	150	100 %	0,0 %	50 %

Tilsvarende frafallsanalyse på regionsnivå er foretatt samlet for barnehager og skoler. Svarprosenten i regionene varierer denne mellom 30 prosent og 49 prosent. Det er høyest svarprosent i region Nord, mens det er lavest svarprosent i region Vest.

Tabell 6 Frafallsanalyse etter region for barnehager og skoler

Region	Brutto- utvalg Antall	Brutto- utvalg Prosent	Netto- utvalg Antall	Netto- utvalg Prosent	Avvik prosent- poeng	Svar- prosent
Nord	41	7 %	20	10 %	2,6 %	49 %
Midt	102	18 %	47	23 %	5,0 %	46 %
Sørøst	308	55 %	102	51 %	-4,6 %	33 %
Vest	105	19 %	32	16 %	-3,0 %	30 %
Total	556	100 %	201	100 %	0,0 %	36 %

3.3 Utvikling av samleindikatorer

For å kontrollere kvaliteten i spørreskjemaet, og sammenhengen mellom ulike enkeltpørsmål er det blitt gjennomført faktoranalyser (dimensjonsanalyser). Målsetningen med analysene har vært å utvikle robuste samleindikatorer som kan benyttes i videre regresjonsanalyser og til videre vurdering av måloppnåelse jf. mål- og disponeringskrivet til Statped. Faktoranalysene har blitt sett i sammenheng med teoretiske antakelser og reliabilitetsanalyser (Chronbach's Alpha).

I spørreskjemaet blant samarbeidspartnere har analysene resultert i syv samleindikatorer som benyttes i videre analyser. Tabell 8 viser en oversikt over samleindikatorerne, antallet spørsmål i hver indikator og Chronbach Alpha i indikatoren.

Tabell 7 Samleindikatorer samarbeidspartnere.

Indikator	Antall spørsmål	Chronbach's Alpha
Kvalitet	5	0,89
Forutsetninger for kvalitet	3	0,84
Kjennskap	2	0,74
Læringsressurser	3	0,73
Lokal nytteverdi	4	0,89
Lokale forutsetninger	2	0,67
Samlet totalopplevelse	3	0,91

Spørreskjemaet til brukerne resulterte imidlertid ikke i de samme robuste faktorene som spørreskjemaet til samarbeidspartnerne. Vår hypotese er at det skyldes at brukerne ikke oppfatter fenomenene som vi har lagt til grunn i vår teoretiske modell, som substansielle fenomener. Blant annet er det usikkert om brukerne klarer å skille mellom kvaliteten til Statped og kvaliteten lokalt. De høye «vet ikke» andelene i brukerundersøkelsen og svarene til de intervjuede brukerne, tyder på at en del av brukerne mangler forutsetninger for å svare på spørsmålene. Dermed blir også faktorstrukturen utydelig.

3.3.1 Innhold i faktorene fra undersøkelsen til samarbeidspartnerne

Spørsmålene i undersøkelsen er inndelt i syv faktorer som samlet gir et uttrykk for hvert sitt hovedområde. I avsnittene nedenfor presenteres innholdet i de 7 faktorene fra tabell 8.

1. Kvalitet

Denne faktoren inneholder fem påstander fra spørreskjemaet:

«Statped er tilgjengelige når vi trenger dem»
«Statped er tett nok på til å være en god rådgiver for oss og våre brukere»
«Statped samarbeider godt med fagpersonene ved enheten vår»
«Det er enkelt å søke om bistand fra Statped»
«Vi får hjelp innen rimelig tid når vi søker om bistand fra Statped»

Påstandene dekker Statpeds *pålitelighet, tilgjengelighet og samarbeidsevne* og som vi samlet mener kan oppsummeres i begrepet «*kvalitet*».

2. Forutsetninger for kvalitet

Denne faktoren inneholder tre påstander fra spørreskjemaet:

«Statped har kompetansen til å gi brukerne relevant hjelp»
«Statped leverer tjenestene som avtalt»
«Statpeds tjenester er tilpasset behovene våre»

Påstandene dekker Statpeds «*kompetanse*», og «*evne til å levere tjenestene etter avtalt kvalitet*». Vi har gitt faktoren navnet «*forutsetning for kvalitet*», fordi påstandene innebærer en kompetanseforutsetning- og leveransedyktige som kan tolkes å ligge forut for bistanden fra Statped. Det er imidlertid også et klart innslag av «*evne til å levere tilpassede tjenester*» i disse påstandene.

3. Kjennskap

Denne faktoren inneholder to påstander fra spørreskjemaet:

«I enheten vår har vi god kjennskap til Statpeds tjenester»
«I enheten vår har vi god kjennskap til læringsressursene på Statped.no»

Påstandene henger tydelig sammen ved at de handler om «*kjennskap*» til to sider av Statpeds bistand: kjennskap til Statpeds tjenester og kjennskap til læringsressursene på Statped.no.

4. Læringsressurser

Denne faktoren inneholder tre påstander fra spørreskjemaet:

«Læringsressursene på Statped.no er nyttige»
«Vi benytter ofte læringsressurser fra Statped.no»
«Det er lett å finne relevant læringsressurs fra Statped.no»

Påstandene dekker nytte, bruk og tilgjengelighet ved læringsressurser. Med læringsressurser mener vi læremidler, verktøy, tilnærminger og teknologi for å tilrettelegge for utvikling og læring når barn, unge og voksne har særlige opplæringsbehov.

5. Lokal nytteverdi

Denne faktoren inneholder fire påstander fra spørreskjemaet:

«Bistanden fra Statped har bidratt til å forbedre praksisen i enheten vår»
«Bistanden fra Statped har bidratt til å heve vår kompetanse»
«Statpeds kurstilbud svarer til kompetansebehovet i enheten vår»
«Statpeds bistand gjør oss i stand til å møte våre brukere på en bedre måte»

Påstandene dekker konsekvenser av Statpeds bidrag på forbedret praksis og hevet kompetanse, vi har derfor kalt faktoren «*lokal nytteverdi*».

6. Lokale forutsetninger

Denne faktoren inneholder to påstander fra spørreskjemaet:

«I vår kommune har vi tilstrekkelig spesialpedagogisk kompetanse til å bistå brukerne»
--

«I vår kommune settes det av nok ressurser til spesialpedagogiske tiltak»

Påstandene dreier seg om lokale ressurser og lokal kompetanse. Påstandene skal ikke fortelle om Statpeds kvalitet, men er med som analysevariabler for å undersøke hypotesene om at lokale forutsetninger kan spille inn på opplevelsen av Statpeds «kvalitet» og «*lokal nytteverdi*».

7. Samlet totalopplevelse

Denne faktoren inneholder tre påstander fra spørreskjemaet:

«Vi kan anbefale andre enheter å benytte Statpeds tjenester»
--

«Samlet sett er det høy kvalitet på tjenestene fra Statped»

«Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med Statpeds tjenester?»

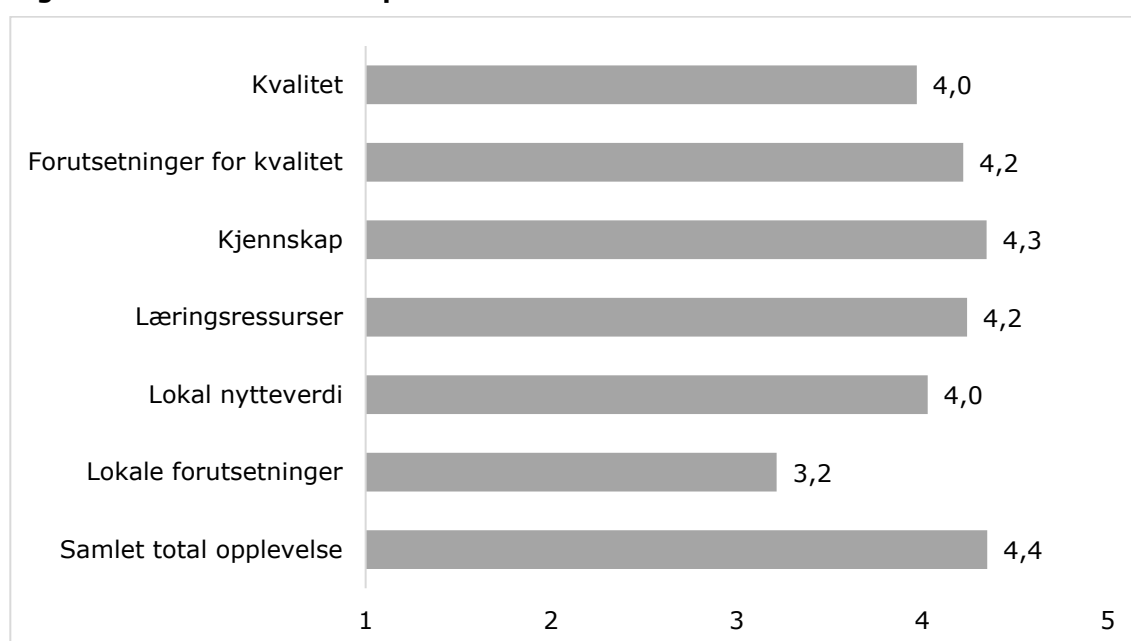
Påstandene dreier seg om generell tilfredshet med Statpeds tjenester.

3.3.2 Resultater på faktorer - spørreskjema blant samarbeidspartnere

Figur 3-1 viser gjennomsnittsscoren på faktorene blant PPT-kontorene, hvor skalaen får fra 1,0 til 5,0. Scoren 5,0 vil si at alle er enig i påstandene i faktoren. Alle faktorene med unntak av «*lokale forutsetninger*» har en faktorscore på 4,0 eller høyere. Figur 3-1 viser at resultatene varierer mellom 3,2 og 4,4 blant PPT-kontorene. Det er imidlertid viktig å merke seg at resultat 3,2 viser til Samarbeidspartneres vurdering av egne lokale forhold og ikke kvaliteten ved Statped. Faktorresultatene tyder på at Statped leverer med tilfredsstillende kvalitet på områdene som kartlegges i undersøkelsen. Den høyest vurderte faktoren er «*samlet totalopplevelse*», etterfulgt av faktoren

«kjennskap». Faktorene «forutsetninger for kvalitet» og faktoren «kvalitet» scorer også godt. Det er noe høyere score på «forutsetninger for kvalitet» gjennomsnitt 4,2 enn på faktoren «kvalitet» hvor gjennomsnittet er 4,0. Faktoren «læringsressurser» har et gjennomsnitt på 4,2. Når det gjelder faktoren «lokal nytteverdi», som i større grad knytter seg mot effekten av tjenestene er scorene litt lavere med et gjennomsnitt på 4,0.

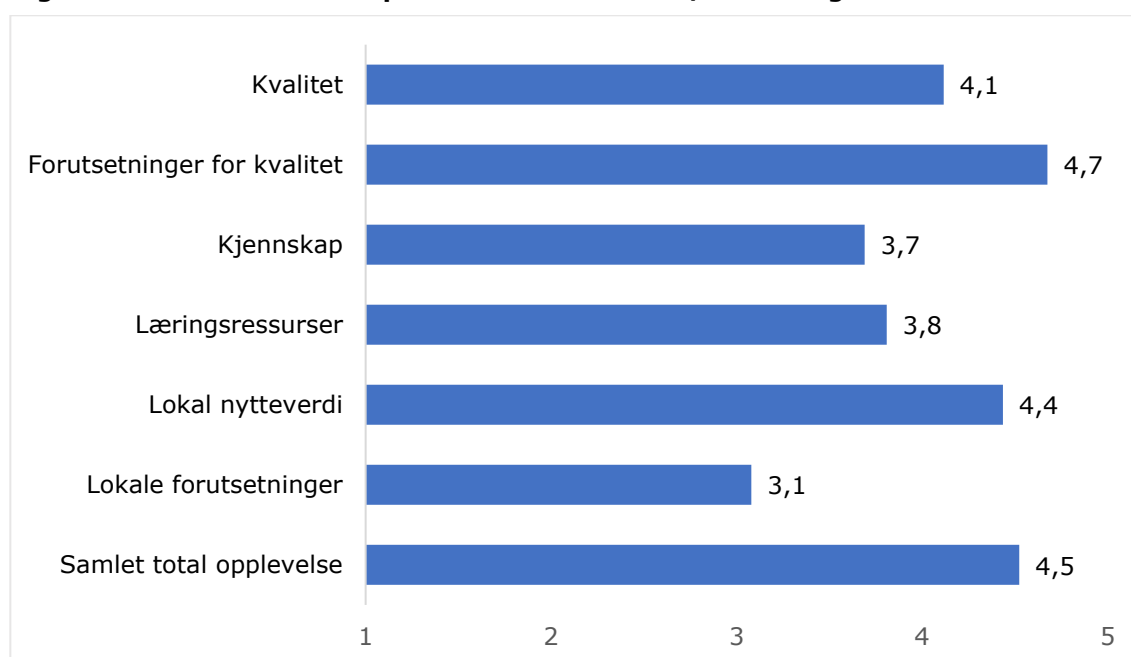
Figur 3-1 med resultater på faktorer for PPT kontorer

Figur 3-2 viser gjennomsnittsscoren på faktorene blant barnehager og skoler. Figur 3-2 viser at resultatene varierer mellom 3,1 og 4,7 blant barnehagene og skolene. Dette viser at det er forskjellig oppfatning av de ulike områdene blant barnehagene og skolene. Den høyest vurderte faktoren er «forutsetninger for kvalitet» (gjennomsnitt 4,7), etterfulgt av faktoren «samlet total opplevelse» (gjennomsnitt 4,5). Faktorene «lokal nytteverdi» og «kvalitet» scorer også godt, med gjennomsnitt på henholdsvis 4,4 og 4,1. Tre av faktorene har en gjennomsnittsscore på under 4: Dette er faktorene, «læringsressurser» (3,8), «kjennskap» (3,7) og «lokale forutsetninger» (3,1).

Sammenlignet med PPT-kontorene har Skolene/barnehage betydelig høyere score på «forutsetninger for kvalitet» og «lokal nytteverdi». PPT-kontorene har imidlertid betydelig høyere score på «kjennskap» og «læringsressurser». På de andre faktorene er det ubetydelige forskjeller i scorene.

Figur 3-2 med resultater på faktorer for Skole/barnehage

3.3.3 Tematikker i brukerundersøkelsen

Som nevnt innledningsvis i kapittel 3.7 ga faktoranalysene ingen sterke faktorer. Vi har derfor valgt å presentere resultatene i brukerundersøkelsen påstand for påstand, men innenfor tematikker vi har bestemt ut fra effektmodellen og mål- og disponeringsskrivet til Statped. Mål- og disponeringsskrivet er et planleggings- og prioriteringsverktøy, og benyttes som utgangspunkt for virksomhetsplanene. Temaene er som følgende og forklares utdypende i kapittel 4:

1. Møte med Statped
2. Medvirkning

3. Hurtighet og pålitelighet
4. Læringsressurser
5. Læremidler
6. Endring i hvordan barnehagen/skolen møter mitt barn
7. Læring
8. Inkludering i opplæringen
9. Inkludering i barnehage
10. Samlet sett

3.4 Kvalitative intervjuer

I tillegg til de to spørreundersøkelsene, har vi gjennomført kvalitative intervjuer med både samarbeidsparter og foresatte. Hensikten med intervjuene har vært gi utdypende beskrivelser av ulike brukergruppers opplevelse av Statpeds arbeid og tjenester. Intervjuene benyttes som et supplement til den kvantitative spørreundersøkelsen, og bidrar til å forklare og nyansere sammenhenger i det kvantitative datamaterialet.

Følgende informanter ble intervjuet:

	Antall totalt
Brukere/foresatte	16
PPT	10
Skole	8
BHG	6
Totalt	40

Informantene ble rekruttert via spørreundersøkelsen, som inneholdt et eget spørsmål der respondentene kunne velge om de ønsket å bli kontaktet i forbindelse med en oppfølgende kvalitativ undersøkelse. I rekrutteringen har vi etterstrebet å oppnå en variasjon med tanke på geografisk spredning av informantene.

Intervjuene ble gjennomført over telefon/videomøte i oktober-november 2020. Selve intervjuet ble gjennomført med utgangspunkt i en intervjuguide knyttet til de samme spørsmålene og tematikken som i spørreundersøkelsen. Intervjuene ble gjennomført med semistrukturert metode som innebærer at intervjuer følger spørsmålene i intervjuguiden, men tilpasser formuleringer og rekkefølge på spørsmålene til situasjonen.

4. RESULTATER

I dette kapittelet gjennomgår vi resultater fra undersøkelsene til samarbeidspartnere og brukere. For hvert av temaene som gjennomgås har vi lagt til informasjon fra de kvalitative intervjuene som utdyper, eksemplifiserer og nyanserer resultatene fra spørreundersøkelsene.

4.1 Undersøkelsen til samarbeidspartnerne – gjennomsnitt, svarfordelinger og oppdelinger

I den første delen av kapittelet går vi gjennom resultatene i undersøkelsen til samarbeidspartnerne med utgangspunkt i gjennomsnitt og svarfordelinger. Resultatene presenteres adskilt for PPT-kontorene og barnehage/skoler. Det er liten forskjell mellom barnehagers og skolers besvarelser og de presenteres derfor samlet som en gruppe. Betydelige forskjeller mellom regionene presenteres separat i slutten kapittelet.

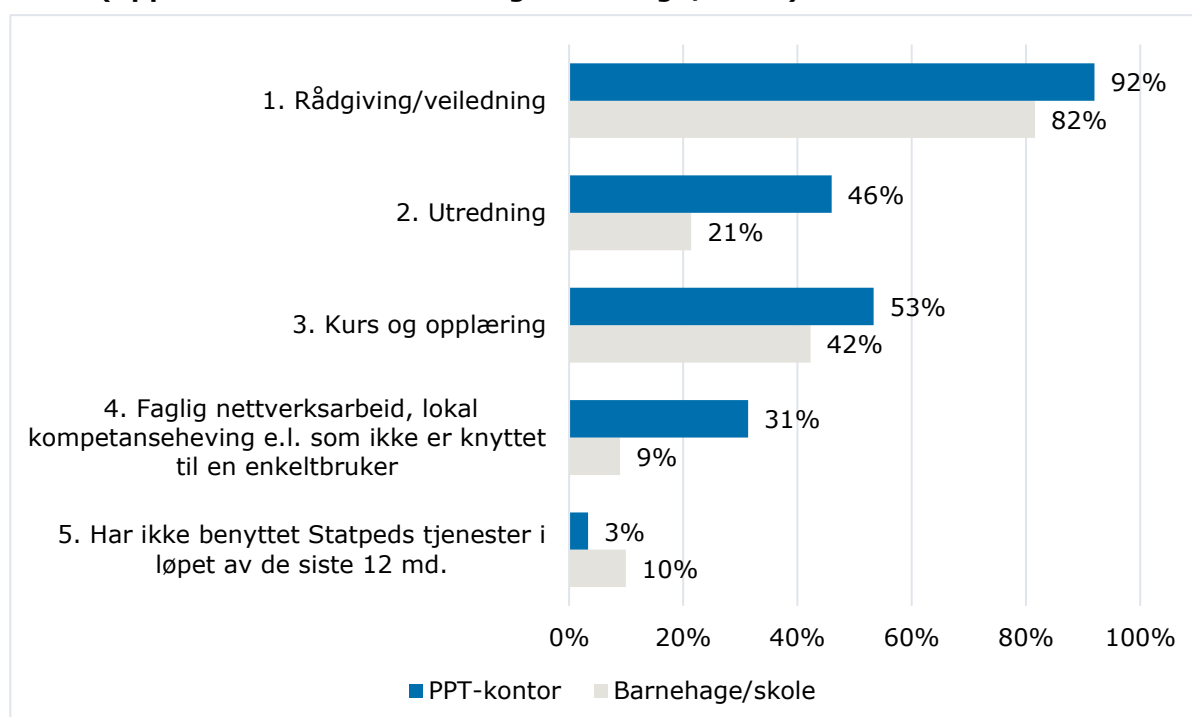
4.1.1 Benyttede tjenester

Innledningsvis i spørreskjema har vi stilt spørsmål om hvilke tjenester enheten har benyttet i løpet av de siste 12 månedene. Et generelt poeng er at PPT-kontorene synes å bruke alle tjenestene i større grad enn skolene og barnehagene i utvalget. Som vi kan se av figuren nedenfor er rådgiving/veiledning den tjenesten som flest har benyttet. Hele 92 prosent av PPT-kontorene og 82 prosent av skolene/barnehagene har benyttet rådgiving/veiledning i løpet av de siste 12 månedene.

Det er kun en liten andel på tre prosent som av PPT-kontorene som ikke har benyttet Statpeds tjenester i løpet av de siste 12 månedene. Det er en litt større andel av skolene og barnehagene som ikke har benyttet Statpeds tjenester i løpet av de siste 12 månedene. Vi skal imidlertid være litt forsiktig med å tolke dette som at nesten alle PPT-kontorer i landet benytter Statped regelmessig, da det er en god del av PPT-

kontorene som ikke har svart på undersøkelsen. Undersøkelsen er kun sendt til barnehager og skoler som har hatt kontakt med Statped. Andelen på 10 prosent er derfor sannsynligvis et uttrykk for at den som har besvart undersøkelsen på vegne av skolen eller barnehagen ikke kjenner til kontakten enheten har hatt med Statped.

Figur 4-1 Frekvensfordeling Hvilke tjenester har enheten benyttet de siste 12 mnd? (oppdelt etter PPT-kontor og barnehage/skole)

4.1.2 Hvilken type rådgiving

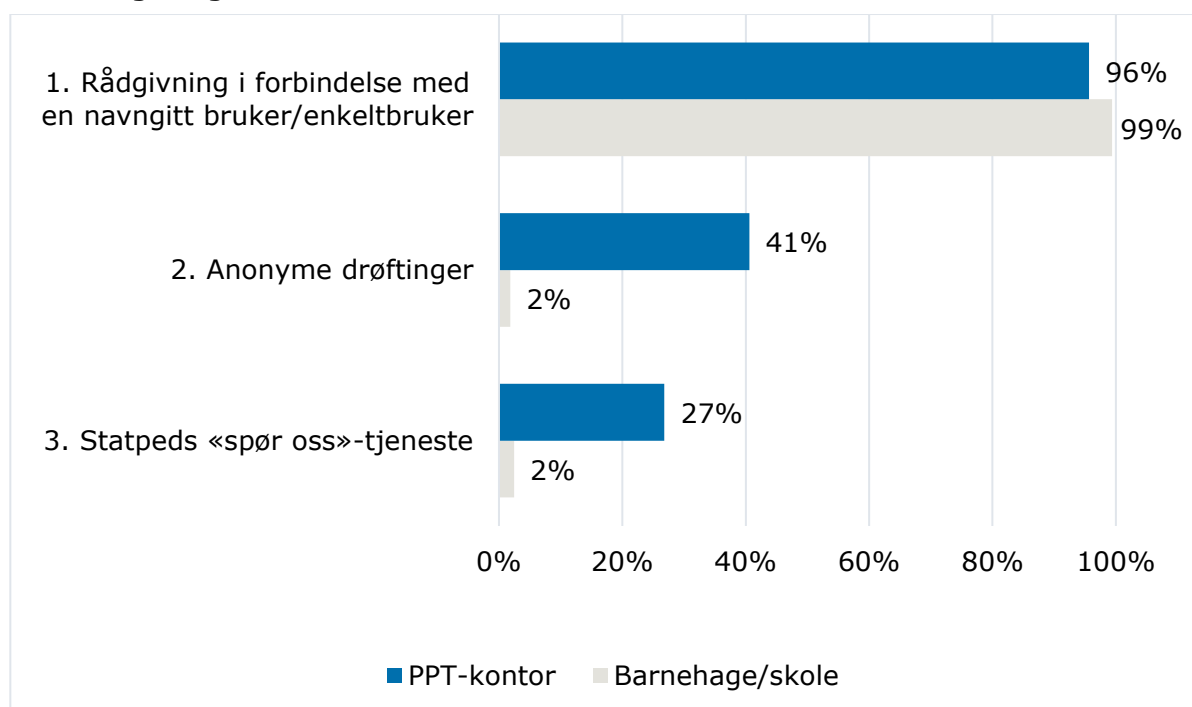
De som de mottok rådgiving eller veiledning, ble deretter stilt spørsmål om *hvilken type* rådgiving eller veiledning de mottok. Nesten alle PPT-kontorene og skolene og barnehagene svarte at de mottok rådgiving i forbindelse med en navngitt bruker/enkeltbruker.

Svært få av skolene eller barnehagene svarte at de hadde benyttet rådgiving i form av anonyme drøftinger eller Statpeds «spør oss»-tjeneste. At så få har benyttet «spør oss»-tjenesten kan nok knyttes

sammen til den lokale kjennskapen til Statpeds tjenester på Statped.no, som vi også kan se av scoren til påstandene om kjennskap i kapittel 4.1.5.

Som figur 4.2 viser, er det imidlertid en større andel av PPT-kontorene som har benyttet seg av rådgivning i form av anonyme drøftinger og benyttet «spør oss»-tjenesten.

Figur 4-2 Hvilken type rådgivning har dere benyttet? (Kun til de som har svart rådgivning veiledning på spørsmålet om tjenester) PPT-kontorer n=138 / Barnehager og skoler n=164

Oppsummert er det rådgiving og veiledning som er den mest utbredte bistanden fra Statped til samarbeidspartnerne. Det er kun et fåtall av PPT-kontorene som ikke har vært i kontakt med Statped i løpet av siste 12 måneder.

I de kvalitative intervjuene fremkommer det et at flere av informantene fra PPT som fremhever «spør oss»-tjenesten som spesielt god. Dette

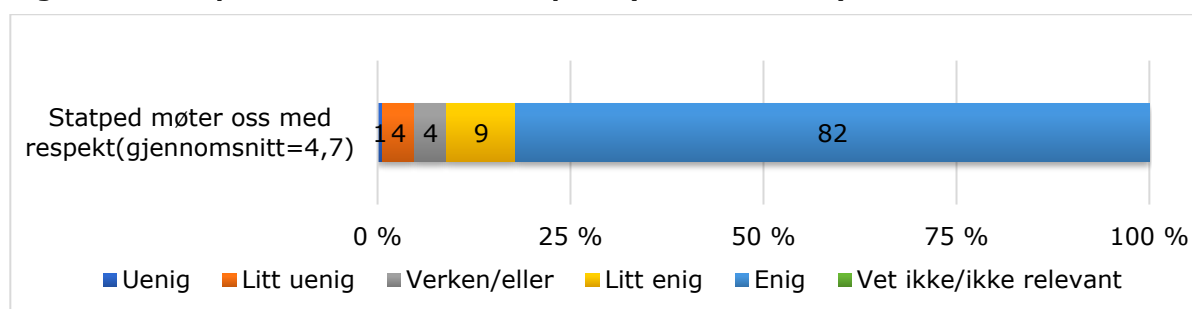
handler om at informantene opplever dette som et lavterskel informasjonstilbud som raskt kan gi svar og avklaringer på spørsmål de sitter med i hverdagen. Det er ifølge flere informanter stort behov for et slikt lavterskel informasjonstilbud, og flere knytter dette til et overordnet behov for tilgjengelig og tilpasset informasjon. En informant fra PPT beskriver det slik: «Jeg mener at tilgjengeligheten [til Statped] er blitt bedre etter å ha tatt i bruk chattetjenesten, [det er et] lavterskeltilbud».

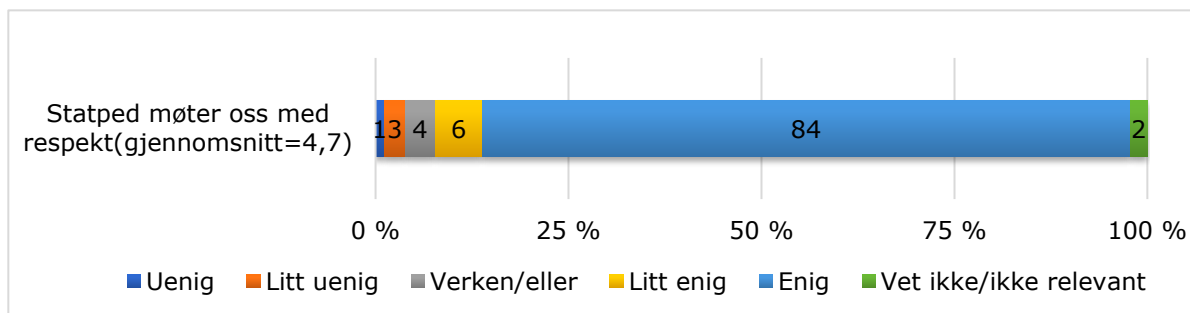
4.1.3 Respekt fra Statped

Påstanden om respekt knyttet seg ikke til noen av de andre faktorene i faktoranalysen, vi presenterer den derfor som en enkelt-item. Figurene nedenfor viser at en stor andel av både PPT-kontorene og skolene/barnehagene sier seg «enig» eller «litt enig» i at «Statped møter oss med respekt». Det er ingen betydelig forskjell i svarfordelingene mellom PPT-kontorene og skolene/barnehagene.

Oppsummert er det altså bred enighet blant samarbeidspartnerne om at de opplever å bli møtt med respekt fra Statped.

Figur 4-3 Statped møter oss med respekt (PPT-kontorer)

Figur 4-4 Statped møter oss med respekt (skole/barnehage)

4.1.4 Kvalitet

Det er fem påstander under «Kvalitet». Disse omhandler Statpeds tilgjengelighet, pålitelighet, kompetanse og samarbeid.

Resultater for PPT-kontorer

For de fem påstandene i faktoren «kvalitet» varierer gjennomsnittscorene mellom 3,7 og 4,4 for PPT-kontorene. Påstanden om samarbeid - «Statped samarbeider godt med fagpersonene i PPT-kontoret vårt» skiller seg fra de andre med et høyt gjennomsnitt (4,4). Resultatet viser med tydelighet at samarbeidsevne er en styrke hos de ansatte i Statped.

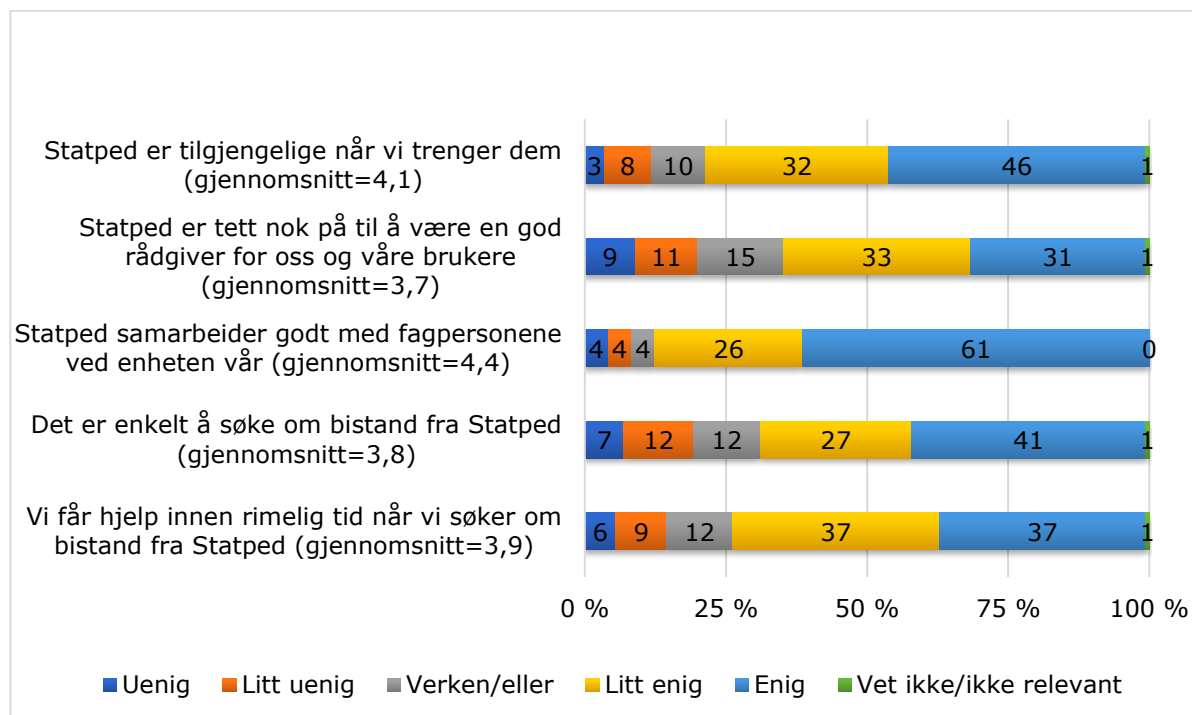
Påstanden «Statped er tilgjengelige når vi trenger dem» har et snitt på 4,1 blant PPT-kontorene. Dette er også et resultat som kan betegnes som en styrke.

For de tre andre påstandene i faktoren «kvalitet» er gjennomsnittresultatet under 4. Det er også noe mer spredning i PPT-kontorenes besvarelse av disse påstandene. Påstanden om man får hjelp innen rimelig tid oppnår et gjennomsnitt på 3,9. Påstanden «Det er enkelt å søke bistand fra Statped» får et gjennomsnitt på 3,8. Påstanden som har lavest resultat, innenfor faktoren «kvalitet» er påstanden

«Statped er tett nok på til å være en god rådgiver for PPT og brukerne» med et gjennomsnitt på 3,7.

Totalt sett tyder resultatene på at PPT-kontorene er fornøyde med Statpeds evne til samarbeid og tilgjengelighet når man kontakter dem. Det er imidlertid noe større skepsis til om bistanden leveres i rimelig tid og om det er enkelt å søke bistand fra Statped. Det at mange av PPT-kontorene opplever at Statped ikke er tett nok på til å være en god rådgiver, kan også sees i sammenheng med påstanden om tilpassede tjenester i kapittel 4.1.4: At Statped ikke oppleves som tett nok på de lokale utfordringene, kan være en årsak til at en del av PPT-kontorene opplever at Statpeds tjenester i ikke i stor nok grad er tilpasset PPT-kontorenes behov.

Figur 4-5 Resultater på spørsmål om kvalitet (PPT-kontorer)

De kvalitative intervjuene støtter i stor grad hovedfunnene fra spørreundersøkelsen når det gjelder spørsmål om kvalitet. Særlig

fremkommer det i intervjuene at mange informanter fra PPT fremhever samarbeide med Statped som godt, og en suksessfaktor synes å være at det er gode forventningsavklaringer på forhånd til hva de ulike aktørene skal bidra med inn i prosessen. I de tilfellene der informanter forteller om opplevelser der samarbeidet ikke har fungert er nettopp mangel på forventningsavklaring, uklare avtaler om «hvem som gjør hva og når», samt en opplevelse av overlappende kompetanse, ofte forklaringen.

Videre støtter de kvalitative intervjuene også at mange i PPT oppleves som tilgjengelige. En informant beskriver det slik: «[Det er] *veldig lett å få kontakt med dem. Det er lett å ringe og få sparre på tematikk, vi blir satt over til noen som kan [svare]*». Videre fremkommer det gjennom intervjuene at PPT-ledere i region nord særlig trekker frem nettverkssamarbeid som positivt for tilgjengeligheten.

De kvalitative dataene varierer imidlertid noe når det kommer til om Statped oppleves å være «tett nok på». En informant som jobber som leder i PPT i en kommune i region sørøst forteller at de av og til opplever at Statped jobber langt fra praksisfeltet. Informanten sin opplevelse er at Statped kan komme med råd tilpasset det individuelle barnet, men har noe manglende forståelse for det systemet og miljøet barnet er en del av, herunder arbeidet som gjøres lokalt i PPT og på i skolen/barnehagen. Resultatet blir at de i PPT opplever enkelte av Statpeds bidrag og tjenester som mindre relevante enn de kunne ha vært. Forståelse for miljøet som omgir brukerne og det arbeidet som allerede gjøres/har blitt gjort i PPT, er noe som også trekkes frem av flere informanter som en suksessfaktor for at Statpeds tjenester skal være verdifulle for dem. Samlet sett indikerer de kvalitative intervjuene at mange ansatte i PPT opplever at Statped er gode på å være tett på brukerne, noe som fremheves som svært viktig, men at Statped i noe mindre grad oppleves å være tett (nok) på PPT til å være en god rådgiver for de ansatte her.

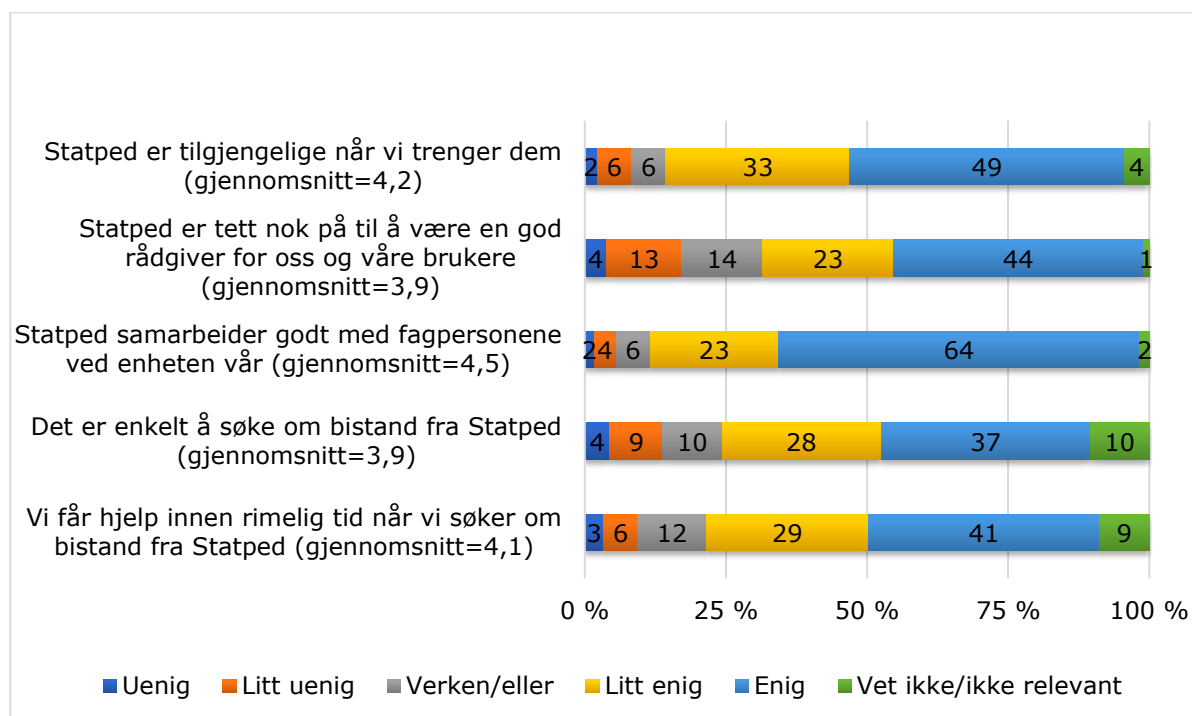
Resultater for barnehager og skoler

Sammenlignet med besvarelsene til PPT-kontorene er det mange likheter i resultatene for skoler og barnehager med hensyn faktoren «*kvalitet*». Påstanden om Statpeds samarbeidsevne scorer høyest, med et gjennomsnitt på 4,5. Statpeds tilgjengelighet scorer også høyt med et gjennomsnitt på 4,2.

Barnehagene og skolene opplever i større grad enn PPT-kontorene at de får hjelp innen rimelig tid når de ber om det med et gjennomsnitt på 4,1.

Påstanden «*Det er enkelt å søke bistand fra Statped*» har et gjennomsnitt på 3,9. Det er imidlertid 10 prosent som svarer «vet ikke/ikke relevant», og 10 prosent som svarer «verken eller» til denne påstanden. Dette kan være et uttrykk for at barnehagene og skolene kun indirekte tar del i søknadsprosessen og det derfor er vanskeligere for dem å svare fordi prosessen koordineres gjennom PPT.

Påstanden «*Statped er tett nok på til å være en god rådgiver for oss og våre brukere*» har et gjennomsnitt på 3,9 og det er forholdsvis stor variasjon i besvarelsene.

Figur 4-6 Resultater på spørsmål om kvalitet (barnehager og skoler)

Oppsummert er det Statpeds samarbeidsevne som har høyest score blant spørsmålene innen «kvalitet».

Fra de kvalitative intervjuene fremkommer det at barnehage og skole, på lik linje med ansatte i PPT, i hovedsak opplever at tilgjengeligheten til Statped er god, og at samarbeidet med dem fungerer godt. En forutsetning for et godt samarbeid synes å være god kommunikasjon, og forståelse for det arbeidet som blir gjort i barnehage og på skole. I enkelttilfeller forteller informanter om dårlig kommunikasjon og forståelse, noe som har påvirket samarbeidet negativt.

Flere av informantene forteller at Statped er tilgjengelig når de trenger dem, mens det i noen tilfeller kan være vanskelig å få kontakt. Dette er ofte i tilfeller *før* det har blitt opprettet en sak. En informant beskriver det slik «*Når det først er opprettet en sak så er de greie å få tak i, men det er verre når man ikke har fått opprettet en sak, da føles ikke tilgjengeligheten så bra*».

Opplevelsen av Statpeds tilgjengelighet blir av flere av informantene sett i sammenheng med søknadsprosessen. Noen av informantene fra skole og barnehage opplever at søknadsprosessen som koordineres gjennom PPT, kan ta lang tid. Informantene sin opplevelse er at det kan være utfordrende at det skal være et dokumentert behov i PPT i kommunen før man får hjelp, og at denne prosessen av og til kan stoppe opp hos PPT.

I den kvantitative undersøkelsen ser vi at påstanden «Statped er tett nok på til å være en god rådgiver for oss og våre brukere» relativt til de andre påstandene, scorer lavt. Basert på analyser av de kvalitative intervjuene, ser vi blant annet at opplevelsen av dette kan variere fra sak til sak, og kompetansen til enkeltpersoner hos Statped. I enkelte tilfeller beskriver informanter at de opplever at Statped ikke har god nok forståelse for skole- og/eller barnehagehverdagen, og at de i enkelte tilfeller foreslår tiltak som ikke er gjennomførbare. Det er viktig å understreke at dette er unntaket, men det kan være med på å forklare hvorfor 17 prosent i den kvantitative undersøkelsen opplever at Statped ikke er tett nok på til å være en god rådgiver.

4.1.5 Forutsetninger for kvalitet

Det er tre enkeltpåstander i «*forutsetninger for kvalitet*». Disse omhandler Statpeds kompetanse, om Statped leverer som avtalt, og om Statped har tjenester tilpasset behovene hos PPT. Påstandene er tett knyttet til kompetanse, og ligger som premisser for at Statped skal kunne levere tjenester med høy kvalitet.

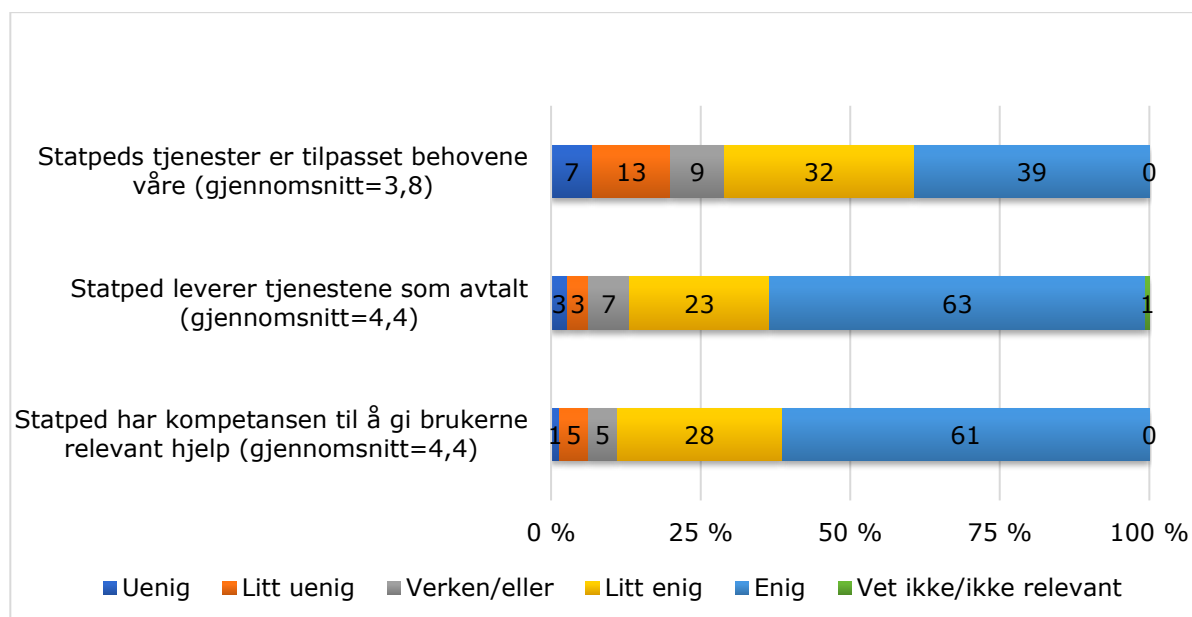
Resultater for PPT-kontorer

PPT-kontorene vurderer «*forutsetningene for kvalitet*» forholdsvis høyt med en gjennomsnittlig score på faktoren på 4,2.

Statped scorer høyest på påstandene om levering til avtalt tid (gjennomsnitt 4,4) og om Statped har tilstrekkelig kompetanse til å gi brukerne relevant hjelp (gjennomsnitt 4,4). I tillegg kan man merke seg at få PPT-kontorer oppgir at de er uenige i disse forholdene.

Når det gjelder om tjenestene er tilpasset behovene hos PPT-kontorene viser resultatene et lavere gjennomsnitt (3,8) sammenlignet med de to andre påstandene i faktoren. Videre er det stor variasjon i besvarelsene mellom PPT-kontorene. Forskjellene kan sannsynligvis relateres til at behovene i kommunene er ulike, hvor noen av kommunene trenger større grad av tilpasning enn andre.

Et gjennomsnitt på 3,8 med hensyn til tilpassede tjenester er et relativt lavt tall. Resultatet skyldes ikke kompetanse eller pålitelighet. I kapittel 4.1.3.1 er det fremhevet at det kan være en sammenheng i resultatene på tvers av temaer. En mulig sammenheng er knyttet til tilbakemeldingene på spørsmålene om at tjenestene ikke er tilpasset behovene til PPT-kontorene og at Statped ikke er tett nok på de lokale utfordringene.

Figur 4-7 Resultater på spørsmål om forutsetninger for kvalitet (PPT-kontorer)

I de kvalitative intervjuene viser funnene at ansatte i PPT vurderer Statpeds kompetanse som svært god, på lik linje som i den kvantitative undersøkelsen. Det er særlig Statpeds spisskompetanse som trekkes frem som svært bra hos informantene i PPT. Overordnet sett fremheves den høye kompetansen til ansatte i Statped som svært verdifullt og som et av de forholdene informantene opplever som svært viktig når det gjelder Statped sitt bidrag

Når det gjelder om Statpeds tjenester er tilpasset PPT sine behov oppgir informantene i de fleste tilfellene at Statped supplerer og komplementerer kompetansen de selv sitter med. I enkelttilfeller opplever imidlertid ansatte i PPT at Statpeds tjenester og kompetanser overlapper kompetansen som allerede er hos PPT. Intervjuene viser samtidig at det er store forskjeller mellom kommuner når det gjelder hvilken kompetanse de besitter, noe som kan forklare variasjonen i spørsmålet om Statpeds tjenester er tilpasset behovene til PPT. Noen større kommuner opplever å ha god kompetanse på mange områder selv,

mens andre mindre kommuner fremhever at de er helt avhengig av Statpeds spesialistkompetanse på mange områder.

Resultater for skoler og barnehager

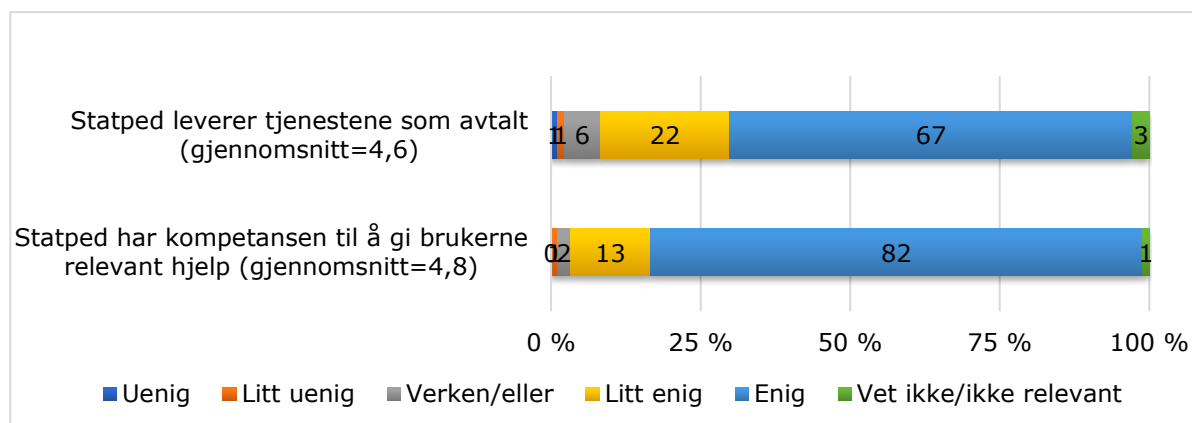
Både skoler og barnehager vurderer «forutsetningene for kvalitet» høyt, og faktoren har en score på 4,7 i begge disse gruppene. Dette viser at skoler og barnehager opplever at forutsetningene for leveranse av tjenester er svært gode. Det er verdt å merke seg at skoler og barnehager ikke har fått påstanden om Statpeds tjenester er tilpasset deres behov.

Det er høyest score på påstanden om Statped har kompetanse til å gi brukerne relevant hjelp. Her er gjennomsnittet på 4,8 noe som er svært høyt. Det er nærmest ingen skoler eller barnehager som opplever at Statped mangler kompetansen som skal til for å gi brukerne relevant hjelp. De fleste skoler og barnehager opplever også at tjenestene leveres som avtalt med et gjennomsnitt på 4,6. Skolene og barnehagene er ikke stilt påstanden om tilpasset behov. Årsaken til dette er at flere av tjenestene først og fremst er ment for PPT og ikke skolene og barnehagene. Dermed vil det være mange barnehager og skoler som ikke vil kunne gi en fullgod vurdering av tjenestene, da de kun benytter et fåtall av dem.

Sett i sammenheng med PPT-kontorer er skolene og barnehagene enda mer tilfreds med Statpeds leveranse pålitelighet og kompetanse. At skolene og barnehagene vurderer Statpeds kompetanse høyere enn PPT-kontorene kan forstås ut fra at Statped står i en enda klarere ekspertposisjon med spesialpedagogisk kompetanse i forhold til skolene og barnehagene, mens de ansatte i PPT-kontorene ofte har den samme spesialpedagogiske kompetansen som de ansatte de får bistand fra. Vi

skal likevel ikke overdrive resultatdifferansen, da både PPT-kontorene og skolene/barnehagene gir Statped høy score for kompetanse.

Figur 4-8 Resultater på spørsmål om forutsetninger for kvalitet (Barnehager og skoler)

Både når det gjelder spørsmål om Statpeds kompetanse og leveranse av tjenestene som avtalt, er det få negative vurderinger i de kvalitative intervjuene med ansatte i skole og barnehage. Intervjuene støtter dermed opp de positive resultatene fra spørreundersøkelsen på dette området. På samme måte som i intervjuene med PPT fremheves det i intervjuer med ansatte i barnehage og skole, at det særlig er Statpeds dype- og spisskompetanse på spesialiserte områder som gjør at hjelpen fra Statped oppleves som verdifull. Dette er noe flere ansatte i barnehage og skole reflekterer rundt at mangler i egen organisasjon og i andre instanser i kommunen. Den høye, spesialiserte kompetansen fremheves som en forutsetning for at bistanden og tjenestene oppleves som verdifullt, og for troverdigheten og gjennomslagskraften til Statpeds ansatte. En spesialpedagogisk koordinator på en skole uttrykker det slik: «Vi merker det er spisskompetansen på enkeltvansker som er fruktbar». En undervisningsinspektør på en annen skole forklarer det slik: «De har veldig god peiling, og de gir konkrete råd og eksempler på tiltak vi kan sette i gang». Det samme perspektivet kommer frem av informanter i barnehager. En støttepedagog i en barnehage opplever Statpeds

kompetanse slik: «De har jo veldig god kompetanse er min oppfatning. De er gode på individperspektivet og saken, også bruker de erfaringer til å veilede oss når vi opplever at ting ikke går».

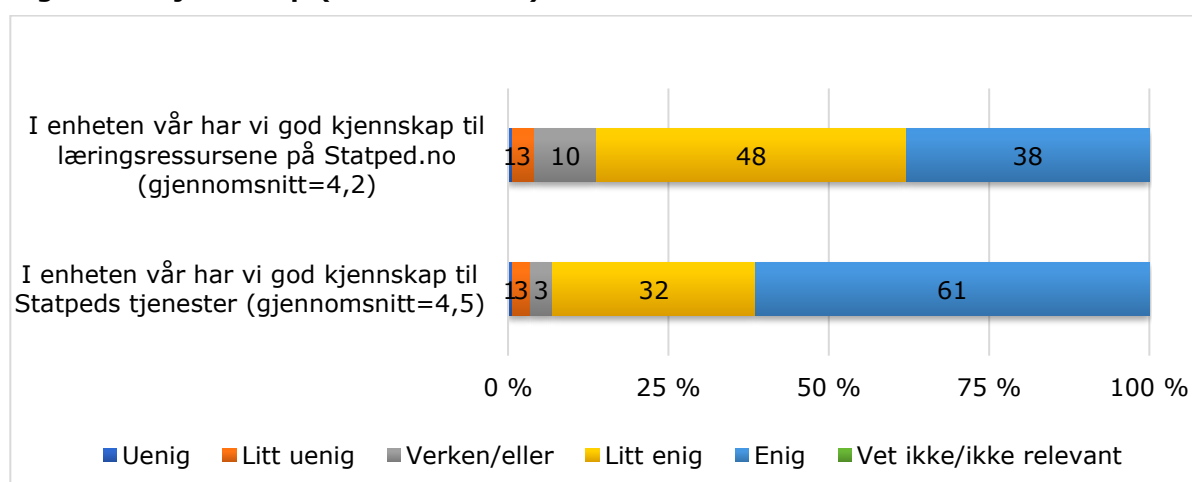
4.1.6 Kjennskap

Det er to enkeltpåstander under «kjennskap» som omhandler kjennskap til Statpeds læringsressurser og tjenester. Samarbeidsaktørenes kjennskap til tjenester og verktøy er en forutsetning for at Statpeds skal kunne levere yte god service til dem.

Resultater for PPT

PPT-kontorene har god kjennskap til Statpeds tjenester. Det er noe høyere kjennskap til tjenestene generelt (gjennomsnitt 4,5), enn til læringsressursene på Statped.no (gjennomsnitt 4,2). Variasjonen i besvarelsene er primært knyttet til svaralternativene «verken eller», «litt enig» og «enig». Dette viser at det er større variasjoner mellom PPT-kontorene når det gjelder kjennskap til læringsressursene.

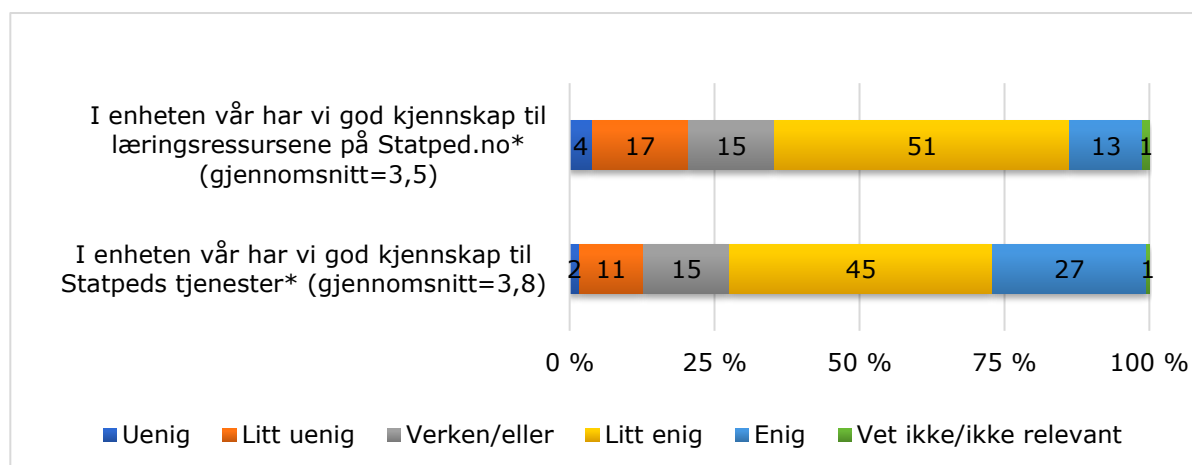
Figur 4-9 Kjennskap (PPT-kontorer)

Resultater for barnehager og skoler

Barnehager og skoler har betydelig lavere kjennskap til Statpeds tjenester enn PPT-kontorene. Også barnehager og skoler oppgir høyere kjennskap til Statpeds tjenester generelt enn til læringsressursene på Statped.no. Påstanden «Enheten vår har god kjennskap til Statpeds tjenester» oppnår en gjennomsnittscore på 3,8, mens påstanden om kjennskap til læringsressurser på statped.no oppnår en gjennomsnittscore på 3,5.

Figur 4-10 Kjennskap (skoler og barnehager)

Sett i sammenheng viser svarfordelingene at det er mange av respondentene i både PPT-kontorene og blant skolene og barnehagene som svarer «litt enig» til påstandene om kjennskap. Fra de kvalitative intervjuene fremkommer det at noe av bakgrunnen for dette kan være at Statped leverer mange læringsressurser og tjenester og det er vanskelig å svare at man kjenner til alle eller majoriteten av mulighetene. Forskjellen i kjennskap mellom PPT-kontorene og skolene/barnehagene kan delvis forklares med at PPT-kontorene jobber langt tettere på Statped enn det skolene/barnehagene gjør. Flere av informantene i skole og barnehage forteller at kjennskapen til Statped er basert på enkeltsaker, og at de i mindre grad kjenner til systemet og helheten i Statpeds tjenester. Det er imidlertid også viktig at skolene og

barnehagene har kjennskap til hvilke tjenester og læringsressurser Statped kan bistå førstelinjen med, for blant annet å forbedre den tidlige innsatsen i barnehage og skole. Som vi skal se av undersøkelsen til brukerne er det en god del av brukerne som synes at det tok for lang tid før de fikk bistand fra Statped. Dette kan blant annet henge sammen med at skolene og barnehagene ikke hadde god nok kjennskap til hvilke muligheter de hadde og hva Statped kan tilby av bistand.

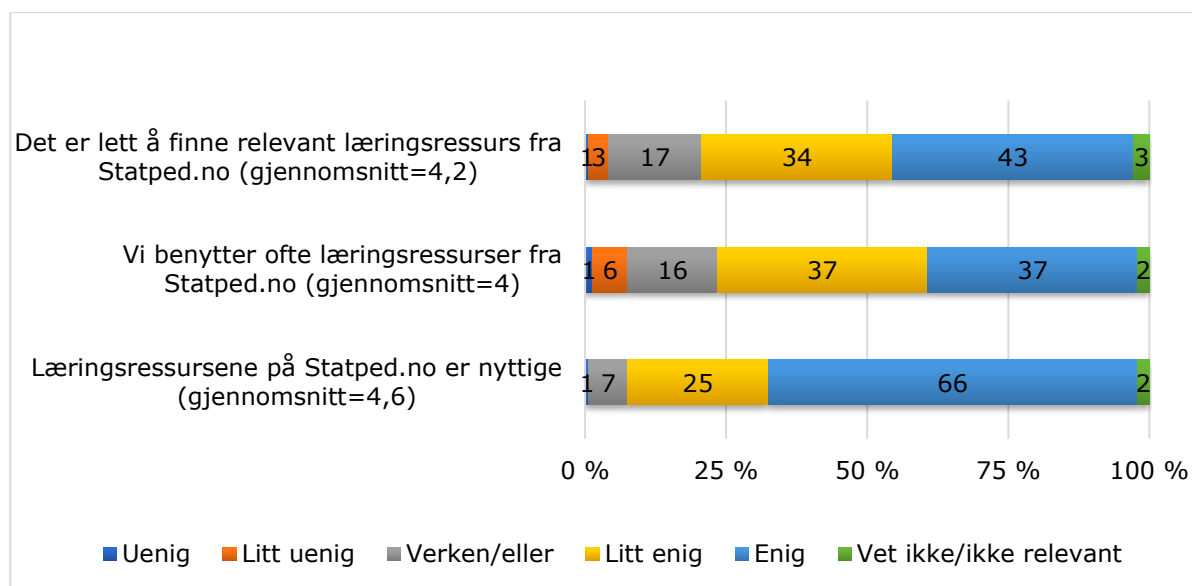
4.1.7 Læringsressurser på Statped.no

Det er tre påstander under «*læringsressurser*» som omhandler læringsressursenes tilgjengelighet, bruken og nytten av dem. Tilgjengeliggjøringen av læringsressursene gjennom Statped.no er en viktig del av Statpeds tjenesteyting.

Resultater for PPT-kontorer

Det er en stor andel PPT-kontorene som sier seg «enig» eller «litt enig» i at det er lett å finne relevant læringsressurs på Statped.no (79 %) med et snitt på 4,2. Ingen har svart «uenig», men det er til sammen 30 prosent som svarer «litt uenig» eller «verken eller», noe som kan tyde på at det er en noen som synes det er litt vanskelig å finne fram på Statped.no.

Det er 74 prosent som svarer at de ofte benytter læringsressurser fra Statped med et snitt på 4,0. Det er en enda høyere andel som sier seg «enig» eller «litt enig» i at læringsressursene er nyttige (91 %) med et høyt snitt på 4,6.

Figur 4-11 Læringsressurser (PPT-kontorer)

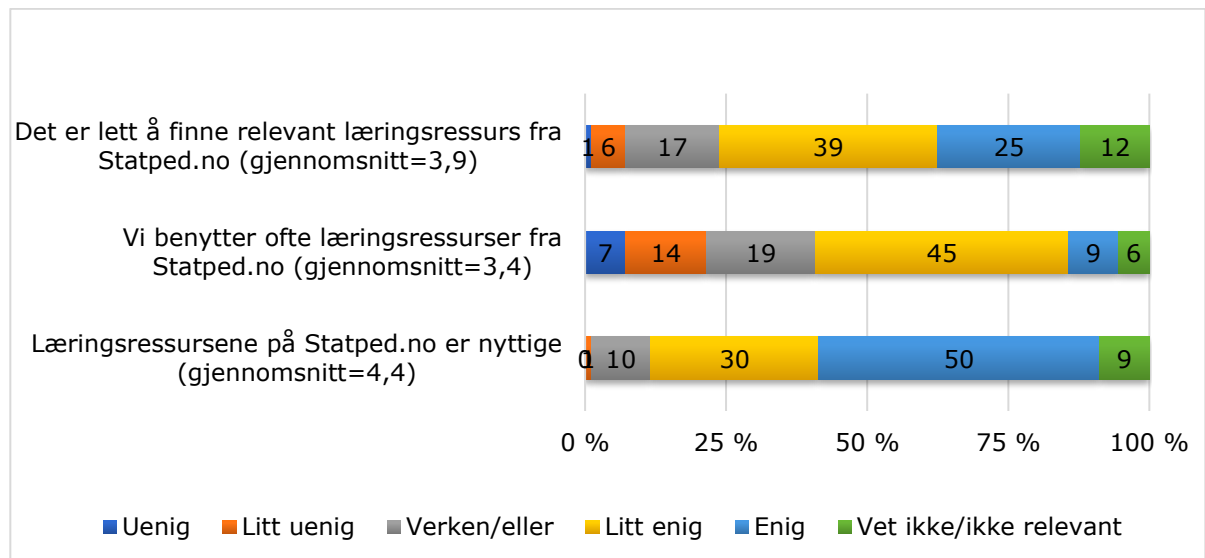
Også i de kvalitative intervjuene fremkommer det at flertallet av informantene fra PPT forteller at de tar i bruk læringsressursene på Statped.no. Det varierer noe i hvilken *grad* de benytter det, og *hva* de bruker nettsiden til, noe som kan forklare noe av variasjonen og spredningen på disse spørsmålene fra spørreundersøkelsen. Noen av informantene forklarer at de både tar i bruk nettsiden selv, i tillegg til å bruke den i veiledning til skole og barnehage. En informant forklarer det slik: «Ja vi bruker den nettsiden mye. [...] Vi viser til siden i sakkyndige vurderinger og i veiledning i skole og barnehage. Bruker nettsiden til å få informasjon om ulike problematikker». Flere informanter opplever at læringsressursene er nyttige og lette å finne, en informant beskriver det slik: «Enkelt å finne frem. Veldig mye informasjon og tips i forhold til hva de forskjellige typer vansker går ut på, hvordan bruke det i klasserommet, hva kan elever ta i bruk av verktøy. Jeg kunne ikke vært foruten». I enkelttilfeller forteller imidlertid ansatte i PPT at de bruker nettsiden i mindre grad, og at de opplever at det kan være vanskelig å finne ressursene man trenger. En informant opplever det slik: «[Det er] veldig mye læringsressurser, vanskelig å treffe på søk når man søker.

Har ikke så god oversikt på hva som finnes der og hvordan bruke det. Man har kanskje ikke brukt det nok».

Resultater for barnehager og skoler

Generelt er det flere av skolene/barnehagene enn PPT-kontorene som svarer «vet ikke» til påstandene om læringsressursene. Det kan henge sammen med at en langt lavere andel av skolene/barnehagene (9%) enn PPT-kontorene sier seg enig i at de ofte benytter læringsressurser fra Statped.no. Det er generelt litt lavere score på de tre påstandene blant skolene/barnehagene sammenlignet med PPT-kontorene. Påstanden «*Det er lett å finne relevant læringsressurs fra Statped.no*» har et snitt på 3,9. Påstanden «*Vi benytter ofte læringsressurser fra Statped.no*» har et snitt på 3,4. Det er imidlertid ganske stor oppslutning om at læringsressursene på Statped.no er nyttige med et snitt på 4,4.

Figur 4-12 Læringsressurser (Skole og barnehager)

Den store spredningen og den lave gjennomsnittsscoren på spørsmålene om hvordan respondenter fra barnehage skole bruker og opplever

læringsressursene på Statped.no, gjenspeiles i stor grad i de kvalitative intervjuene. Enkelte av informantene forteller at de tar i bruk læringsressurser på Statped.no, og at de opplever det er relativt lett tilgjengelig. En rektor på en skole forklarer det slik «*Nettsiden er veldig informativ, mye ressurser som ligger tilgjengelig. Slipper å gå på masse ulike nettsider. Med Statped kan du anta at det er kvalitetsressurser.*» (B66). Ressurser som nevnes av informanter fra skoler er blant annet E-læringskurs i ASK og syn, oversikt over apper og digitale hjelpemidler, samt kartleggingsmateriell. Samtidig er det flere av informantene i denne gruppen som oppgir at de i liten grad benytter seg av nettsidene i hverdagen selv, og noen av informantene forklarer dette med at de synes det kan være vanskelig å vite hvilke læringsressurser som er relevante. En informant forklarer det slik: «*Jeg vet at de ligger der. Men ikke flinke nok til å bruke de. Kunne ønske man kunne fått litt guiding for hvordan jeg skal finne frem. Vanskelig å vite hva som er relevant og hva vi kan bruke*». Enkelte peker også på at det kan være vanskelig å orientere seg på nettsiden, at det kan være lett «å gå seg vill på nettsiden» og at strukturen og navigeringen på siden derfor burde forbedres. En informant beskriver det slik: «*Ikke alltid så lett å finne frem til, opplever det kunne vært enklere å finne frem til*».

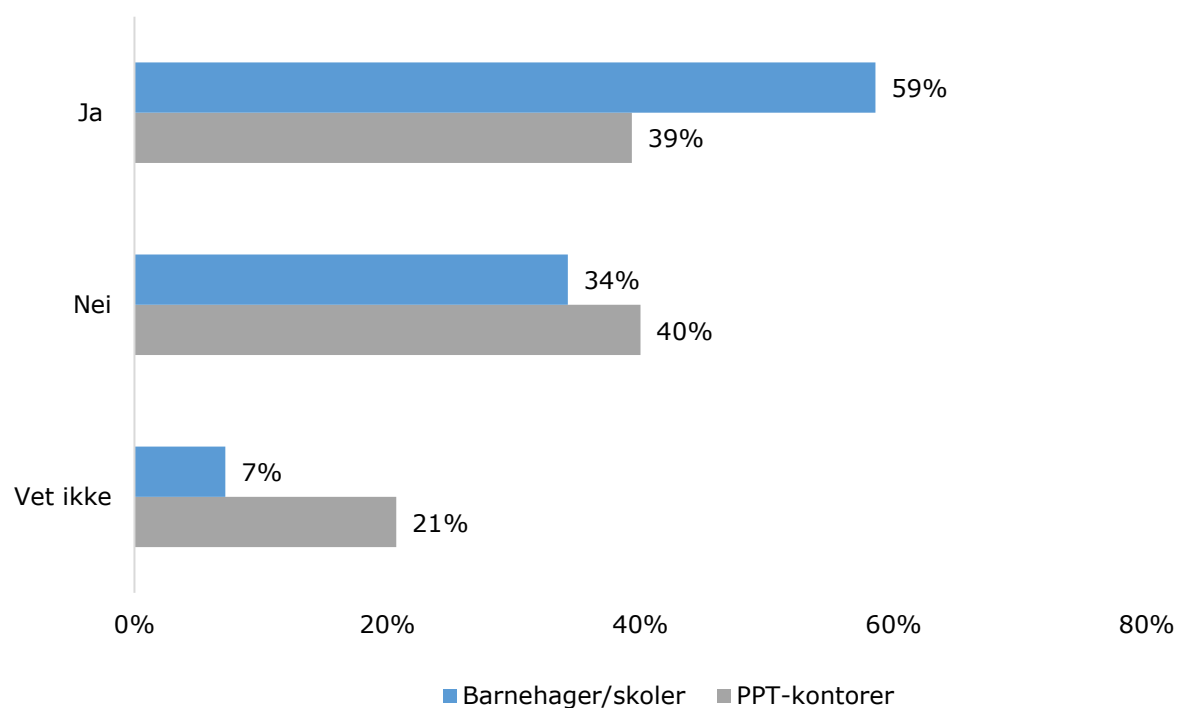
Samlet sett er det god kjennskap til Statped blant PPT-kontorene. Blant skolene og barnehagene er det betydelig lavere andel som opplever god kjennskap. Forskjellen kan være en konsekvens av at PPT-kontorene er i berøring med flere av Statped tjenester og læringsressursers, enn hva skolene og barnehagene er. Det tyder også resultatene på påstanden om bruk av læringsressurser om. Det er stor enighet om at læringsressursene på Statped.no er nyttige, men tilbakemeldingene kan tyde på at det kan bli enda enklere å finne læringsressursene på Statped.no.

4.1.8 Læremidler

Undersøkelsen inneholder to spørsmål om bruk av fysiske læremidler og nytten av disse. Med læremidler mener vi fysiske læremidler fra Statped (eks. lydbøker, punktskriftbøker og tegnspråkmateriell).

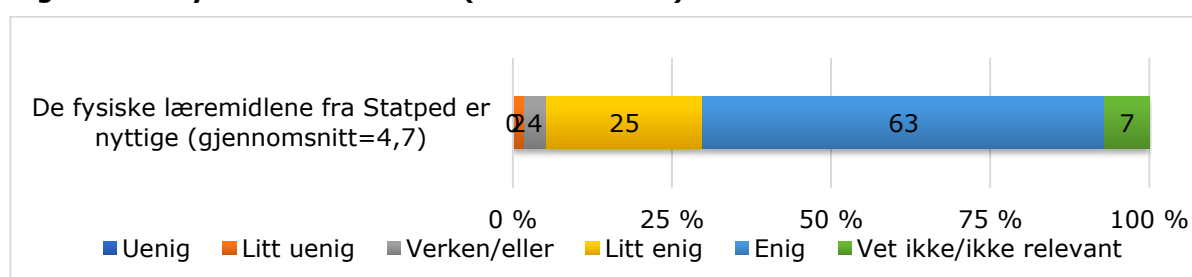
59 prosent av skolene/barnehagene svarer «ja» på at de benytter fysiske læremidler fra Statped. Det er 39 prosent av PPT-kontorene som svarer det samme. Det er forholdsvis stor andel blant PPT-kontorene (21 %) som svarer «vet-ikke» på dette spørsmålet. Det er et høyt tall i og med at PPT-kontorene som regel er ansvarlig for søknadene om fysiske læremidler. Det kan også være at PPT-kontorene også opplever dette som et mindre relevant spørsmål å besvare da, de fysiske læremidlene benyttes fortrinnsvis i opplæringen av brukeren i barnehage og skole.

Figur 4-13 Frekvensfordeling - Vi benytter fysiske læremidler fra Statped (eks. lydbøker, punktskriftbøker og tegnspråkmateriell) (oppdelt på PPT-kontorer og barnehager/skoler)

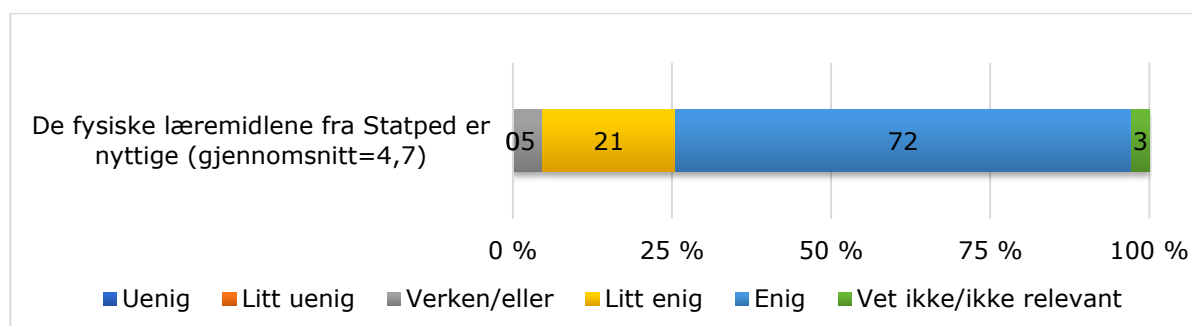

De av respondentene som svarte at de benytter fysiske læremidler fikk videre stilt en påstand om nytten av de fysiske læremidlene. Både PPT-kontorene og skolene og barnehagene har gjennomsnitt på 4,7 til påstanden «De fysiske læremidlene fra Statped er nyttige». Dette er et svært høyt snitt som klart indikerer at samarbeidspartnerne opplever læremidlene som nyttige.

Figur 4-14 Fysiske læremidler (PPT-kontorer)

Figur 4-15 Fysiske læremidler (skole og barnehage)

Gjennom de kvalitative intervjuene fremkommer det at kjennskapen til hvilke læremidler Statped bidrar med og hvilke læremidler som kommer fra andre aktører, varierer noe blant informantene fra PPT-kontorer som er intervjuet. På spørsmål om læremidlene fra Statped er informantene i hovedsak er positive, og flere viser til at de bl.a. benytter flere lydbøker utviklet av Statped. Samtidig er det flere som gir uttrykk for at de er usikre om læremidlene som benyttes er utviklet av Statped eller andre aktører og således «hvor læremidlene kommer fra». Flere av

informantene er ledere ved PPT-kontor, og forklarer at de ikke har oversikt over hvilke hjelpemidler som blir tatt i bruk av sine ansatte, men at de har en oppfatning om at det blir brukt på kontoret. Dette er enda tydeligere blant informantene fra barnehage og skole, hvor en stor andel av informantene uttrykker at de er usikre på hvilke aktører som har fremskaffet læremidlene de bruker. Enkelte informanter blander også mellom læremidler og hjelpemidler, og på spørsmålene om bruk av og nytten av læremidlene fra Statped fremstår informantene generelt som usikre og lite konkrete.

4.1.9 Lokal nytteverdi

«*Lokal nytteverdi*» inneholder fire påstander som er med for å undersøke hvordan samarbeidspartnerne opplever nytten av bistanden fra Statped.

Resultater for PPT-kontorer

Generelt opplever mange av PPT-kontorene nytteverdi av bistaden fra Statped. Påstanden om at «*Statpeds bistand gjør oss i stand til å møte våre brukere på en bedre måte*» har et snitt på 4,1.

Påstanden «*Statpeds kurstilbud svarer til kompetansebehovet i enheten vår*» er kun besvart av de som har gjennomført kurs med Statped.

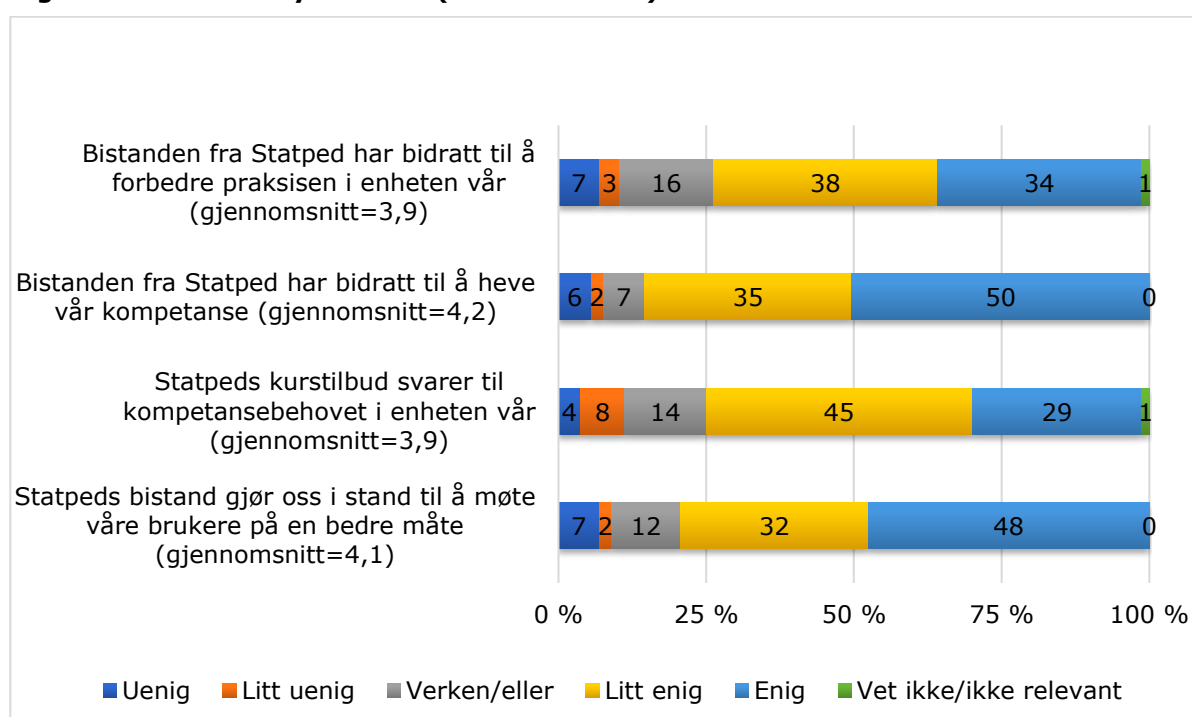
Påstanden får et gjennomsnitt på 3,9. Svarfordelingen viser at det få som er uenig i påstanden, men det forholdsvis lave snittet skyldes at svært mange har valgt å besvare spørsmålet med «*litt enig*». Det kan tolkes som respondentene ikke er helt fornøyd med kurstilbudet de har fått.

Påstanden «*Bistanden fra Statped har bidratt til å heve vår kompetanse*» har et gjennomsnitt på 4,2.

Påstanden «*Bistanden fra Statped har bidratt til å forbedre praksisen i enheten vår*» har et snitt på 3,9 blant PPT-kontorene.

Påstandene som inngår i «lokal nytteverdi» er sentrale effektvariabler i endringsmodellen som ligger til grunn for spørreskjemaet. Vi har derfor gjort analyser som ser nærmere på hvilke andre faktorer som påvirker lokal nytteverdi. Disse analysene presenteres i kapittel 5.

Figur 4-16 Lokalt nytteverdi (PPT-kontorer)

Det er forskjeller i hvordan regionene opplever kurstilbudet fra Statped. For påstanden «*Statpeds kurstilbud svarer til kompetansebehovet i enheten vår*» varierer gjennomsnittsscoren i regionene mellom 3,6 og 4,4. Region vest og region ord har snitt på henholdsvis 4,4 og 4,3, mens regions sørøst og region midt har begge et snitt på 3,6.

I de kvalitative intervjuene er samtlige informanter fra PPT-kontorene i all hovedsak positive til den opplevde lokale nytteverdien fra Statped.

Flere av informantene oppgir at til dels er avhengige av Statpeds spisskompetanse, og at Statpeds bistand i stor grad bidrar til å heve egen kompetanse, samt gi brukerne bedre tjenester. Flere forteller at når samarbeidet fungerer godt, bidrar PPT med spisskompetanse på lokale forhold og historikk, mens Statped bidrar med fagspesifikk kompetanse, noe som gir kvalitetsmessig god og tilpasset bistand til brukerne. Særlig fremheves Statpeds kompetanse på syn- og hørselsproblematikk av flere av informantene. En PP-rådgiver i region sørøst beskriver det slik: *«Jeg synes at det alltid er noe å hente hos Statped. Det krever at vi som tjeneste setter av tid med skole og barnehage og reflektere sammen, jeg opplever at Statped har en faglig ballast, særlig innenfor syn og hørsel.»* En leder i PPT i region sørøst forklarer det på denne måten: *«På lavfrekvente vansker, treffer de behovet veldig. Så må vi samarbeide om hvordan det skal skreddersys. De kan mye om syn og hørsel som er kjempeverdifulle kompetanse. Da supplerer vi absolutt hverandre. Vi sitter på lokalkunnskapen, mens de supplerer med det fagspesifikke. Det blir en trygghet».*

På tross av i hovedsak gode tilbakemeldinger på spørsmålene om lokal nytteverdi, er det imidlertid noen av informantene som også uttrykker at Statped kan ha forbedringspotensial på dette området. Enkelte opplever at Statped ikke alltid bidrar med noe nytt, at det ikke supplerer med overlapper med kompetansen som allerede fins på det lokale PPT-kontoret. Som vi har vært inne på ser vi i det kvalitative materialet at dette kan ha sammenheng med størrelsen og dermed også ressurser og kompetanse i ulike kommuner. Det er særlig i de mindre kommunene ansatte i PPT fremhever nytteverdien av Statped som svært god, mens informanter fra noen av de større kommunene oppgir at de i noen tilfeller opplever at de har god (nok) kompetanse lokalt og at Statped ikke alltid tilføyer noe ekstra. Samtidig fremkommer det at det kan være flere grunner til at bistanden i enkeltsaker ikke oppleves som nyttig. En leder i PPT i region midt beskriver denne situasjonen, men forklarer forholdet

med at det kan ha sammenheng med uklar bestilling fra deres side: *«Vi synes vi har fått veldig godt utbytte i de fleste saker. I noen saker kan vi føle de ikke har tilført noe nytt, men det kan være at vi har vært uklar i bestillingen f.eks.»*

Når det gjelder kurstilbud spesielt, er det flere av informantene forteller at de har deltatt på kurs i regi av Statped, men det er noe variasjon i hvordan informantene opplever kursene. En informant opplever at kursene til Statped som svært bra. En annen informant forteller at de ansatte melder seg på kurs i enkeltsaker, men at de har opplevd at kursene i enkelte tilfeller ikke treffer deres forventninger. Informanten opplever også at det har vært mindre kurs de to siste årene, og at det er et ønske om flere kurs i regi av Statped. Dette er noe som fremheves av flere informanter.

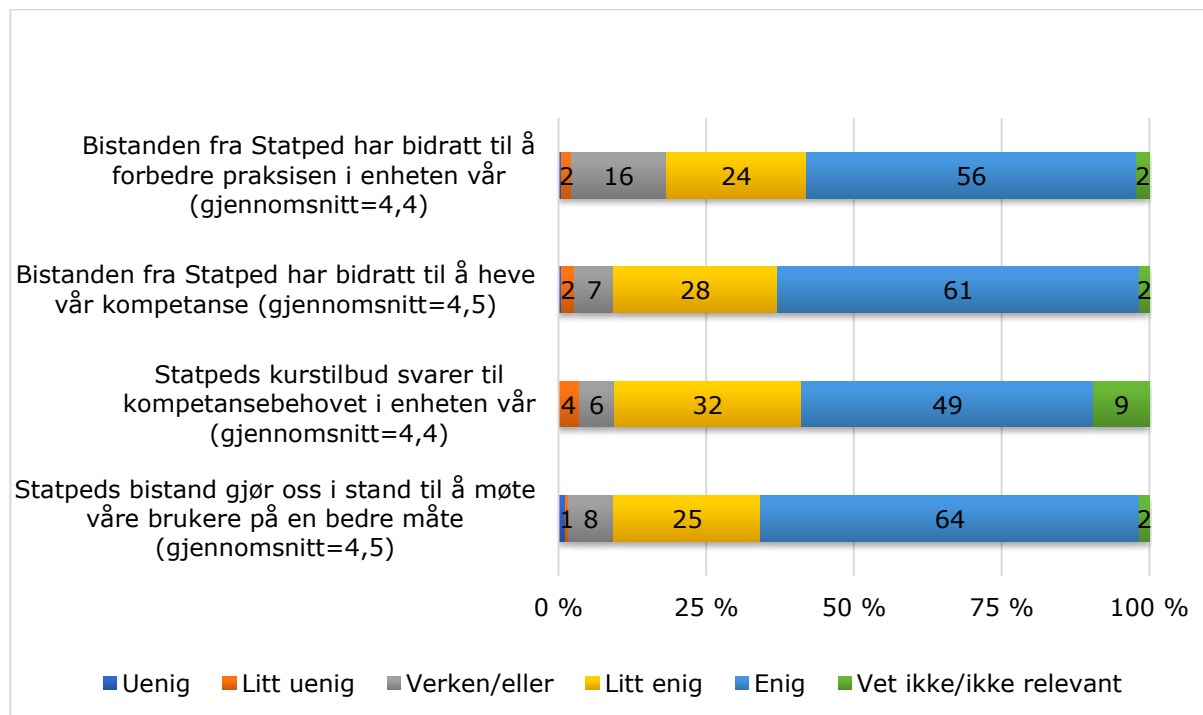
Resultater for barnehager og skoler

Sammenlignet med PPT-kontorene sier skolene/barnehagene seg i større grad enig i nytteverdien av bistanden fra Statped. Snittene varierer mellom 4,4 og 4,5 til de fire påstandene. Det kan dog bemerkes at det er 9 prosent av skolene/barnehagene som har svart «vet ikke» til påstanden om at *«Statpeds kurstilbud svarer til kompetansebehovet i enheten vår»*.

De positive vurderingene på spørsmål om lokal nytteverdi fra ansatte i barnehage og skole i spørreundersøkelsen, understrekes i de kvalitative intervjuene: Informanter fra skole er gjennomgående svært positive til nytten av Statpeds bistand. Informantene fremhever at det er særlig nyttig når Statped kommer med råd om konkrete tiltak og forbedringer. En informant i skole beskriver nytten av Statpeds bistand slik: *«Veldig god nytte av det, særlig på konkret veiledning. De har sammen med teamet løst problematikken»*. En annen informant forteller at hjelpen har bidratt til kompetanseheving hos de ansatte: *«Det er en kompetanse som*

vi ikke har på skolen, Statped gir opplæring. Det fører til økt kompetanse hos medarbeidere.» I enkelte tilfeller opplever informantene at nytten av Statped kan være noe blandet. En informant trekker frem at hvis de deltar på lange faglige workshops kan det være utfordrende å ta til seg informasjon, men opplever at jo mer konkret Statped er på tiltak, jo enklere er det å overføre til skolen. Informantene i barnehagen viser også til god nytte av Statpeds bistand. En informant forklarer det på denne måten: *«For oss har det vært veldig god nytte, uten de hadde vi famlet litt i blinde»*. På lik linje med skole er det den konkrete veiledningen som blir satt stor pris på, og at rådene er mulig å gjennomføre: *«De er veldig flinke når de kommer med råd i forhold til det fysiske. De ser våre forutsetninger»*.

Figur 4-17 Lokal nytteverdi (skoler og barnehager)

Hva skyldes differansen mellom PPT-kontorene og skolene/barnehagene med hensyn til lokale nytteverdi?

Noe av svaret kan nok ligge i det vi har vært inne på med hensyn til at Statped kan innta en klarere ekspertrolle med spesialpedagogisk kompetanse i forholdet til skolene og barnehagene, mens de ansatte i PPT-kontorene ofte har den samme spesialpedagogiske kompetansen som de Statped-ansatte de får bistand fra. Fra de kvalitative intervjuene fremkommer det at ansatte i PPT i enkelte tilfeller opplever å ha kompetanse selv, og at Statped i større grad blir en drøftingspartner og kvalitetssikrer på det arbeidet som er satt i gang. Barnehage og skole opplever i større grad å være avhengig av den spesialpedagogiske kompetansen som Statped kan bidra med.

4.1.10 Lokale forutsetninger

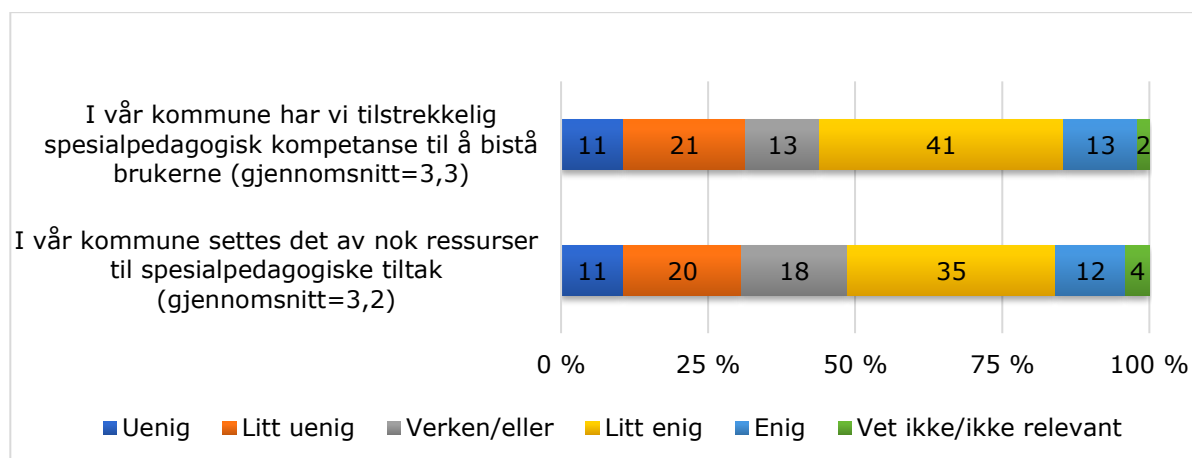
I undersøkelsen er det stilt to spørsmål om lokale forutsetninger. Spørsmålene er relevante for å analysere om det er lokale faktorer som spiller inn på opplevelsen av nytten av Statpeds tjenester og verktøy.

Resultater for PPT kontorer

Det er stor spredning i svarene blant PPT-kontorene på spørsmålene om lokale forutsetninger.

Påstanden «*I vår kommune har vi tilstrekkelig spesialpedagogisk kompetanse til å bistå brukerne*» har et gjennomsnitt på 3,3, noe som kan betegnes som relativt lavt sammenlignet med andre gjennomsnittscorer i undersøkelsen.

Påstanden «*I vår kommune settes det av nok ressurser til spesialpedagogiske tiltak*» har et gjennomsnitt på 3,2.

Figur 4-18 Lokale forutsetninger (PPT-kontorer)

Den store spredningen reflekteres også i de kvalitative intervjuene med ansatte i PPT hvor det kommer frem at det er store forskjeller mellom kommuner når det gjelder hvilken kompetanse de besitter og at dette synes å ha sammenheng med hvordan enkelte vurderer nytten av bistanden fra Statped. Flere små kommuner opplever at de er helt avhengig av kompetansen fra Statped. En informant fra region nord opplever det på denne måten: «Vi er sårbare i småkommuner, vi er langt unna noen form for senter. Vi har allerede en arbeidshverdag som krever bred kompetanse hos oss. Vi ser at vi har stor nytte og behov for å ha en instans vi kan kontakte». Det samme perspektivet kommer frem av en informant i region sørøst: «Jeg jobber i en kommune med lite PPT-kontor. Vi trenger Statped (...) Vi klarer ikke å være oppdatert på deres områder». Tre av informantene vi snakket med fra større kommuner i region nord, sørøst og midt opplever videre å ha god kompetanse selv, og at dette i noen sammenhenger gjør at de ikke alltid opplever nytten av Statpeds bistand som like god. Samtidig understreker alle informantene at opplever behov for Statpeds spisskompetanse i enkeltsaker.

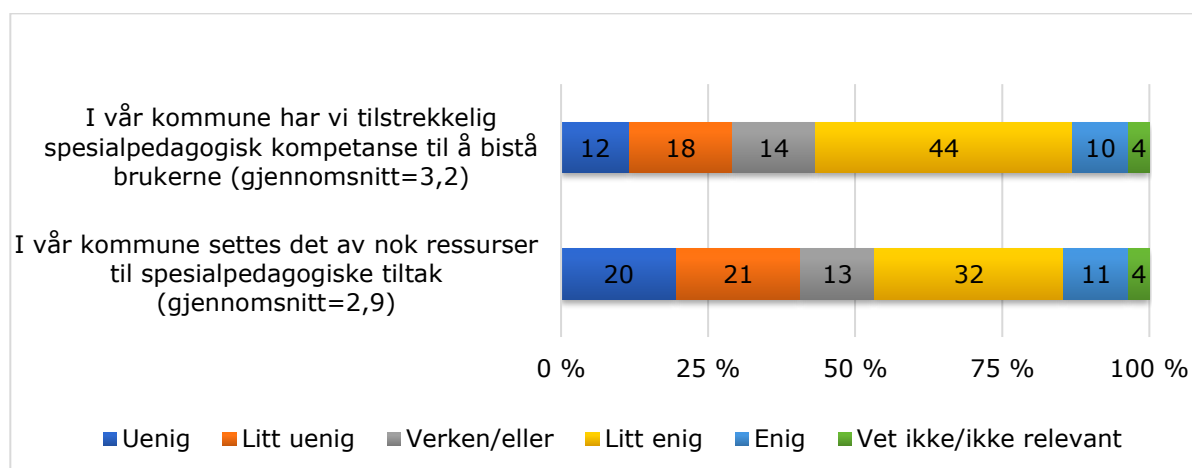
Resultater for barnehager og skoler

Sammenlignet med PPT-kontor har skolene og barnehagene litt lavere gjennomsnitt på spørsmålene om lokale forutsetninger. For skolene og

barnehagene er det et gjennomsnitt på 3,2 til påstanden «I vår kommune har vi tilstrekkelig spesialpedagogisk kompetanse til å bistå brukerne». Det er et gjennomsnitt på 2,9 til påstanden «I vår kommune settes det av nok ressurser til spesialpedagogiske tiltak».

Tilbakemeldingen fra både PPT-kontorene og skolene /barnehagene tyder på at mange av samarbeidspartnerne ikke har tilstrekkelig spesialpedagogisk kompetanse, eller nok ressurser lokalt til å håndtere de spesialpedagogiske tiltakene, uten hjelp fra Statped.

Figur 4-19 Lokale forutsetninger (Skoler og barnehager)

Også i de kvalitative intervjuene med ansatte i skole og barnehage oppgir flere av informantene at de opplever at de ikke har tilstrekkelig kompetanse selv, og at det i noen tilfeller heller ikke opplever at det er relevant kompetanse i andre instanser i kommunen. En informant fra en barnehage trekker frem spisskompetansen hos Statped som veldig nyttig, siden denne spisskompetansen er noe de selv og PPT i kommunen ikke har. Dette perspektivet trekkes også frem av en informant fra skole, som forteller at lærere og spesialpedagoger i skolen ikke alltid har den kompetansen som kreves, og at denne heller ikke alltid er tilgjengelig i kommunen.

4.1.11 Samlet sett

Avslutningsvis har vi bedt samarbeidspartnerne besvare tre påstander om totalinntrykket av Statped.

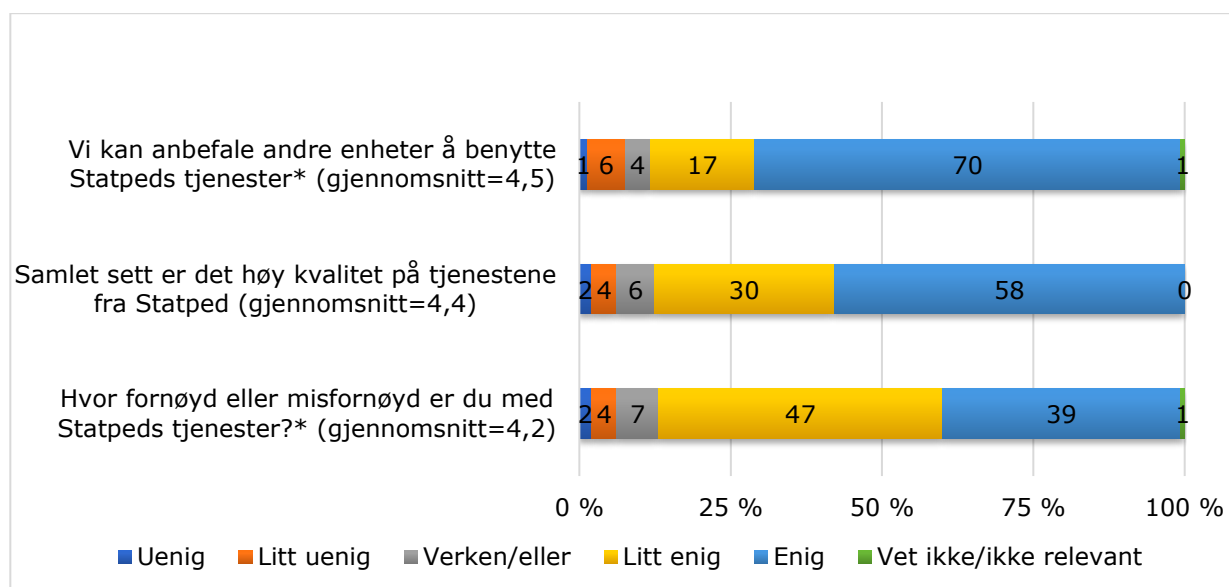
Resultater for PPT kontorer

PPT-kontorene sier seg i stor grad enig i påstanden «Vi kan anbefale andre enheter å benytte Statpeds tjenester», med et gjennomsnitt på 4,5.

«Samlet sett er det høy kvalitet på tjenestene fra Statped» har et gjennomsnitt på 4,4 blant PPT-kontorene. Spørsmålet «Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med Statpeds tjenester?» har et gjennomsnitt på 4,2.

Oppsummert er det ganske høy grad av tilfredshet med kvaliteten i Statpeds tjenester generelt blant PPT-kontorene.

Figur 4-20 Samlet sett (PPT-kontorer)

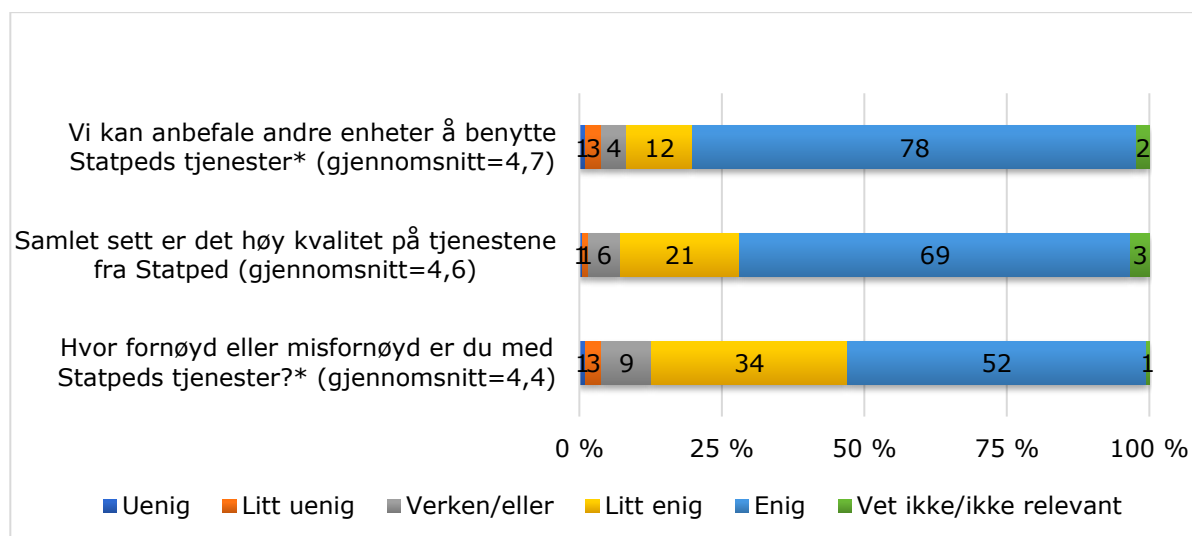
*Spørsmålet «Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med Statpedstjenester» er besvart med på en fornøydhetsskala «Misfornøyd – Ganske misfornøyd – Verken eller – Ganske fornøyd – Fornøyd»

I de kvalitative intervjuene fremkommer det at det i hovedsak er stor tilfredshet med Statped blant ansatte i PPT. Særlig fremhever informantene at de er fornøyde med spisskompetansen til Statped, at Statped er tilgjengelige, at de har et godt samarbeid, og at kommunikasjonen mellom aktørene er god. Flere av informantene fra PPT forteller at de er bekymret for at Statped skal forsvinne som tjeneste. Statped oppleves som en trygghet i arbeidet. En informant uttrykker det slik: *«Jeg kan ikke alt, men at jeg har den tryggheten med at jeg kan henvende meg til Statped for å få den kompetansen. Det gjør at jeg kan gjøre en enda bedre jobb».*

Resultater for barnehager og skoler

Det er også høye gjennomsnitt blant Skolene/barnehagene på spørsmålene om Statpeds samlede kvalitet. Det er et snitt på 4,7 til påstanden *«Vi kan anbefale andre enheter å benytte Statpeds tjenester»*. Videre er det et snitt på 4,6 til påstanden *«Samlet sett er det høy kvalitet på tjenestene fra Statped»*. Spørsmålet *«Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med Statpeds tjenester?»* har en score på 4,4. Sammenlignet med PPT-kontorene har skolene og barnehagene litt høyere score.

Oppsummert tyder resultatene på at skolene og barnehagene er svært tilfreds med kvaliteten på tjenestene fra Statped. Det er verdt å merke seg at det er få barnehager som mottar tjenester fra Statped. Derfor er det kun i underkant av 100 barnehager som ble invitert til å delta i undersøkelsen. De barnehagene som får tjenester er imidlertid svært positive til kvaliteten, og nytten ved tjenestene. At barnehagene er fornøyde med Statpeds tjenester kan kanskje knyttes til at barnehagene i utvalget har fått hjelp eller opplever utbytte av tidlige tiltak.

Figur 4-21 Samlet sett (Skoler og barnehager)

*Spørsmålet «Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med Statpeds tjenester» er besvart med på en fornøydhetsskala «Misfornøyd – Ganske misfornøyd – Verken eller – Ganske fornøyd – Fornøyd»

Fra de kvalitative intervjuene med ansatte i barnehage og skole fremkommer det at informantene som gruppe har svært god opplevelse av Statpeds tjenester. Informantene fremhever at de er spesielt fornøyd med at Statped gir god opplæring og veiledning som øker de ansatte sin kompetanse, og at Statped kommer med konkrete tiltak som oppleves å være tilpasset brukerens situasjon og behov på en svært god måte. Flere informanter opplever at Statped ser og skjønner brukerne på en god måte, og at de evner å bistå ansatte i skole og barnehage med å tilpasse og gjennomføre tiltak som bedrer situasjonen for brukerne.

4.1.12 Forskjeller mellom regioner

For PPT-kontorene er det enkelte forskjeller i besvarelsene mellom regionene. I vurderingen fra barnehager og skoler er det ingen forskjeller mellom regionene. Det er verdt å merke seg at antallet besvarelser er forholdsvis lavt når vi ser resultatene på regionsnivå. Dette gjelder både

ved PPT-kontorene og skolene og barnehagene. Forskjellene som trekkes frem her er statistisk signifikante.

På faktoren «kvalitet» oppnår region nord signifikant høyere score enn region Sørøst. Dette er også de regionene med de høyeste og laveste resultatene. Det er enkeltpåstanden «*Det er enkelt å søke bistand fra Statped*» som særlig skiller vurderingene fra PPT-kontorene i region Sørøst og region Nord. I region Sørøst er snittet på 3,6, mens snittet i region Nord er på 4,4. Tilsvarende forskjeller mellom regionene finner vi også for bruk av læringsressurser. PPT-kontorene i region Sørøst oppgir i mindre grad at de benytter læringsressurser enn PPT-kontorene i region Nord. Påstanden som måler opplevd effekt på praksisendring «*Bistanden fra Statped har bidratt til å forbedre vår praksis*» besvares også forskjellig av PPT-kontorene region Nord og region Sørøst. Gjennomsnittet i region Nord er på 4,4, mot et gjennomsnitt på 3,6 i region Sørøst.

Når det gjelder samarbeidet mellom Statped og fagpersonene ved PPT-kontoret skiller region Vest seg ut med høye resultater. I region Vest er påstanden «*Statped samarbeider godt med fagpersonene ved enheten vår*» vurdert med et snitt på 4,7. Dette er forskjellig fra region Sørøst der snittet er på 4,1. Forskjellen mellom disse regionene vises også i vurderingen av kurstilbudet. «*Statpeds kurstilbud svarer til kompetansebehovet i enheten vår*» er vurdert med et snitt på 4,4 i region Vest, mot 3,6 i region Sørøst.

Forskjellene mellom regionene vises også i spørsmålene som måler samlet vurdering av Statpeds tjenester. PPT-kontorene i region Nord og region Vest vil i større grad anbefale andre PPT-kontor å benytte Statpeds tjenester, sammenlignet med PPT-kontorene i region Sørøst. Kvaliteten på Statpeds tjenester vurderes også høyere i region Vest enn i region Sørøst.

Oppsummert viser analysen på regionsnivå at PPT-kontorene i region Sørøst gjennomgående er noe mindre fornøyd med samarbeide med, og innholdet i tjenestene fra Statped.

Resultatene tyder altså på at det er ulik opplevelse av kvaliteten mellom regionene. Årsaken til disse regionsforskjellene i opplevelse av samarbeidsevne, søknadsprosess og bistand innen rimelig tid synes ikke å ligge i ulik grad av kompetanse i regionene, eller andre faktorer som ligger i denne undersøkelsen, da det er lite variasjon mellom regionene i de andre faktorene. Årsaken til kvalitetsforskjellen kan heller ligge i at Statpedkontorene i de ulike regionene har bistått PPT-kontorene i ulik grad med ulike tjenester, og at det er ulik grad av ulike utfordringene i de forskjellige regionene. De kvalitative dataene gir ikke grunnlag for å si noe om forskjeller mellom regioner når det gjelder opplevd kvalitet av Statpeds arbeid.

4.2 Brukerundersøkelsen – gjennomsnitt, svarfordelinger og oppdelinger

I dette kapittelet gjennomgår vi resultatene fra undersøkelsen til brukerne. Med brukere mener vi her alle brukergruppene. Hoveddelen av kapittelet består av resultater på spørsmål som er stilt foresatte til barn under 18 år og brukere over 18 år. Enkelte steder blir det rapportert resultater fra brukere under 18 år. Gjennomgangen tar utgangspunkt i samleindikatorer, gjennomsnitt per spørsmål og svarfordelinger per spørsmål. Resultatene blir oppdelt på undergrupper der hvor det er betydelig forskjell mellom undergruppene.

Som for undersøkelsen til samarbeidspartnerne, er resultatene fra spørreundersøkelsen supplert med informasjon fra de kvalitative intervjuene.

4.2.1 Møte med Statped

Det er syv spørsmål under temaet «*møte med Statped*». Spørsmålene er tett knyttet til opplevelsen av kjennskap, tilgjengelighet respekt og medvirkning.

En stor del av målgruppen (voksne brukere) svarer at de opplever god kjennskap til Statpeds ansvar i oppfølgingen av egen sak, med et gjennomsnitt på 4,3. Respondentene er imidlertid litt mer skeptisk til om skolen/barnehagen kjenner godt til tilbudet fra Statped med et gjennomsnitt på 3,6. Det er et snitt på 4,0 som sier seg enig i at samarbeidet mellom skolen/barnehagen, PPT og Statped fungerer godt.

Påstandene om kjennskap og samarbeid har vet ikke-andeler rundt 10 prosent. Dette kan tyde på at en del respondenter ikke opplever at de har god nok innsikt i disse forholdene til å kunne svare på dem.

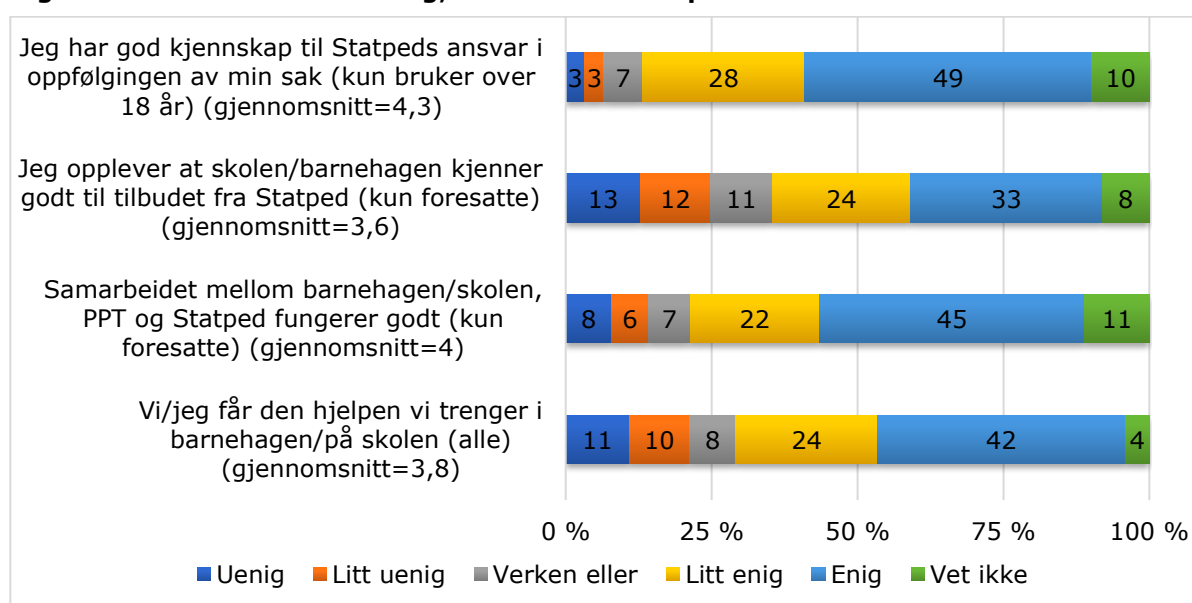
Oppsummert indikerer resultatene til dels en kritikk av skolene og barnehagene, både når det kommer til deres kjennskap til Statpeds tilbud og hjelpen de får lokalt. Sammenlignet med påstander som dreier seg om kvaliteten til Statped, får påstandene som peker på skolene og barnehagenes ansvar lavere scorer fra brukerne. Dette er også noe som til en viss grad understøttes av de kvalitative intervjuene med foresatte. I intervjuene varierer de foresattes opplevelse av skolens eller barnehagens kjennskap til Statped, men vi ser en sammenheng mellom hvordan foreldrene har fått kjennskap og blitt koblet på Statpeds tjenester og hvordan de opplever skole/barnehagens kjennskap. Foreldre som er blitt påkoblet tjenestene gjennom andre aktører enn skole, barnehage og PPT ser ut til å oppleve at skole og barnehage har mindre kjennskap til tjenestene. For eksempel har en del av foreldrene blitt koblet på og kjent med Statpeds tjenester gjennom regionale eller kommunale helsetjenester (på sykehus i forbindelse med fødsel) eller gjennom kommunal oppfølging hos helsesykepleier eller lignende. I andre tilfeller har foresatte selv tatt initiativet til kontakt med Statped. I tilfeller der foresatte selv har tatt initiativ til kontakt med Statped eller hatt fått veiledning gjennom andre aktører, opplever flere at skole og barnehage ikke har god nok kjennskap til tilbudet fra Statped. En foresatt til en skoleelev med sammensatte lærevansker opplevde at de selv måtte finne informasjon om Statped som tjeneste, og at skole ikke fulgte opp det barnet hadde rett på.

Videre er det en overvekt av positive vurderinger av samarbeidet mellom Statped og skole, barnehage og PPT. I tilfeller der samarbeidet ikke fungerer er det ulike forklaringer på dette. Enkelte foresatte opplever at PPT eller skole/barnehage ikke følger opp det som er iverksatt av Statped, andre opplever at det er mangel på samarbeid i overganger i tilfeller der barn skifter avdeling i barnehagen, eller at barnet får nye lærere, ev. i forbindelse med overgang mellom ulike skoler. Som antydnet

tidligere er det mange av informantene som er mindre fornøyd med hvordan de har blitt møtt av Statped, som trekker frem begrunnelser som i større grad er knyttet til forhold i/med skole/barnehage/PPT.

Samtidig er det viktig å understreke at det i hovedsak er positive vurderinger også i det kvalitative datamaterialet når det gjelder tematikken «*møte med Statped*».

Figur 4-22 Frekvensfordeling, møtet med Statped

Forskjeller mellom undergrupper

Foresatte til barnehagebarn opplever i større grad enn foresatte til skoleelever at enheten har god kjennskap til tilbudet fra Statped, og de er mer fornøyd med samarbeidet. Påstanden «*Samarbeidet mellom barnehagen/skolen, PPT og Statped fungerer godt*» får en score på 4,4 blant foresatte til barnehagebarn, til sammenligning er gjennomsnittet blant foresatte til skoleelever 3,9. Foresatte til skoleelever skiller seg også ut ved at de i mindre grad opplever å få den hjelpen de trenger.

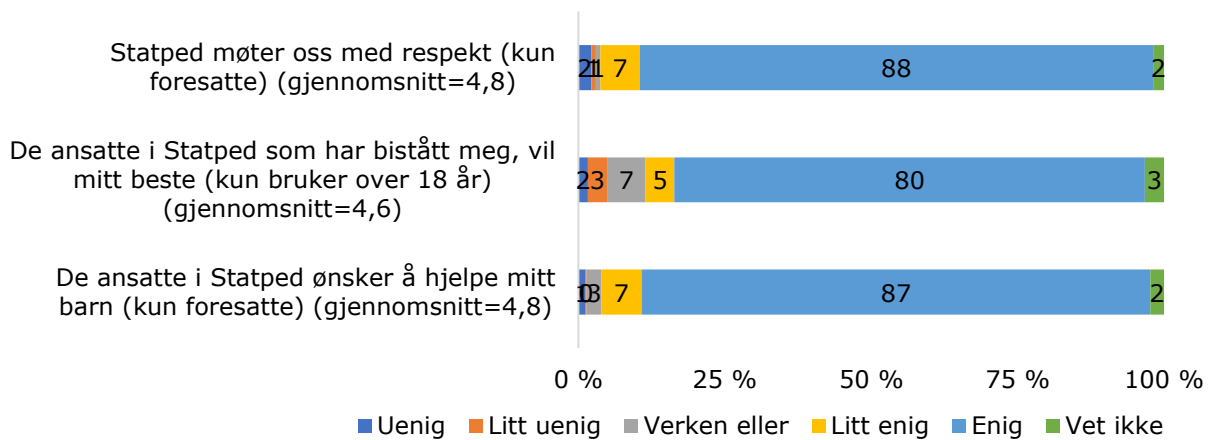
Forskjellene mellom foresatte i skole og barnehage kan skyldes at foresatte i barnehage generelt er oftere kontakt med barnehagen enn de foresatte for skoleelever er i kontakt med skolene. Dermed vil en foresatt i barnehage også kunne ha en større mulighet til å kontrollere og påvirke at samarbeidet i laget rundt barnet ditt fungerer godt, samt at barnet får den hjelpen hen trenger. En tilleggsforklaring kan ligge i at brukere i barnehagen har kortere historikk enn brukerne i skole som gjennom en lenger samarbeidsprosess dermed kan ha opplevd flere utfordringer i samarbeidet rundt barnet.

Det er til dels store forskjeller på hvordan brukere innenfor ulike fagområder opplever møtet med Statped. Brukere med sammensatte lærevansker opplever i mindre grad enn alle de andre brukerne at de får den hjelpen de trenger i barnehagen eller på skolen. Påstanden «*Vi/jeg får den hjelpen vi trenger i barnehagen/på skolen*» har et snitt på 3,1 blant de med sammensatte læringsvansker. Snittet blant de andre fagområdene varierer mellom 3,9 og 4,2. Brukere med sammensatte lærevansker opplever også et svakere samarbeid mellom enheten, PPT og Statped, mens forskjellene er noe mindre markante når det gjelder kjennskap. En årsakhypotese til at respondenter tilknyttet sammensatte lærevansker i mindre grad sier seg enig i at de får hjelpen de trenger, kan være at sammensatte lærevansker er mer krevende for samarbeidspartnerne å følge opp, sammenlignet med de andre fagområdene.

4.2.1.2 Respekt og hjelpsomhet

De tre spørsmålene som handler om respekt og hjelpsomhet har alle høye gjennomsnitt (4,8, 4,6 og 4,8). Det er tydelig at både foresatte og brukerne over 18 år opplever å bli møtt med respekt av Statped og at de ansatte i Statped vil brukernes beste.

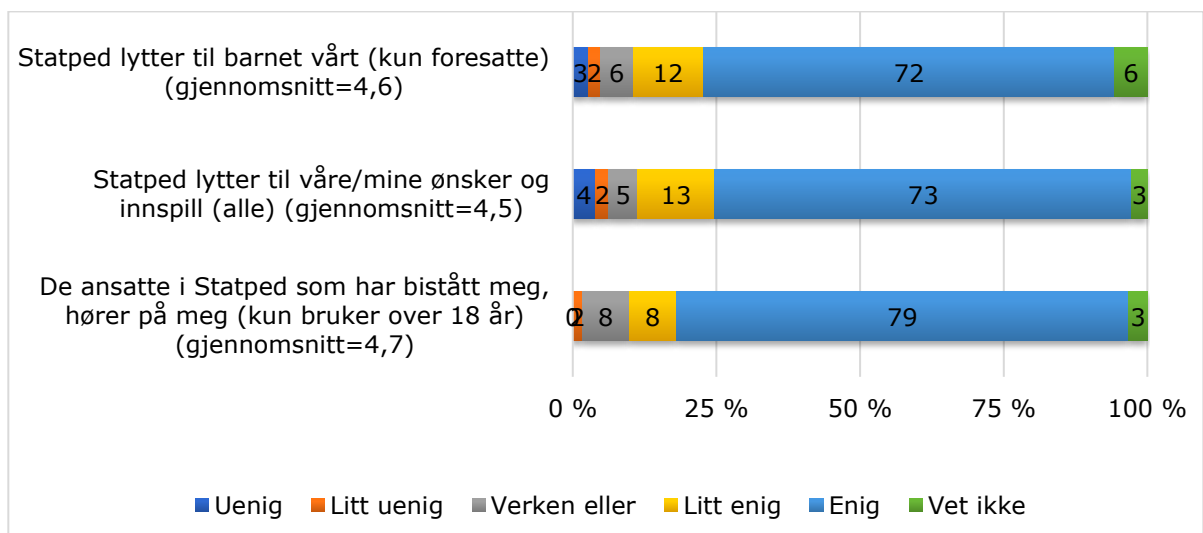
Figur 4-23 Frekvensfordeling, respekt og hjelpsomhet

4.2.2 Medvirkning

Spørsmålene om «Statped lytter til barnet», «Statped Lytter til våre ønsker og behov» og «De ansatte i Statped (...) hører på meg» scorer svært høyt med henholdsvis gjennomsnitt på 4,6, 4,5 og 4,7. Dette tyder på at brukere over 18 år opplever å kunne medvirke. Det samme gjøre foresatte som opplever at Statped både lytter til dem og til barnet deres.

Figur 4-24 Frekvensfordeling, medvirkning

Også i de kvalitative intervjuene får spørsmål som knytter seg til medvirkning svært gode tilbakemeldinger. Opplevelsen av at Statped lytter til eget barn og tar barnets situasjon på alvor, er noe av det som fremheves som mest positivt med bistanden fra Statped, sett fra foresattes øyne. Foresatte forteller om at de opplever at Statped tar barnets utfordringer på alvor, og at de har søkelys på å se barnet og forstå barnets behov. En foresatt uttrykker det på følgende måte: «*[Vi ble lyttet til] i aller høyeste grad, vår oppfatning og syn på situasjonen ble lagt til grunn for deres vurderinger. Vi opplevde at de fulgte opp og snakket med barnet. En personlig oppfølging*». En annen foresatt opplever det slik: «*Ja [vi blir lyttet til]. De hører det vi sier og respekterer oss*».

I tilfellene der foresatte ikke opplever å bli lyttet til, forklarer de at de har opplevd mangel på kommunikasjon og informasjon i sammenheng med veiledning og utredning av barnet. En person som er spesielt kritisk opplever å ikke ha fått informasjon om hvilke utredning og tester som er blitt gjort av barnet selv etter å ha etterspurt dette flere ganger. For personen oppleves dette som svært utfordrende og har medvirket til at opplevelsen rundt bistanden fra Statped ikke er god.

Forskjeller mellom undergrupper

Det er en tendens til at brukere med sammensatte læringsvansker opplever mindre medvirkning. Denne brukergruppen scorer lavere både på om Statped lytter til barnet og om Statped lytter til foresattes ønsker og innspill.

Det er imidlertid ingen forskjeller i opplevelsen av medvirkning mellom foresatte til barnehagebarn, foresatte til skoleelever og voksne brukere. Det er heller ingen forskjeller på tvers av regioner.

4.2.3 Hurtighet og pålitelighet

Det er tre spørsmål i undersøkelsen som skal måle hurtigheten i forbindelse med prosessen for å få bistand og om hjelpen fra Statped ble levert som avtalt.

Påstanden «*Vi fikk hjelp fra Statped på riktig tidspunkt*» har et gjennomsnitt på 3,9.

Påstanden «*Da det ble kjent at vi skulle få hjelp fra Statped, gikk prosessen raskt*» har et gjennomsnitt på 4,1 og «*Hjelpen fra Statped blir levert som avtalt*» har et snitt på 4,4.

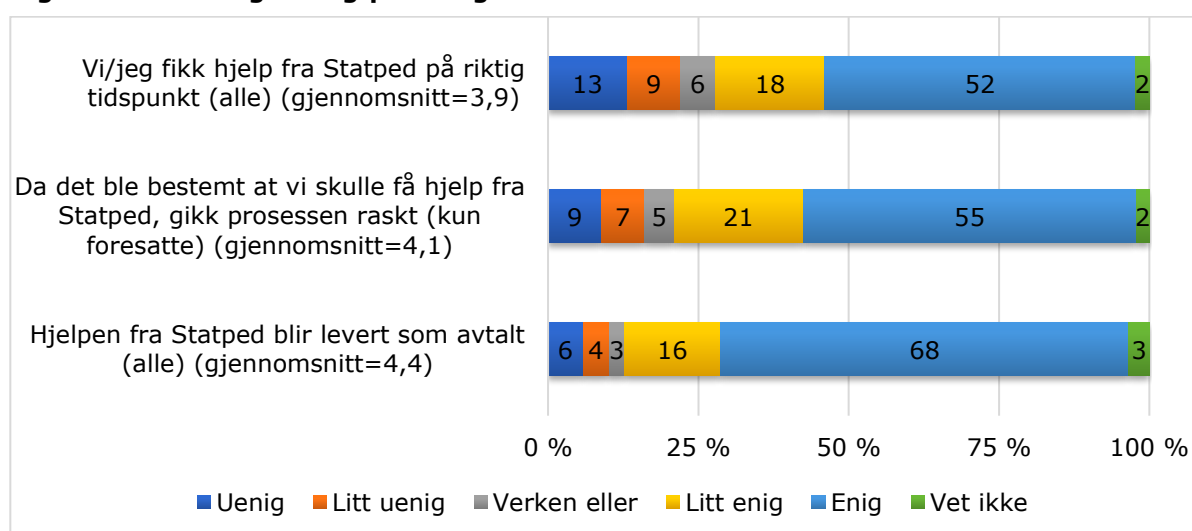
Ser man spørsmålene i sammenheng, ser vi at brukerne er mest enig i påstanden om at hjelpen fra Statped blir levert som avtalt. Resultatene på de to påstandene om riktig tidspunkt og hurtighet i prosessen kan nok til en viss grad tolkes som til at det finnes forbedringspotensialer.

Resultatene tyder på at en del av brukerne synes at prosessen inntil Statped ble involvert tok for lang tid. Denne tilbakemeldingen kan sees i sammenheng med tilbakemeldingen fra brukerne i kapittel 4.2.1, som blant annet viser at brukerne opplever at skolene og barnehagene ikke har tilstrekkelig kjennskap til Statpeds tjenester. Videre bekreftes dette i stor grad av de kvalitative intervjuene. Der fremkommer det at flere av de foresatte opplever at prosessen inntil Statped ble involvert i enkelte tilfeller har tatt lang tid. Når det blir bestemt at Statped kobles på opplever flere at de får hjelpen de trenger og at prosessen fungerer godt. Datamaterialet viser imidlertid også til enkelte tilfeller der selve prosessen med behandling av søknad hos Statped har tatt lang tid.

Tilbakemeldingene på spørsmålet om man fikk hjelp av Statped på riktig tidspunkt varierer noe i den kvalitative undersøkelsen. Variasjonen i funnene kan forklares i at noen av brukerne har fått hjelp fra Statped

helt fra fødsel, mens andre har fått kontakt med Statped senere i barnehage eller skole. Samtidig fremkommer det av intervjuene at flere foresatte opplever at det er vanskelig å svare på et slikt spørsmål: Det oppleves som vanskelig å vurdere hva som er tidlig nok. En foresatt til en skoleelev uttrykker usikkerheten rundt dette slik: «*Det er vanskelig å svare på [om vi fikk hjelp på riktig tidspunkt]. Skulle gjerne hatt det før, men bedre nå enn senere. Det er vel ikke noe fasitsvar på det*».

Figur 4-25 Hurtighet og pålitelighet

Forskjeller mellom undergrupper

Foresatte til barnehagebarn opplever oftere at de fikk hjelp på riktig tidspunkt og at prosessen gikk raskt når det ble bestemt at de skulle få hjelp. For spørsmålet «*Vi/jeg fikk hjelp fra Statped på riktig tidspunkt*» er gjennomsnittet blant foresatte til barnehagebarn på 4,4, sammenlignet med 3,7 blant foresatte til skoleelever. Den samme forskjellen er også til stede ved vurdering av prosessen. Gjennomsnittsscorene for «*Da det ble bestemt at vi skulle få hjelp fra Statped, gikk prosessen raskt*» er på henholdsvis 4,5 og 4,0.

Det er også store forskjeller på hvordan brukerne opplever hurtighet og pålitelighet i tjenestene på tvers av fagområdene. Det gjennomgående funnet er at brukere med sammensatte lærevansker opplever sen oppstart, tregere prosess og lavere pålitelighet i tjenestene.

Resultatene varierer også på tvers av regioner og den landsdekkende enheten LFE⁴. Det er forskjeller mellom regionene når det gjelder påstanden «*Vi/jeg fikk hjelp fra Statped på riktig tidspunkt*». Region Nord har et gjennomsnitt på 3,5 mens region Sørøst har et gjennomsnitt på 4,0. Den felles landsdekkende enheten LFE har også et høyt snitt på 4,1, men forskjellen er ikke signifikant fra de andre regionene på grunn av spredning og et for lavt antall respondenter i LFE.

4.2.4 Læringsressurser

Vi stilte to påstander om læringsressurser. Med læringsressurser mener vi læremidler, verktøy, tilnærminger og teknologi for å tilrettelegge for utvikling og læring når barn, unge og voksne har særlige opplæringsbehov

Mange av respondentene benytter ikke læringsressurser, noe som kan være grunnen til at de har svart «vet ikke». Det er henholdsvis 33 prosent og 37 prosent, som har svart «vet ikke» på spørsmålene om læringsressurser. Av de som er brukere av læringsressurser tilhører en stor andel av dem fagområdene Hørsel og syn.

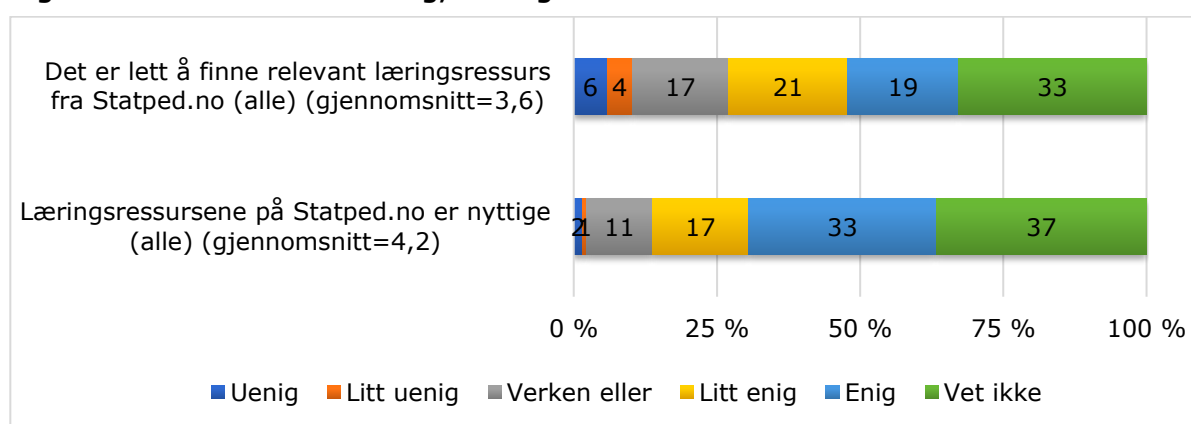
Det er et forholdsvis lavt gjennomsnitt på påstanden om «*Det er lett å finne relevant læringsressurs fra Statped.no*» med 3,6. Det er en relativt stor andel som har svart «verken eller» (17 %). En tolkning av dette kan være at mange av brukerne ikke har en oppfatning av om det er

⁴ Landsdekkende faglig enhet i Statped (LFE) er ansvarlig for fagområdene ervervet hjerneskade og kombinerte syns- og hørselstap og døvblindhet. I tillegg har enheten ansvar for Skådalen skole for døvblindfødte, deltidsopplæring i tegnspråk og alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK).

vanskelig eller lett å finne læringsressurs. Det å lete etter relevant læringsressurs er ikke noe man gjør til stadighet, og derfor kan vurderingene være noe mer nøytrale enn ved de øvrige påstandene.

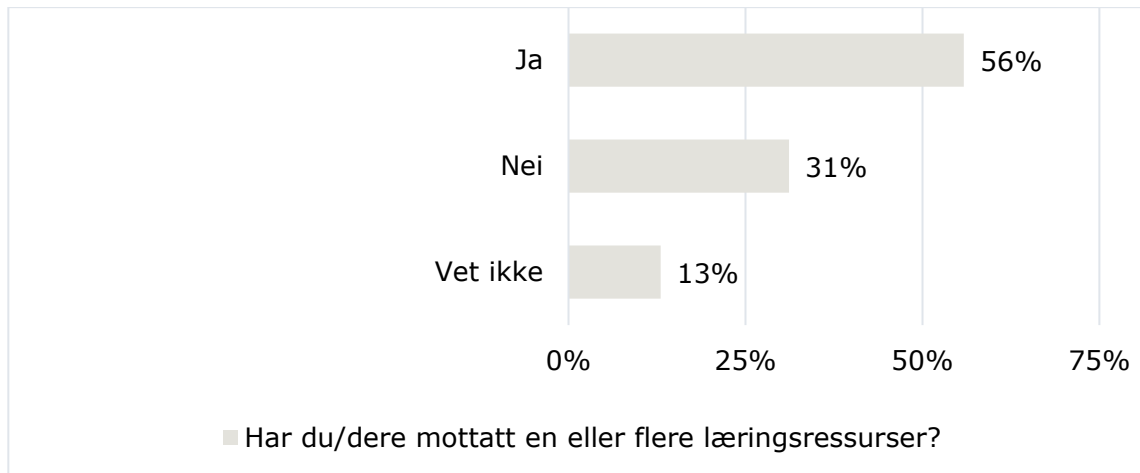
Påstanden om «Læringsressursene på Statped.no er nyttige» får et gjennomsnitt på 4,2. Det er imidlertid svært liten andel som sier seg uenig eller litt uenig i denne påstanden, til sammen 2 prosent.

Figur 4-26 Frekvensfordeling, læringsressurser

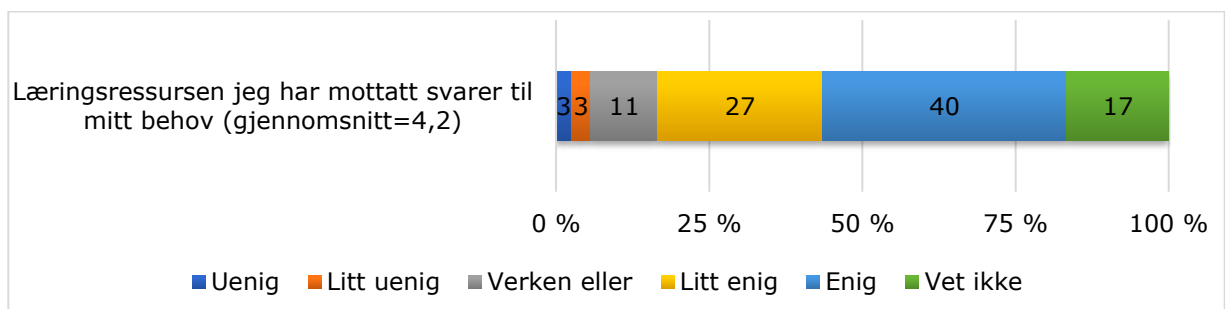
På spørsmålet om «Har du/dere mottatt en eller flere læringsressurser» svarer 56 prosent «ja», 31 prosent svarer «nei» og 13 prosent svarer «vet ikke». En forholdsvis høy «vet ikke»-andel kan bety at man ikke vet hva en læringsressurs er for noe, eller at man ikke vet om verktøyet man bruker kan kategoriseres som en læringsressurs, til tross for at dette er forklart forut for spørsmålet.

Figur 4-27: Har du/dere mottatt en eller flere læringsressurser?

De som svarte «ja» til at de har mottatt en læringsressurs, fikk muligheten til å svare på en ny påstand. Til påstanden «*Læringsressursen jeg har mottatt svarer til mitt behov*» svarer hele 17 prosent «vet ikke». Dette er en høy andel, og særlig sett i lys av at spørsmålet kun er stilt til de 56 prosent av respondentene som sier de har mottatt en læringsressurs. Gjennomsnittet på spørsmålet er relativt høyt med et snitt på 4,2. Mange brukere opplever at læringsressursen er tilpasset deres behov, men vi skal også være litt forsiktig med tolkningen av svaret da mange svarer «vet ikke» på spørsmålene om læringsressurser.

Figur 4-28 Frekvensfordeling, egen læringsressurs

Oppsummert kan vi si at resultatene tyder på at mange brukere ikke har en relasjon til læringsressurser og at en del brukere ikke synes det er lett

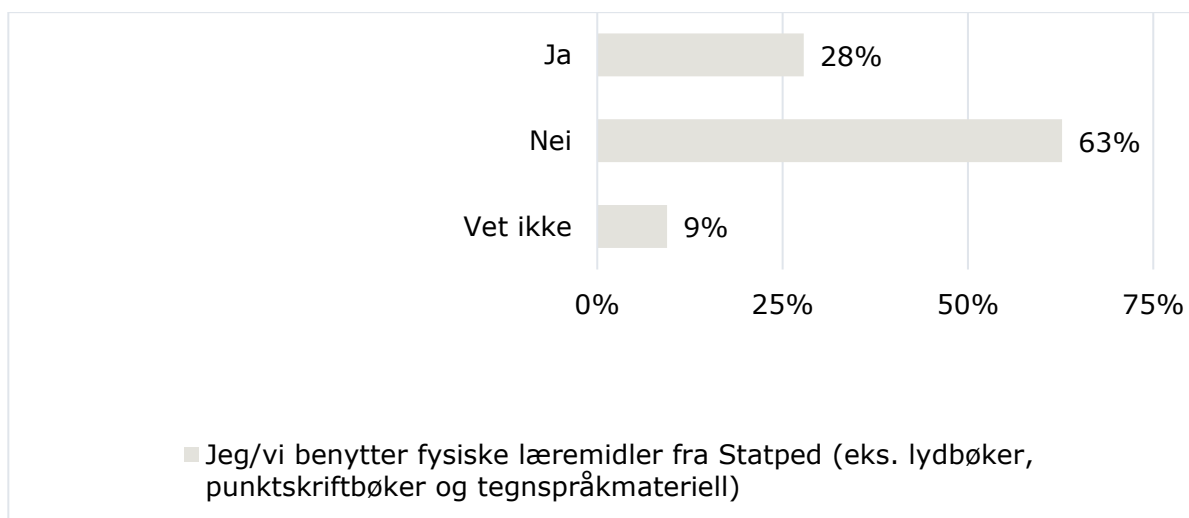
å finne læringsressurser. Det er imidlertid en stor andel av brukerne som opplever at læringsressursene er nyttige og tilpasset eget behov.

Resultatene fra spørreundersøkelsen på spørsmålene om læringsressurser gjenspeiles i stor grad i de kvalitative intervjuene. Det fremkommer her at foresatte i nokså liten grad har kompetanse/kjennskap til hva som er læringsressurser, hva som er læremidler, og hva som er hjelpemidler. Mange av informantene har heller ikke kunnskap om hvilken aktør som har bidratt med å fremskaffe ressursene de bruker. Dette kan være en mulig forklaring på en høy vet ikke andel i den kvantitative undersøkelsen. Flere av informantene har ikke vært inne på Statped.no. De som har brukt Statped.no har blant annet brukt nettsiden for å få informasjon om kurs og tilbud. En foresatt til en skoleelev forteller at de har brukt e-læring på nettiden i forbindelse med kurs i alternativ supplerende kommunikasjon (ASK).

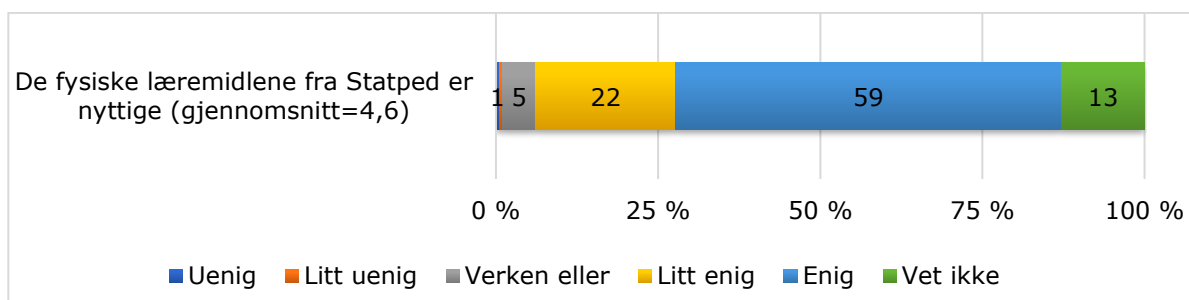
4.2.5 Læremidler

Undersøkelsen inneholder også to spørsmål om fysiske læremidler. 28 prosent av respondentene svarte «ja» på at «Jeg/vi benytter fysiske læremidler fra Statped (eks. lydbøker, punktskriftbøker og tegnespråkmateriell)». Gruppen som svarte «ja» fikk et ytterligere spørsmål om nytten av de fysiske læremidlene. Det er et høyt gjennomsnitt på 4,6 til påstanden om at de fysiske læringsmidlene fra Statped er nyttige. Det er imidlertid en ganske høy andel 13 prosent som svarer «vet ikke» til denne påstanden.

Figur 4-29 Frekvensfordeling bruk av fysiske læremidler

Figur 4-30 Frekvensfordeling, nytte av fysiske læremidler

Sett i sammenheng med læringsressurser er det en høyere andel som svarer at de fysiske læremidlene er nyttige. En tolkning kan være at de fysiske læremidlene oppfattes som forutsetninger for læring, mens læringsressursene i større grad oppfattes som hjelpemidler, men ikke nødvendigvis forutsetninger, til læring.

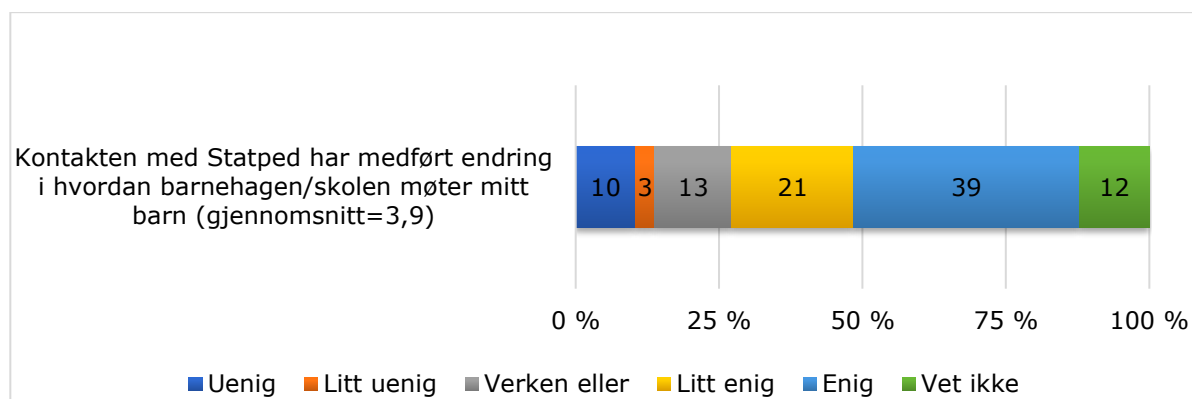
På lik linje som til spørsmålene om læringsressurser, viser de kvalitative intervjuene at det er vanskelig for mange foresatte å skille mellom hva som er læremidler og hva som er læringsressurser og hjelpemidler. På spørsmål om hva deres barn har fått og bruker av læremidler fra Statped, og hvordan de opplever kvaliteten på dette, er det mange av informantene som ikke kan gi noen gode svar. Enkelte uttrykker samtidig

at de opplever at barnet har fått god hjelp via tilpassede læringsressurser, læremidler eller hjelpemidler, men de er usikre på hvilken aktør som har bistått med fremskaffelsen av de enkelte læremidlene. Av læremidler nevnes blant annet Ipad, lese-tv, digitale bøker og lydtastatur. Noen informanter forteller at Statped sammen med skole og barnehage finner gode læremidler å ta i bruk for barnet. I enkelttilfeller fortelles det om mangel på bruk av læremidler i skole og barnehage. Et eksempel på dette er at det har vært tilbud om å laste ned lydbøker på skolen, men at dette ikke er blitt fulgt opp.

4.2.6 Endring i hvordan barnehagen/skolen møter mitt barn

Endring i praksis er en av effektene vi ønsker å måle i undersøkelsen. Derfor er det blant annet stilt spørsmål om det er endring i hvordan lærestedet (skolen eller barnehagen) møter barnet etter at Statped har kommet inn i bilde.

Det er forholdsvis stor variasjon i besvarelsen av påstanden om «*Kontakten med Statped har medført endring i hvordan barnehagen/skolen møter mitt barn*». Det er 39 prosent av brukerne som sier seg enig i påstanden, mens 10 prosent er uenige. Gjennomsnittet til påstanden er 3,9. Spørsmålet har også en høy «vet ikke» andel med 12 prosent. Dette kan være et uttrykk for at foresatte opplever det vanskelig å svare på konkrete endringer i læringssituasjoner der de selv ikke er til stedet.

Figur 4-31 Frekvensfordeling, endring i møtet med barnet

Forskjeller mellom undergrupper

Det er forskjeller mellom fagområdene når det gjelder endringer skolene og barnehagenes måte å møte brukerne på. Gjennomsnittscoren på påstanden varierer mellom 3,5 og 4,5. Fagområdene språk/tale og sammensatte læringsvansker har de laveste resultatene, mens hørsel og syn har de høyeste resultatene.

Også i de kvalitative intervjuene fremkommer det at mange foresatte er fornøyde med selve hjelpen fra Statped, og at de opplever at barnehage eller skole har fulgt opp tiltakene satt i gang av Statped. En foresatt til en skoleelev med synsproblemer beskriver det slik: *«Kontaktpersonen i Statped kommer til skolen og har møter med lærere og hjelper med hva som trengs på skolen. Nå er det mye lettere for barnet»*. En foresatt til et barnehagebarn med synsproblemer forklarer det på denne måten: *«Jeg er veldig fornøyd med det som skjedde når Statped kom inn i bildet. De kom tilbake med briller som skulle vise hvordan barnet så, slik at de i barnehagen kunne få prøve. Etter det begynte alle å ta han på alvor. De begynte å gå med gule vester, Statped var veldig tydelig, de fikk demonstrert hvor lite han så og barnehageansatte endret synet på situasjonen»*.

Selv om mange av informantene er positive, er det også enkelte av informantene som synes det kan være vanskelig å gjøre en vurdering på

om Statped har ført til en endring i hvordan barnehagen eller skolen møter barnet. For noen handler det om at de er usikre på om bistanden fra Statped har blitt (tilstrekkelig) implementert og fulgt opp av (alle) de relevante aktørene i skolen. For andre handler det imidlertid mer om at de synes det er vanskelig å svare på spørsmålet siden de ikke føler de har god nok oversikt over hva som faktisk gjøres i barnehagen/skolen til hverdags.

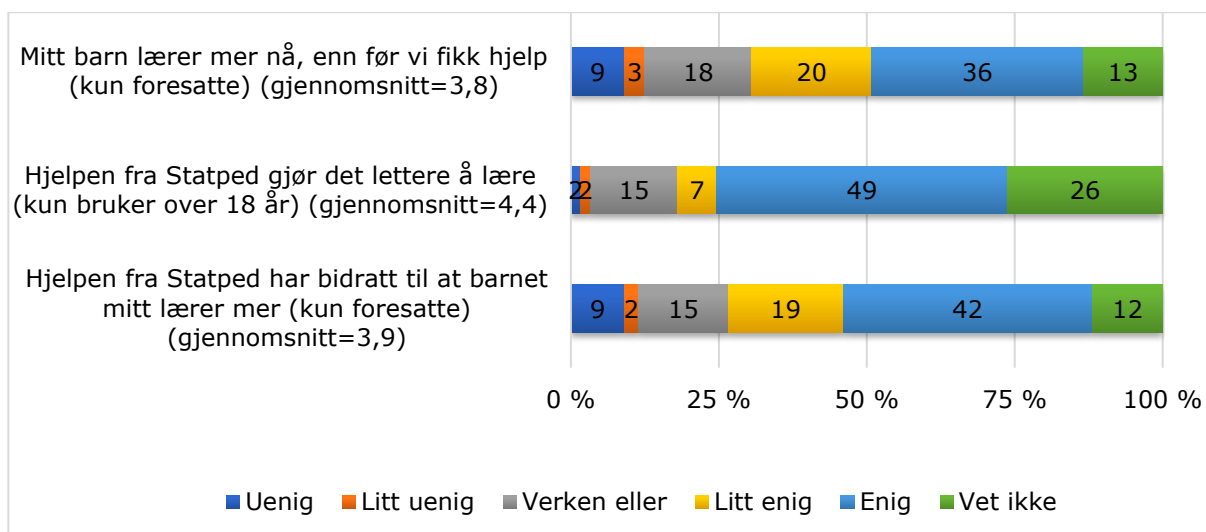
Av flere av informantene fremheves Statped likevel som viktig aktør for å sette dagsorden i skole og barnehage på at barnet har behov for en annen type oppfølging. En foresatt til en skoleelev med sammensatte lærevansker beskriver det slik: «*Statped setter noen krav til skolen, sånn at ting skjer*».

4.2.7 Læring

Brukernes læring er et viktig mål for Statpeds tjenester. Derfor er brukere og deres foresatte stilt spørsmål om hjelpen fra Statped har bidratt til effekt på læring. Det er til sammen 56 prosent av de foresatte som sier seg «enig» (36 %) eller «litt enig» (20 %) i at «*Mitt barn lærer mer nå, enn før vi fikk hjelp fra Statped*», med et snitt på 3,8.

Det er den samme (andelen 56 %) som sier seg «enig» (49 %) eller «litt enig» (7 %) i at «*Hjelpen fra Statped gjør det lettere å lære*». Dette spørsmålet er stilt til brukere over 18 år. Gjennomsnittet er på 4,4. Det er en høy andel (26 %) som svarer «vet ikke» til denne påstanden. Forklaring kan være at det er en del av brukerne over 18 år som ikke opplever at de er i en lærings situasjon.

Svarfordelingen til påstanden «*Hjelpen fra Statped har bidratt til at barnet mitt lærer mer*» er forholdsvis lik som i første påstand, med et gjennomsnitt på 3,9.

Figur 4-32 Frekvensfordeling, Læring

Forskjeller mellom undergrupper

Brukere innenfor fagområdet hørsel opplever i sterkest grad at bistanden fra Statped har bidratt til at læring, mens brukere innenfor fagområdet sammensatte lærevesker i minst grad har fått økt læring. For påstanden «Mitt barn lærer mer nå, enn før vi fikk hjelp» er gjennomsnittscorene på henholdsvis 4,2 og 3,4.

Også de kvalitative intervjuene viser at det er variasjon i hvordan og i hvilken grad foresatte opplever at hjelpen fra Statped har hatt betydning for læring hos barnet. Dette ser blant annet ut til å variere på bakgrunn av hvor lenge Statped har vært påkoblet. En foresatt som forteller at Statped ble involvert kort tid etter fødsel, reflekterer rundt at det kan være vanskelig si akkurat hva hjelpen til Statped har bidratt til når det gjelder læring. Informanten forteller at siden de som foresatte fikk kurs av Statped, kan dette ha bidratt til bedre kommunikasjon, som igjen kan ha bidratt til bedre læring for barnet. Flere informanter peker på at barnet opplever økt læring indirekte, fordi hjelpen fra Statped har gitt barnehage, skole og foresatte økt kunnskap og informasjon. En foresatt

til en skoleelev med sammensatte lærevansker forklarer det på denne måten: *«Grunnen til økt læring er informasjonen vi har fått som foreldre, og informasjonen Statped har gitt til skolen. De har bidratt med hvilke ressurser man skal bruke og hvor fokuset skal være. Hvordan bygge opp en hverdag der man føler mestring»*. Flere av de foresatte knytter hjelpen med å finne riktige læremidler og hjelpemidler som en forklaring på bedre læring. En foresatt til en skoleelev med synsproblemer forklarer det slik: *«Ja, nå når hun har fått hjelpemidler gjør hun det mye bedre, gjør lekser hjemme og leser. Mye lettere når hun får lydbøker på skolen, det blir enklere for henne»*.

Enkelte foresatte opplever imidlertid ikke at hjelpen fra Statped har hatt betydning for læring hos barnet. En foresatt som opplever at tjenesten til Statped ikke har hatt for læring hos barnet forklarer dette med at bistanden har vært for generell og lite tilpasset barnets behov og situasjon: *«Det er ment som et godt tilbud, men veldig mye av den hjelpen de gir blir så generelt at det er vanskelig å tilpasse det til hvert enkelt barn.»*

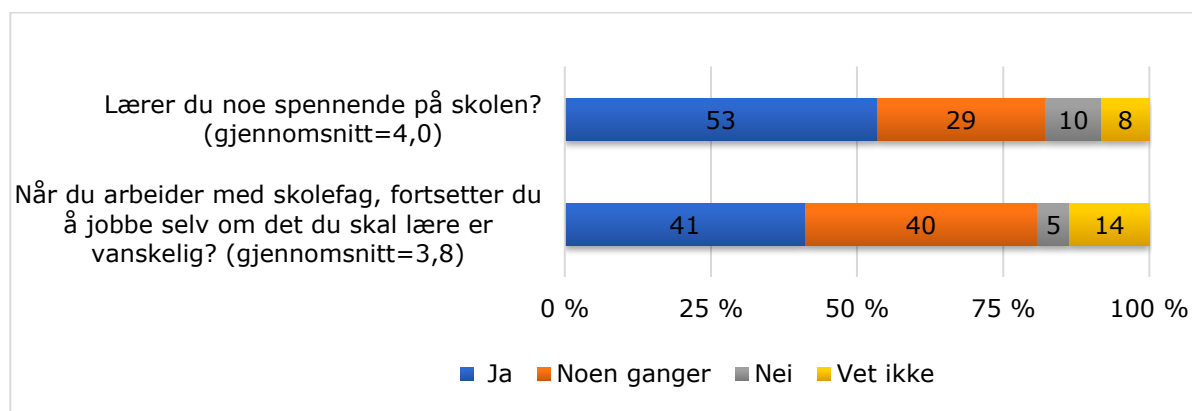
I forlengelsen av spørsmål om Statpeds bistand har ført til mer læring hos barnet, er det mange av de foresatte som reflekterer rundt behovet for at Statped også bidrar med informasjon og kompetanseheving til hjemmet. Dette fremheves som svært viktig for mange foresatte, som opplever at det er svært viktig at barnets læring og utvikling også støttes på hjemmebane. Flere informanter er opptatt av at det er viktig at de som foresatte får informasjon og kurs slik at de blir tryggere i rollen som foreldre. Dette kan også ha betydning for læring for barnet. En foresatt opplevde å ha lært mye ved å være med på kurs, og at dette har gjort dem tryggere på hvordan de kan bistå barnet med å tilrettelegge på hjemmebane. Videre er det flere av informantene som fremhever at deltakelse på kurs ofte bidrar til at man får kontakt med andre foresatte i samme situasjon, noe som fremheves som svært verdifullt og viktig. I

forlengelsen av dette, og som allerede nevnt, er det flere informanter som opplever et behov for flere kurs for foresatte.

4.2.7.2 Spørsmål til elever under 18 år om motivasjon og innsats

I undersøkelsen ble det stilt noen spørsmål om barnas egen opplevelse av motivasjon, innsats for å kunne analysere effekten av støtten fra Statped separat fra svarene fra de foresatte. Det er imidlertid kun 73 respondenter som har svart på disse spørsmålene. Derfor har det dessverre ikke vært mulig å gjøre videre statistiske analyser på dette utvalget. Vi mener at det likevel vil være interessant å vise frem tilstanden om brukernes motivasjon og innsats, til tross for at vi dessverre ikke får analysert svarene i sammenheng med Statpeds bidrag i denne undersøkelsen.

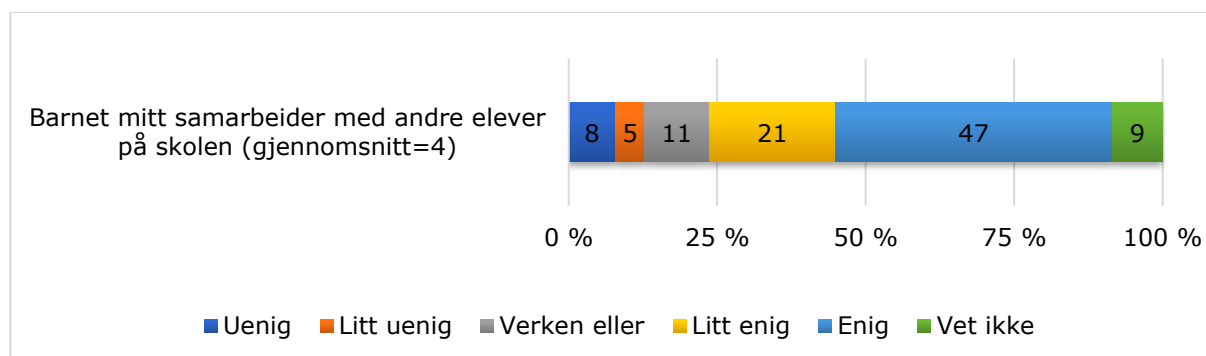
Figur 4-33 Frekvensfordeling, motivasjon og innsats

4.2.8 Inkludering i opplæringen

De fire spørsmålene om inkludering er tatt med for å kunne analysere effekten av kontakten med Statped på barnets inkludering i opplæringen.

Påstanden om at «*Barnet mitt samarbeider med andre elever på skolen*» har et gjennomsnitt på 4,0.

Figur 4-34 Frekvensfordeling, inkludering i opplæringen

Forskjeller mellom undergrupper

Foresatte til elever med sammensatte lærevansker opplever en mindre inkludering i opplæringen enn foresatte i andre brukergrupper. For påstanden «*Barnet mitt samarbeider med andre elever på skolen*» er gjennomsnittet blant foresatte til elever med sammensatte lærevansker på 3,5. Alle de øvrige fagområdene har et gjennomsnitt på 4 eller høyere. Sterkest inkludering opplever foresatte til elever innenfor fagområdet hørsel med et snitt på 4,4.

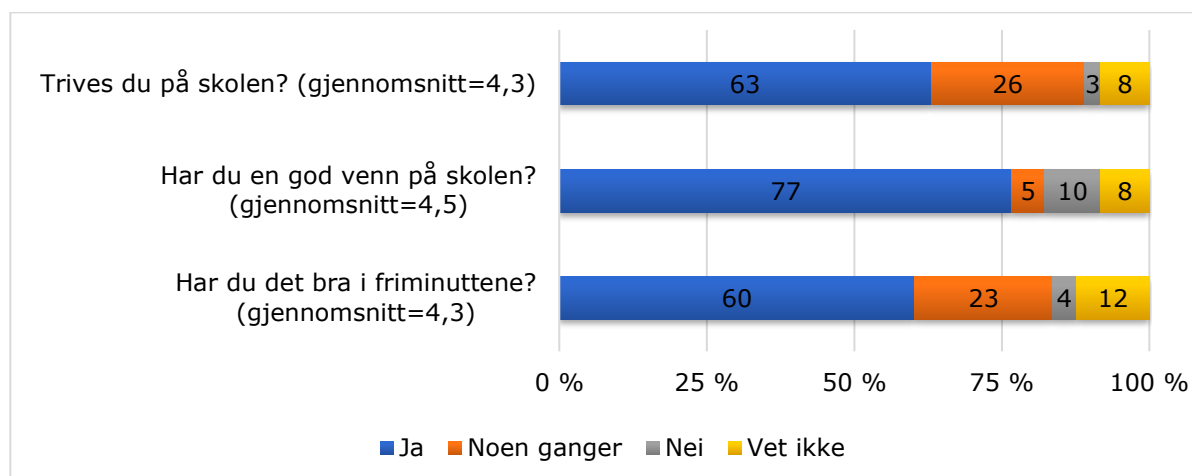
I de kvalitative intervjuene har vi ikke stilt direkte spørsmål om de foresattes opplevelse av i hvilken grad barnet samarbeider med andre elever på skolen. Vi har imidlertid inkludert tematikken om inkludering i opplæring gjennom å stille et åpent spørsmål om hvilken betydning hjelpen fra Statped har hatt for trivsel for barnet i skolen. Flere foreldre reflekterer i denne sammenheng rundt at hjelpen fra Statped har hatt en betydning for inkludering i opplæringen. En foresatt opplever at trivsel for barnet har sammenheng med læring. Siden barnet har fått verktøy til å bruke i undervisningen har den faglige trivselen økt, noe som også påvirker det sosiale. Sammenhengen mellom trivsel og læring trekkes også frem av en annen informant som forteller at hvis barnet ikke hadde fått hjelpemidler fra Statped, ville skolehverdagen ha vært vanskeligere fordi barnet ikke ville hatt mulighet til å følge den samme undervisningen som de andre elvene i klassen. En foresatt til en elev med sammensatte

lærevansker uttrykte i denne sammenheng at hun opplevde det som spesielt positivt at Statped var opptatt av at barnet skulle lære i klasserommet sammen med, og dermed inkluderes med, de andre elevene. En foresatt til en elev med synsproblemer forteller at Statpeds hjelp har bidratt til at medelevene har fått økt forståelse for barnets problematikk, siden Statped forklarte situasjonen til klassen og tok med seg briller som medelevene kunne prøve. Dette opplevdes som positivt for inkluderingen. Inkludering i opplæringen trekkes også frem av en informant som er fortsatt til en elev med språk/tale-problematikk, som forteller at de fikk hjelp av Statped med kommunikasjonen, noe som gjorde at de andre elevene forstod barnet bedre, og barnet deltar nå i større grad i klassen.

4.2.8.2 Spørsmål til elever under 18 år om inkludering

De tre spørsmålene om trivsel, vennskap og friminutt skal måle opplevelsen av inkludering i felleskapet på skolen og er stilt til elever under 18 år. Som spørsmålene om motivasjon og innsats kan ikke spørsmålene om inkludering direkte knyttes til effekten av Statpeds bidrag, uten statistiske analyser. På grunn av lavt antall besvarelser fra elever (n=73) var det dessverre ikke mulig å gjennomføre disse analysene. Vi velger likevel å presentere disse resultatene fordi de kan være av interesse å se hvordan elevene opplever inkluderingen på skolen.

Det er gjennomgående høye andeler som svarer bekreftende på påstandene «*Trives du på skolen?*», «*Har en god venn på skolen?*» og «*Har du det bra i friminuttene?*». Vi skal imidlertid merke oss at det er 10 prosent som svarer «nei» på spørsmålet om «*Har du en god venn på skolen?*».

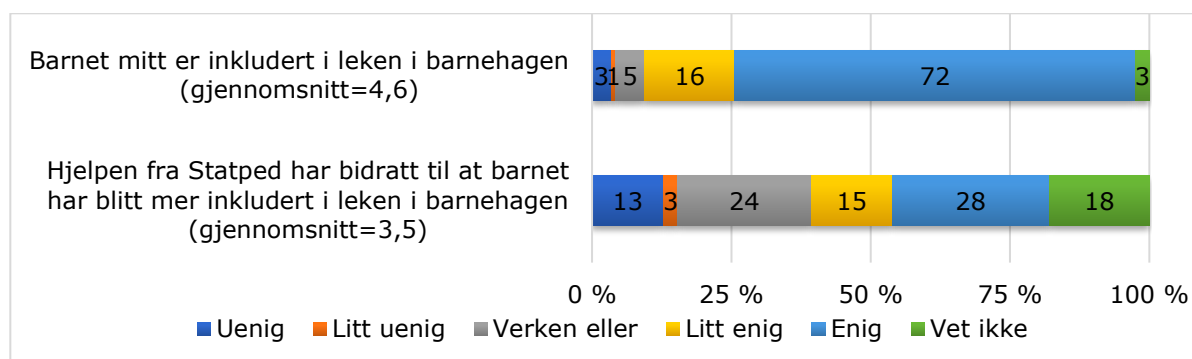
Figur 4-35 Frekvensfordeling inkludering i opplæringen blant skoleelever under 18 år (n=67)

4.2.9 Inkludering i barnehage

Til påstanden «*Barnet mitt er inkludert i leken i barnehagen*» er det et høyt gjennomsnitt på 4,6. Påstanden «*Hjelpen fra Statped har bidratt til at barnet har blitt mer inkludert i leken i barnehagen*» får imidlertid et langt lavere gjennomsnitt på 3,5. Svarer tyder på at de foresatte opplever at barnet er inkludert i leken i barnehage, men kan ikke bekrefte at det skyldes at hjelpen fra Statped. I tillegg er det en stor andel som svarer «vet ikke» til denne påstanden. Dette gjenspeiles også i de kvalitative intervjuene, der flere foresatte til barnehagebarn uttrykker at de synes det er vanskelig å svare på spørsmål knyttet til i hvilken grad Statpeds bistand har bidratt til økt inkludering i barnehagen. I noen tilfeller fremkommer det at de foresatte synes det er vanskelig å svare direkte på dette fordi Statped ikke har vært lenge nok involvert, og at hjelpen så langt har vært informasjon til foreldrene. En foresatt forklarer det slik «*Det har gitt oss som foreldre en mindre bekymring, og barnet blir preget av dette. De har gitt oss trygghet. Så ja, indirekte har hjelpen fra Statped hatt betydning for trivsel for barnet*». En annen foresatt opplever at det først og fremst er læring, og ikke trivsel og inkludering, hjelpen fra Statped kan bidra med.

Enkelte informanter viser imidlertid også til at hjelpen fra Statped har bidratt direkte til inkludering i barnehagen. En foresatt til et barn med synsproblemer forteller at Statped instruerte de ansatte i barnehagen til å fortelle hvem de var når de gikk inn i rommet, noe som de andre barnehagebarna plukket opp og begynte å bruke. Dette økte trivselen til barnet.

Figur 4-36 Inkludering i barnehage

Samlet sett tyder resultatene på at mange av barna i målgruppen er inkludert i opplæringen. Vi har ikke noe klart svar på i hvilken grad Statped påvirker inkluderingen. Det er imidlertid utfordrende å påvise en slik effekt, gitt at Statped kun har en indirekte effekt gjennom skolen og barnehagen og undersøkelsen hadde nok elevrespondenter.

Vi forsøkte også å stille noen spørsmål om barnehagebarnas egne opplevelse av inkludering i barnehagen. Det er imidlertid kun et lite antall barn som har svart på barnehagespørsmålene. Vi lar derfor være å rapportere disse svarene.

Forskjeller mellom regioner

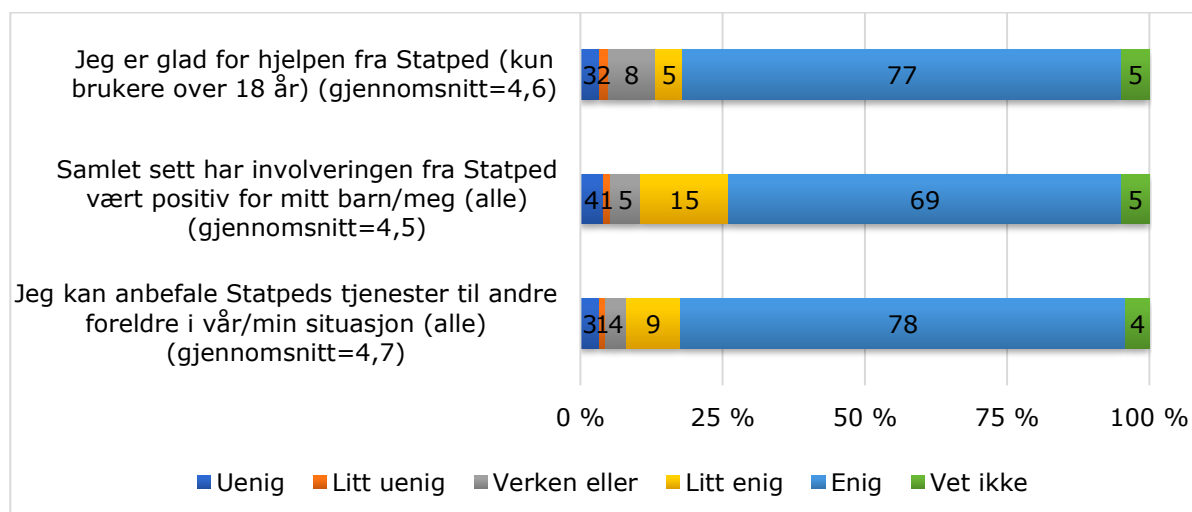
Foresatte i region nord opplever i mindre grad at barnet er inkludert i lek i barnehagen. Her er det få responder, kun 17. Det er likevel en tydelig

tendens at de opplever mindre inkludering med et snitt på 3,9. Alle de øvrige regionene har et gjennomsnitt på 4,6 eller høyere. Denne tendensen er ikke til stede når det gjelder bidraget fra Statped for inkluderingen i lek.

4.2.10 Samlet sett

Samlet sett er brukerne over 18 år godt fornøyd med hjelpen fra Statped. Påstanden «Jeg er glad for hjelpen fra Statped», er kun stilt til brukerne selv og har et gjennomsnitt på 4,6. Foresatte er også fornøyde med Statped: «Samlet sett har involveringen fra Statped vært positiv for mitt barn/meg» har et gjennomsnitt på 4,5 og spørsmålet «Jeg kan anbefale Statpeds tjenester til andre foreldre i vår/min situasjon» har et enda høyere gjennomsnitt på 4,7.

Figur 4-37 Samlet sett

Oppsummert kan vi si at brukerne samlet sett er fornøyde med hjelpen, involveringen og tjenestene fra Statped, noe som også understøttes av funnene fra de kvalitative intervjuene hvor det kommer frem at foresatte gjennomgående er veldig fornøyde med Statpeds involvering. Når Statped først er koblet på opplever foreldrene at hjelpen bidrar positivt for

barnet. Foresatte trekker frem at Statped oppleves som profesjonelle, at de har den spisskompetansen som det er behov for, og at hjelpen bidrar til faktisk endring. En informant uttrykker det slik: *«Det er livet før og etter. Jeg ser at de (Statped) vet hva de driver på med. Skole og barnehage lytter. Det betyr alt, det har forandret alt. Gått fra å ikke få hjelp til å fungere så godt som de andre»*. En annen foresatt beskriver det slik: *«Vi har fått god oppfølging og er positive. Vi ble hørt, vi får rask respons, og vi føler at de vi snakker med har peiling»*.

På tross av stor overvekt av positive vurderinger, er det imidlertid også enkelte av informantene i den kvalitative undersøkelsen som er misfornøyde med hjelpen de har fått. Det er derimot ulike historier på hvorfor de foresatte ikke er fornøyde. En informant opplever å ikke kunne anbefale Statpeds tjenester siden det har vært lite kontakt mellom Statped og foresatte, og de har fått lite informasjon om hva som er blitt gjort for barnet. En annen informant opplevde at det var svært mange aktører som var involvert med barnet, og at de ikke så nytten eller behov for hjelpen fra Statped.

Fra spørreundersøkelsen ser vi at brukere med sammensatte lærevansker skiller seg fra de andre brukergruppene ved at de i mindre grad opplever positive effekter av involveringen til Statped. Dette stemmer godt med de øvrige resultatene i undersøkelsen der denne gruppen har hatt lavere resultater på flere områder.

5. ANALYSER

5.1 Sammenligning «fornøydhet med Statpeds tjenester» med tidligere undersøkelser

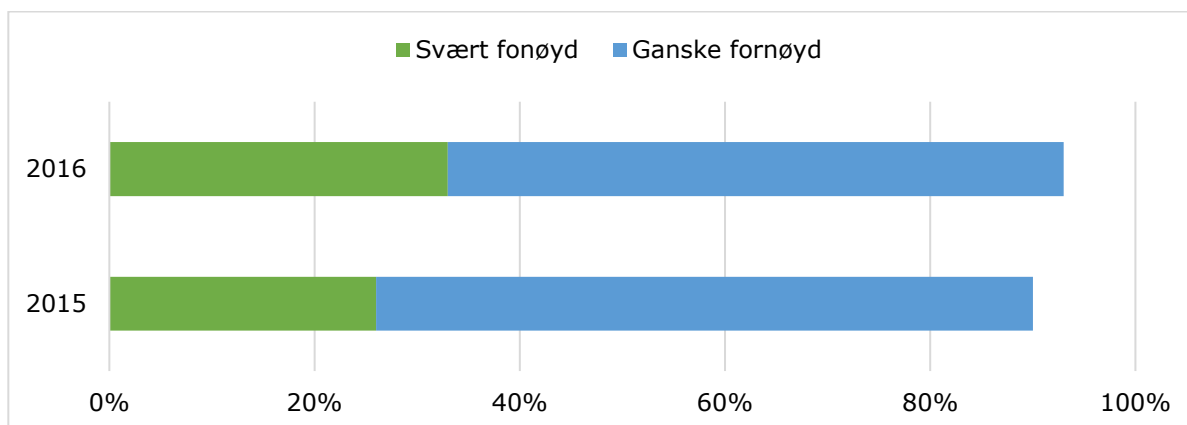
Det er gjennomført brukerundersøkelser i både 2014, 2015 og 2016 som kunne gjort det mulig å vurdere utvikling. Det er ulike spørsmålsformuleringer og nye kategoriseringer enn tidligere.

Undersøkelsen i 2020 har imidlertid inkludert ett spørsmål som ligner «*alt i alt fornøydhet med Statpeds tjenester*» fra tidligere.

I tabellen nedenfor vises andelen PPT-kontorer som svarer «ganske fornøyd» og «svært fornøyd» på spørsmålet «*hvor fornøyd eller misfornøyd er du med Statpeds tjenester alt i alt?*»

I 2015 var det 90 prosent av PPT-kontorene som hadde svart enten fornøyd (64 %) eller svært fornøyd (26 %) på spørsmålet. I 2016 hadde andelen steget til totalt 93 prosent fornøyd (60 %) og svært fornøyd (33 %).

Figur 5-1 Hvor fornøyd er du alt i alt med tjenestene du/dere mottar fra Statped? (PPT-kontorer)

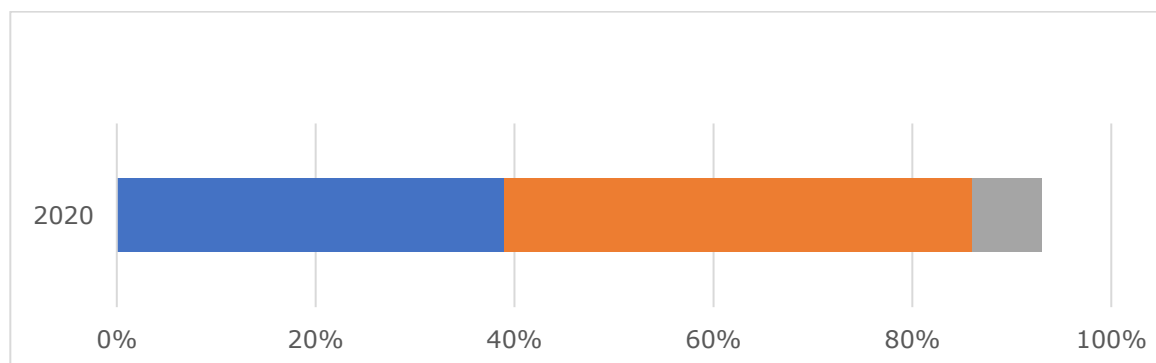

I undersøkelsen fra 2020 har vi stilt et spørsmål med lignende ordlyd fra tidligere undersøkelser «*Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med Statpeds tjenester?*». Til forskjell fra tidligere undersøkelser har vi

imidlertid valgt å bruke en fem-punktskala i tråd med svarskalaen i 2020-undersøkelsen. Skalaen i 2020 går fra «Fornøyd, ganske fornøyd, verken/eller, ganske misfornøyd, misfornøyd» i tillegg kan respondenten svare «vet ikke/ikke relevant».

Sammenligner vi kun andelen som har svart fornøyd (39 %) og ganske fornøyd (47 %) kan det synes som det totale tallet fornøyd (86 %) har sunket noe siden 2015 (90 %) og 2016 (93 %). Det er imidlertid ikke fullstendig sammenlignbare skalaer, og hvis man innlemmer mellomkategorien «verken/eller» (7 %), kan det indikere at det ikke er noen betydelig endring fra tidligere. PPT-kontorene er fremdeles stort sett fornøyd med Statpeds tjenester.

Figur 5-2 Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med Statpeds tjenester? (PPT-kontorer)

*Spørsmålet «Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med Statpeds tjenester» er besvart med på en fornøydhetsskala «Misfornøyd – Ganske misfornøyd – Verken eller – Ganske fornøyd – Fornøyd» Figuren viser kun andelene fornøyd (blå) og ganske fornøyd (Orange) og verken/eller (grå).

5.2 Regresjons- og driveranalyser

En sentral del av prosjektet er å avdekke hvilke tjenester og kvaliteter ved Statped som påvirker kompetanseheving, endring i praksis og dermed en videre påvirkning på inkludering i fellesskapet. Videre er det interessant å avdekke om og i hvilken grad det er egenskaper ved

mottaker som kjennskap til Statped, regionstilhørighet, type samarbeidspartner og eventuelle lokale forutsetninger som påvirker i hvilken grad Statped tjenester og kvaliteter har sammenheng med kompetansehevingen og endring i praksis.

Det er ikke mulig å koble besvarelsene fra brukerundersøkelsen og undersøkelsen til samarbeidspartnerne direkte. Vi vil derfor presentere analysene for de to undersøkelsene separat.

Vi benytter lineær regresjon som analysemetode for å beskrive sammenhengene mellom de uavhengige variabler og en avhengig variabel. Gjennom regresjonsanalysen kan vi si noe om retningen og styrken i sammenhengen mellom de uavhengige variablene og avhengig variabel, med andre ord kan vi si noe om hvordan de ulike faktorene påvirker effektvariabelen vår.

Påvirkning blir oppgitt som *standardisert BETA-koeffisient* i tabellene. I gjennomgangen av resultatene oppgir vi, for enkelhets skyld, påvirkning uten denne benevning.

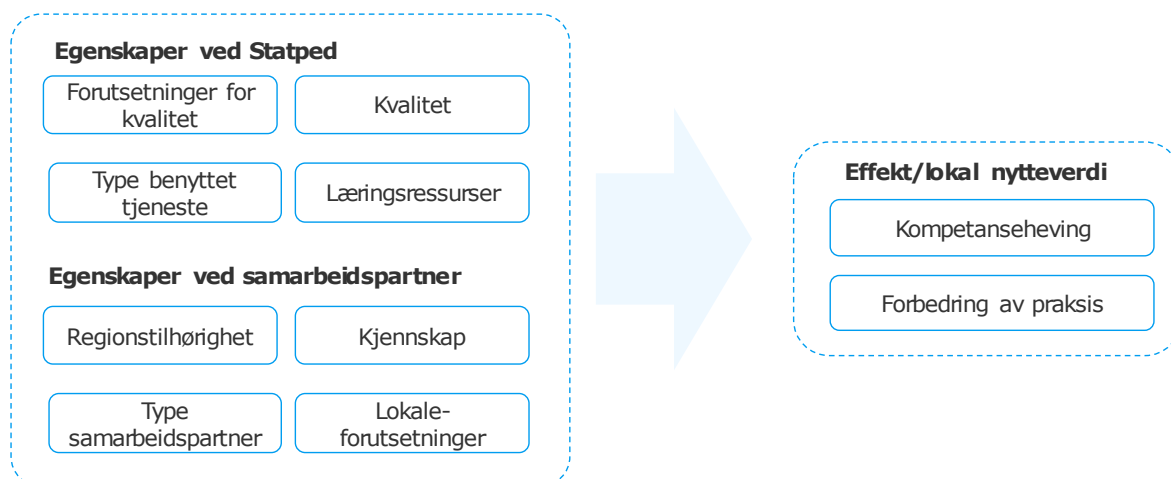
5.2.1 Regresjonsanalyse av undersøkelsen til samarbeidspartnerne

Analysene av undersøkelsen blant samarbeidspartnerne tar utgangspunkt i seks av faktorene som vi har hentet fra faktoranalysene:

1. Lokal nytteverdi
2. Kvalitet
3. Kjennskap
4. Læringsressurser
5. Lokale forutsetninger
6. Forutsetninger for kvalitet

Videre har vi også lagt inn en variabel i modellen som angir om enheten er et PPT-kontor eller ikke. I tillegg har vi også lagt inn en variabel som er basert på spørsmålet om hvilke tjenester eller verktøy enheten har benyttet i løpet av siste 12 måneder samt hvilken region enhetene tilhører. Den teoretiske modellen om forventede sammenhenger er som følger. I den teoretiske modellen legger vi til grunn at de uavhengige variablene kan deles inn i to hovedgrupper: 1. Egenskaper ved Statped og 2. Egenskaper ved samarbeidspartneren selv. Forventningen er at egenskapene ved Statped skal ha en påvirkning på henholdsvis Kompetanseheving og Forbedring av praksis også etter at vi har kontrollert for egenskapene ved samarbeidspartnerne.

Figur 5-3 Modell for undersøkelsen til samarbeidspartnerne

Som man kan se av figuren over har vi delt opp effektfaktoren «lokal nytteverdi» i enkeltspørsmålene «*Bistanden fra Statped har bidratt til å heve vår kompetanse*» og «*Bistanden fra Statped har bidratt til å forbedre praksisen på enheten vår*» og gjort separate analyser med disse enkeltspørsmålene som avhengige variabler. Signifikansnivået er satt til en p-verdi på 0,05 eller mindre. Signifikansnivået svarer til sannsynligheten for at sammenhengen vi har påvist er tilfeldig. En lav P-

verdi som 0,05 tilsvarer at det er 5 prosent sannsynlighet for at sammenhengen vi har påvist er et resultat av tilfeldig variasjon. Signifikante effekter er merket med asterisk *.

I alle analysene vi gjennomførte så vi at det var lite variasjon i resultatene mellom regioner og i hvilke tjenester de hadde benyttet. Disse variablene kom derfor ut som ikke-signifikante i våre analyser. Dette kan tolkes som at forskjeller mellom regioner, og forskjeller på bakgrunn av benyttet tjeneste kun er et utslag av tilfeldigheter og ikke faktiske kvalitetsforskjeller. Vi har derfor fjernet variablene (region og tjeneste) i presentasjonene av analysene.

5.2.1.1 Faktorer med påvirkning på kompetanseheving lokalt

I den første analysen har vi trinnvis trukket inn de ulike faktorene for å forklare hva som skaper påvirkning på spørsmålet «*Bistanden fra Statped har bidratt til å heve vår kompetanse*». Som tabellen nedenfor forklarer modellen (Justert R²) stor grad av variansen i avhengig variabel.

Tabell 8 Faktorer med høyest påvirkning på «Bistanden fra Statped har bidratt til å heve vår kompetanse»

	Standardisert Beta-koeffisient	Signifikans- nivå
Type samarbeidspartner (PPT-dummy)	-0.003	0.945
Kjennskap	0.043	0.377
Lokale forutsetninger	-0.066	0.082
Kvalitet	0.230*	0.000
Læringsressurser	0.095*	0.045
Forutsetninger for kvalitet	0.543*	0.000

Justert R² 0.572

Analysene viser at faktorene «*kvalitet*» og «*forutsetninger for kvalitet*» har størst signifikant positiv påvirkning på kompetansehevingen. Dette betyr at positiv opplevelse av kvalitet og forutsetninger for kvalitet er viktigst blant faktorene for å oppleve at bistanden fra Statped har bidratt til kompetanseheving. I tillegg har faktoren «*læringsressurser*» en svak positiv påvirkning på kompetanseheving.

Kontrollvariabelen PPT-kontor har en svak negativ påvirkning før «*forutsetninger for kvalitet*» inkluderes i modellen. Det vil si at det er en svak negativ påvirkning av PPT-kontor sammenlignet med skoler/barnehager som ikke har noen selvstendig påvirkning. Men den negative påvirkningen forsvinner helt med inkluderingen av «*forutsetninger for kvalitet*». Dette kan tolkes som at det PPT-kontorenes negative påvirkning skyldes at de målbærer til en viss grad en kritikk for ikke å levere på «*forutsetninger for kvalitet*».

For å undersøke nærmere hvilke enkeltpåstander som er viktigst for de positive påvirkningene i faktorene «*kvalitet*» og «*forutsetninger for kvalitet*», har vi delt opp faktorene og kjørt regresjonsanalysene på nytt med enkeltpåstander. Nedenfor viser vi resultatene fra denne analysen.

Tabell 9 Faktorer og enkeltpåstander for «*kvalitet*» og «*forutsetninger for kvalitet*» med høyest påvirkning på «*Bistanden fra Statped har bidratt til å heve vår kompetanse*»

	Standardisert Beta-koeffisient	Signifikans- nivå
Type samarbeidspartner (PPT-dummy)	Vises ikke pga. mangelfull varians	-
Kjennskap	0.060	0.321
Lokale forutsetninger	0.016	0.749
Kvalitet i enkeltpåstander		

- Statped er tilgjengelige når vi trenger dem	-0.037	0.649
- Statped er tett nok på til å være en god rådgiver for oss og våre brukere	0.153	0.071
- Statped samarbeider godt med fagpersonene ved enheten vår*	0.310*	0.001
- Det er enkelt å søke om bistand fra Statped	-0.012	0.873
- Vi får hjelp innen rimelig tid når vi søker om bistand fra Statped	-0.098	0.259
Læringsressurser	0.126*	0.042
Forutsetninger for kvalitet i enkeltpåstander		
- Statped har kompetansen til å gi brukerne relevant hjelp	0.024	0.753
- Statped leverer tjenestene som avtalt	0.252*	0.008
- Statpeds tjenester er tilpasset behovene våre	0.223*	0.011

Justert R² 0.675

For det første kan vi se at denne modellen forklarer enda mer av variansen i avhengig variabel (justert R² 0.675), enn forrige modell på faktornivå. Det betyr at modellen vår har svært høy forklaringskraft. I faktoren «*kvalitet*» er det kun en av enkeltpåstandene som viser signifikant påvirkning: Som vi kan se av tabell 9, har «*Statped samarbeider godt med fagpersoner ved enheten vår*» en høy positiv påvirkning på kompetanseheving. I faktoren «forutsetninger for kvalitet» har både «*Statped leverer tjenestene som avtalt*» og «*Statpeds tjenester er tilpasset behovene våre*» positiv påvirkning på kompetanseheving.

Oppsummering

Statpeds evne til samarbeid med fagpersonene lokalt, er den viktigste driveren for samarbeidspartnernes opplevelse av Statpeds bidrag til kompetanseheving. Statpeds evne til å levere som avtalt, levere tjenester som er tilpasset behov, og kvaliteten på læringsressursene påvirker også opplevelsen av Statpeds bidrag til kompetansehevingen.

Verken Regionstilhørighet, lokale forutsetninger, type tjenester som brukes av samarbeidspartnere, type samarbeidspartner (PPT-kontor, skole/barnehage) eller kjennskap, spiller noen vesentlige roller i modellen.

Det betyr at ingen av disse forholdene har signifikant påvirkning på kompetanseheving.

5.2.1.2 Faktorer med påvirkning på forbedring av praksis lokalt

Det er et sentralt mål for Statped at deres kvalitet påvirker forbedring av praksisen lokalt blant samarbeidspartnerne. Vi har derfor gjort analyser for å undersøke i hvilken grad faktorene i undersøkelsen påvirker Statpeds bidrag til praksisen lokalt.

I denne analysen har vi trinnvis trukket inn de ulike faktorene for å forklare hva som påvirker påstanden «*Bistanden fra Statped har bidratt til å forbedre praksisen i enheten vår*». Som tabellen nedenfor viser, forklarer modellen (Justert R^2) stor grad av variansen i avhengig variabel.

Tabell 10 Faktorer med høyest påvirkning på «Bistanden fra Statped har bidratt til å forbedre praksisen i enheten vår»

	Standardisert Beta-koeffisient	Signifikans- nivå
Type samarbeidspartner (PPT-dummy)	-0.146*	0.002
Kjennskap	0.147*	0.006
Lokale forutsetninger	-0.023	0.584
Kvalitet	0.243*	0.000
Læringsressurser	0.072	0.170
Forutsetninger for kvalitet	0.406*	0.000

Justert R² 0.483

Som vi så i modellen med kompetanseheving, viser også denne modellen at faktorene «kvalitet» og «forutsetninger for kvalitet» har størst påvirkning på opplevelsen av at «bistanden fra Statped har bidratt til å forbedre praksisen i enheten vår». Læringsressurser har imidlertid her ingen signifikant påvirkning. Til gjengjeld har faktoren kjennskap en moderat positiv påvirkning, mens det at enheten er et PPT-kontor har en selvstendig moderat negativ påvirkning på opplevd bidrag til å forbedre praksis. Dette kan tolkes som at det er noe ved skolene og barnehagene som påvirker opplevelsen positivt av om Statped bidrar til å forbedre praksis, sammenlignet med PPT-kontorene.

Videre viser analysen at «lokale forutsetninger» ikke synes å ha noen påvirkning på opplevelsen av Statped bidrag til forbedring av praksis.

Igjen gjør vi en analyse (tabell 11 nedenfor) hvor vi splitter opp faktorene med høyest påvirkning for å se hvilke enkeltpåstander som har størst forklaringskraft. Når vi gjør dette viser det seg imidlertid at variabelen «type samarbeidspartner» faller ut av modellen på grunn av manglende varians. Det er altså ikke lenger noen negativ påvirkning fra PPT-kontorer på opplevd bidrag til å forbedre praksis i denne modellen.

Kjennskap har en relativt høy påvirkning. Det er imidlertid ingen av enkeltspørsmålene i «kvalitet» som har noen egen påvirkning på «forbedring av praksis». Under «forutsetninger for kvalitet» er det kun «Statpeds tjenester er tilpasset behovene våre» som beholder påvirkning. Denne positive påvirkningen er til gjengjeld høy. Med andre ord forklarer i stor grad tilpassede tjenester, samarbeidspartneres opplevelse av om Statped har bidratt til å forbedre praksisen i samarbeidspartneres enheter.

Tabell 11 Faktorer og enkelt-påstander for «kvalitet» og «forutsetninger for kvalitet» med høyest påvirkning på «Bistanden fra Statped har bidratt til å forbedre praksisen i enheten vår»

	Standardisert Beta-koeffisient	Signifikansnivå
Type samarbeidspartner (PPT-dummy)	Vises ikke pga. mangelfull varians	-
Kjennskap	0.199*	0.006
Lokale forutsetninger	0.079	0.186
Kvalitet i enkelt-påstander		
- Statped er tilgjengelige når vi trenger dem	0.114	0.232
- Statped er tett nok på til å være en god rådgiver for oss og våre brukere	0.052	0.594
- Statped samarbeider godt med fagpersonene ved enheten vår	0.101	0.354
- Det er enkelt å søke om bistand fra Statped	-0.066	0.453
- Vi får hjelp innen rimelig tid når vi søker om bistand fra Statped	0.012	0.909
Læringsressurser	-0.002	0.973

Forutsetninger for kvalitet i enkelt-påstander

- Statped har kompetansen til å gi brukerne relevant hjelp	0.093	0.301
- Statped leverer tjenestene som avtalt	0.029	0.791
- Statpeds tjenester er tilpasset behovene våre	0.411*	0.000

Justert R² 0.566

Oppsummering

Faktoren vi har kalt Statpeds «*kvalitet*», er en viktig driver for opplevelsen av Statpeds bidrag til forbedret praksis. Den klart viktigste driveren for forbedring av praksis er imidlertid opplevelsen av at Statpeds tjenester er tilpasset samarbeidspartnerens behov.

Kjennskap til Statpeds tjenester og læringsressurser har også påvirkning på *forbedret praksis*. Dette er intuitivt, da kjennskap til Statped kan forstås som en forutsetning for at man i det hele tatt kan påvirkes av Statped. Det imidlertid vanskeligere å forklare at kjennskap ikke hadde noen påvirkning i analysene med opplevelsen av «*Statpeds bidrag til kompetanseheving*», over.

Verken regionstilhørighet, lokale forutsetninger eller type tjenester som brukes av samarbeidspartnere har signifikant påvirkning i modellen. Med andre ord spiller ikke disse forholdene noen vesentlige roller som drivere eller barrierer for om bistanden fra Statped har bidratt til å forbedre praksisen hos samarbeidspartnerne.

5.2.2 Regresjonsanalyse av undersøkelsen til brukerne

Læring og inkludering i opplæringen er viktige mål for Statpeds arbeid. Derfor har vi også gjennomført analyser for å undersøke hvilke faktorer som påvirker disse forholdene.

Vi bruker svarene fra brukerundersøkelsene for å analysere påvirkningen på læring og inkludering i barnehagen.

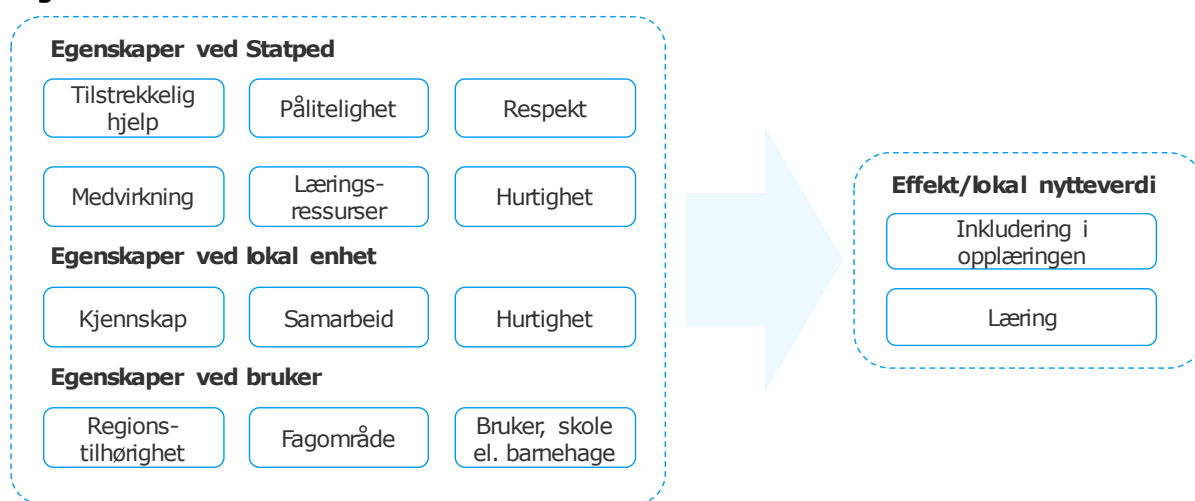
I den første analysen har vi valgt faktoren «*læring*» som avhengig variabel. Dette er den eneste tematiske faktoren vi fikk ut fra faktoranalysene av brukerundersøkelsene. I den andre analysen benytter vi «*hjelpen fra Statped har bidratt til at barnet har blitt mer inkludert i leken i barnehagen*». Som vi har nevnt i kapittel 4, var det planlagt å gjøre ytterligere analyser av Statpeds bidrag til inkludering i opplæringen, men på grunn av lavt antall elevsvar har dette dessverre ikke vært mulig.

I modellen har vi fordelt de uavhengige variablene i tre grupper: 1. Egenskaper ved Statped, 2. Egenskaper ved lokal enhet og 3. Egenskaper ved bruker. Enkeltpåstandene i modellene utgjør alle påstander som er felles på tvers av respondentgruppene samt påstandene som kun de foresatte svarte på. Den teoretiske modellen om forventede sammenhenger er som følger:

Vi forventer at *egenskaper ved Statped* som at de oppleves som pålitelige, respektfulle, og at de leverer tilstrekkelig hjelp, raskt, tilbyr tilpassede læringsressurser og gir mulighet til medvirkning, har positiv påvirkning på opplevelsen av inkludering i opplæring og læring. Videre forventer vi også at skolens eller barnehagens kjennskap, samarbeid med PPT og Statped, samt hurtighet i søknadsarbeidet skal påvirke brukerens inkludering og læring positivt.

I tillegg har vi med tre egenskaper ved brukeren; regionstilhørighet, fagområde og om man er bruker ved barnehage eller skole, som utgjør kontrollvariabler. Disse variablene er med for å kontrollere om det er barrierer og drivere som kan knyttes til hva slags type bruker man er, og hvor man er bruker.

Figur 5-4 Modell for brukerundersøkelsen

Signifikansnivået er satt til en p-verdi på 0,05 eller mindre. Signifikante effekter er merket med asterisk *.

5.2.2.1 Faktorer med påvirkning på faktoren «Læring»

I den første analysen har vi trinnvis trukket inn de ulike variablene for å forklare hva som påvirker faktoren «Læring». Faktoren læring består av tre påstander som dekker Statpeds bidrag til læringen, om man lærer mer enn før man fikk hjelp og om hjelpen har medført noen endringer i hvordan skolen eller barnehagen møter brukeren.

Faktoren består av enkeltpåstandene:

- «Hjelpen fra Statped har bidratt til at barnet mitt lærer mer»
- «Mitt barn lærer mer nå, enn før vi fikk hjelp»
- «Kontakten med Statped har medført endring i hvordan barnehagen/skolen møter mitt barn»

Som tabellen nedenfor viser (tabell 13), forklarer modellen (Justert R^2) ganske høy grad av variansen i avhengig variabel (Justert $R^2 = 0,479$). Påstanden «*Statped lytter til barnet vårt*» er enkeltpåstanden som har sterkest påvirkning på avhengig variabel. Dette tyder på at de foresatte anser barnets medvirkning og tilpasningen for barnet som viktigste forutsetninger for å lykkes med oppfølgingen av barnet. Det er også verdt å merke at hvorvidt Statped lytter til foresatte ikke har signifikant påvirkning. Det er altså Statpeds evne til å lytte til barnet, og ikke til foreldrene, som bidrar til økt læring.

Det er flere av enkeltpåstandene som har signifikant påvirkning på «*læring*». De foresattes opplevelse av skolens/barnehagens kjennskap til Statpeds tjenester har en negativ påvirkning på «*læring*». Det kan virke paradoksalt at med kjennskap gir mindre læring.

En tolkning av den negative påvirkningen kan være at kjennskap gjenspeiler alvorlighetsgraden i en diagnose: Alvorlige eller sammensatte diagnoser kan kreve at barnehagen/skolen gjør seg mer kjent med Statpeds tjenester. Samtidig kan det være at dess mer alvorlig en diagnose er, dess mindre vil man oppleve at læringen påvirkes. Dermed kan det være en indirekte negativ sammenheng mellom kjennskap på læring, over en diagnose-alvorlighetsgrad som ikke fanges opp i vår modell.

Det er en positiv påvirkning av «*vi fikk hjelp av Statped på riktig tidspunkt*» på avhengig variabel. Denne påvirkningen bør imidlertid forstås som en effekt av den lokale tidlige innsatsen før brukeren kommer i kontakt med Statped. Påvirkningen viser altså til en egenskap ved de lokale samarbeidspartnerne til Statped.

At «Hjelpen fra Statped blir levert som avtalt» har en påvirkning på 0,164. Som viser at påliteligheten i Statpeds leveranser er viktig. Samarbeid mellom lokale aktører og Statped har en av de sterkeste påvirkningene på Læring. Også de to påstandene om læringsressursene har positiv påvirkning på læring.

To av regionene (nord og vest) viser svak, men positive signifikant påvirkning på Læring sammenlignet med konstantleddet. Det er imidlertid viktig å merke seg at konstantleddet blant annet inneholder region SørØst. Det betyr at vi skal tolke påvirkningen i region nord og vest som positiv, sammenlignet med påvirkningen i region SørØst.

Fire av fagområdene (Kombinerte syns- og hørselstap og døvblindhet, språk/tale, syn og sammensatte lærevansker) viser negativ påvirkning på «Læring» sammenlignet med konstantleddet, som inneholder fagområde Hørsel. Det betyr at vi skal tolke påvirkningen fra de fire fagområdene negativt sammenlignet med Hørsel.

At både regioner og fagområder viser selvstendig påvirkning på «læring», selv etter at vi har kontrollert for enkeltpåstandene i modellen, er interessant. Det kan tolkes som at det er noe særegne egenskaper ved regionene og fagområdene som ikke fanges opp i kvalitetene vi måler i brukerundersøkelsen.

Det er ingen påvirkning av om bruker/foresatt tilhører skole eller barnehage.

Tabell 12: Faktorer og enkelt-påstander med høyest påvirkning på «Læring»

	Standardisert Beta-koeffisient	Signifikans- nivå
Regioner*		
• Enheten LFE	0,098	0,144
• region midt	0,061	0,159
• region nord	0,087*	0,047
• region vest	0,085*	0,049
Fagområder*		
• Ervervet hjerneskade	-0,056	0,340
• Kombinerte syns- og hørselstap og døvblindhet	-0,127*	0,012
• Språk/tale	-0,142*	0,005
• Syn	-0,103*	0,034
• Sammensatte lærevansker	-0,118*	0,027
Foresatt barnehage	-0,044	0,285
Enkeltpåstander		
• Jeg opplever at skolen/barnehagen kjenner godt til tilbudet fra Statped*	-0,115*	0,044
• Vi/jeg fikk hjelp fra Statped på riktig tidspunkt*	0,105*	0,043
• Statped lytter til barnet vårt	0,331*	0,000
• Statped lytter til våre/mine ønsker og innspill*	-0,105	0,113
• Statped møter oss med respekt	0,037	0,616
• De ansatte i Statped ønsker å hjelpe mitt barn	-0,030	0,679
• Da det ble bestemt at vi skulle få hjelp fra Statped, gikk prosessen raskt	0,001	0,980
• Hjelpen fra Statped blir levert som avtalt	0,164*	0,016

• Samarbeidet mellom barnehagen/skolen, PPT og Statped fungerer godt*	0,170*	0,004
• Vi/jeg får den hjelpen vi trenger i barnehagen/på skolen*	0,079	0,168
• Det er lett å finne relevant læringsressurs fra Statped.no	0,119*	0,036
• Læringsressursene på Statped.no er nyttige	0,151*	0,009

Justert R² 0,479

*Region SørØst vises ikke i modellen da den er en del av konstantleddet.

*Hørsel vises ikke i modellen da den er en del av konstantleddet.

5.2.2.2 Hjelpen fra Statped har bidratt til at barnet har blitt mer inkludert i leken i barnehagen

Inkludering i leken i barnehagen er også en viktig ønsket effekt av Statped arbeid. Som vi kan se av Justert R² 0.260 forklarer modellen vår ganske lite av variasjonen i avhengig variabel. Vi må derfor være forsiktig med å konkludere med at vi har funnet de viktigste faktorene for påvirkning på avhengig variabel i denne analysen. Analysen viser at fagområdet språk/tale har en signifikant positiv påvirkning sammenlignet med de andre fagområdene = 0.346. Det kan tyde på at det er noe ved hjelpen fra Statped som denne gruppen får, som er positivt for inkluderingen av barn i leken i barnehagen sammenlignet med de andre faggruppene. «Vi/jeg får den hjelpen vi/jeg trenger i barnehagen» har en sterk påvirkning på 0.445. «Læringsressursen jeg har mottatt svarer til mitt behov» har den sterkeste påvirkningen med 0.497. Det betyr at tilstrekkelig hjelp og tilpasset læringsressurs er viktige drivere for å oppleve at barnet er inkludert i leken i barnehagen.

Tabell 13: Faktorer og enkelt-påstander med høyest påvirkning på «Hjelpen fra Statped har bidratt til at barnet har blitt mer inkludert i leken i barnehagen»

	Standardisert Beta-koeffisient	Signifikans- nivå
Regioner*		
• region LFE	-0.317	0.375
• region midt	0.038	0.807
• region nord	-0.172	0.344
• region vest	0.151	0.357
Fagområder*		
• Hørsel	0.200	0.207
• Ervervet hjerneskade	0.358	0.172
• Kombinerte syns- og hørselstap og døvblindhet	0.472	0.061
• Språk/tale	0.346*	0.031
• Sammensatte lærevansker	0.293	0.113
Enkeltpåstander		
• Jeg opplever at skolen/barnehagen kjenner godt til tilbudet fra Statped	-0.077	0.691
• Samarbeidet mellom barnehagen/skolen, PPT og Statped fungerer godt	-0.409	0.194
• Vi /jeg får den hjelpen vi/jeg trenger i barnehagen	0.445*	0.022
• Statped lytter til våre/mine ønsker og innspill	-0.062	0.836
• Hjelpen fra Statped blir levert som avtalt	-0.166	0.554
• Læringsressursen jeg har mottatt svarer til mitt behov	0.497*	0.050

Justert R² 0.260

*Region SørØst vises ikke i modellen da den er en del av konstantleddet.

*Syn vises ikke i modellen da den er del av konstantleddet

6. MÅLOPPNÅELSE, STYRKER OG SVAKHETER

6.1 Sammenhengen mellom resultatet og Statpeds målsettinger jf. Mål- og disponeringskriv.

En del av oppdraget innebærer å vurdere måloppnåelsen med utgangspunkt i målsettinger og indikatorer fra i Statpeds Mål- og disponeringskriv. Det er de samme målene og indikatorene som har ligget til grunn for utviklingen av spørreskjemaet. I dette kapittelet har vi knyttet sammen indikatorer og resultater for å gi en vurdering av Statpeds måloppnåelse.

Tabell 14 viser hovedmål 1 tjenesteyting «Barnehage- og skoleeiere får målrettede tjenester på det spesialpedagogiske området». Tabellen viser hvordan vi bruker enkeltpåstander fra spørreskjemaene til å vurdere måloppnåelse på de ulike indikatorene.

Tabell 14 Hovedmål - Tjenesteyting

Delmål	Indikatorer
<i>Delmål 1.1</i>	<i>Barn, unge og voksne med særlige opplæringsbehov er inkludert i læringsfellesskapet</i>
1.1.1	Statpeds tjenester bidrar til forbedret læring
1.1.3	Statpeds tjenester bidrar til å styrke inkluderende fellesskap i barnehagen
<i>Delmål 1.2</i>	<i>Barn, unge og voksne med særskilte opplæringsbehov får raskt tjenester</i>
1.2.5	Tilgang til Statped tjenester

Tabell 15 viser hovedmål 2 kompetansespredning «Barnehage- og skoleeiere har ansatte med kunnskap og kompetanse som fremmer utvikling og inkludering».

Tabell 15 Hovedmål 2 - Kompetansespredning

Delmål	Indikatorer
<i>Delmål 2.1</i>	<i>Samarbeidspartnere og brukere har rask og enkel tilgang til spesialpedagogisk kunnskap og kompetanse</i>
2.1.2	Brukere får tilpassede læringsressurser
2.1.3	Brukere har enkel tilgang til læringsressurser
<i>Delmål 2.2</i>	<i>Utdanningssektoren styrker sin kompetanse gjennom tilgang til forskningsbasert kunnskap</i>
2.2.1	Pedagogisk personale (ansatte i PPT, skoler og barnehagepersonale) får tilgang til kunnskap og kompetanse de har behov for (brukerundersøkelser)
2.2.2	Evaluering av tjenester viser at pedagogisk personale har tatt i bruk ny kunnskap og ferdigheter til å løse oppgaver (evaluering av tjenester/brukerundersøkelser)

6.1.1 Vurdering av måloppnåelse

Ved å knytte målsettingene til resultater på relevante spørsmål og faktorer i undersøkelsene kan vi gi en vurdering av måloppnåelsen.

Videre vil vi presentere påstandsformuleringer og faktorer som kan benyttes for å måle Statpeds måloppnåelse. Det er ikke gitt hvor nivået for hva som er «godt nok» bør ligge. Slike standarder bør settes med og tolkes med forsiktighet. Vi velger å sette en standard på 4,0 for tilstrekkelig kvalitet. 4,0 på en 5-punktskala tilsvarer at gjennomsnittet av respondentene er «litt enig» i påstandene. Det er imidlertid viktig å merke seg at et resultat på 3,9 eller 4,1 ikke er betydelig forskjellig fra 4,0. Vi må derfor tolke måloppnåelse i nærheten av 4,0 med varsomhet.

Indikator 1.1.1

Indikator 1.1.1 «Statpeds tjenester bidrar til forbedret Læring» kan knyttes til to av påstandene om læring i brukerundersøkelsen:

Tabell 16 Måloppnåelse indikator 1.1.1

Påstand	Brukere
«Hjelpen fra Statped gjør det lettere å lære»	4,4
«Hjelpen fra Statped har bidratt til at barnet mitt lærer mer»	3,9

Begge påstandene har resultater som er over eller i nærheten punktet for tilstrekkelig kvalitet (4,0). Det betyr Statped har tilstrekkelig måloppnåelse på indikator 1.1.1

Indikator 1.1.3

Indikator 1.1.3 «Statpeds tjenester bidrar til å styrke inkluderende fellesskap i barnehagen» kan knyttes til kapittel 4.1.8 «inkludering i barnehagen» og spesifikt spørsmålet «Hjelpen fra Statped har bidratt til at barnet har blitt mer inkludert i leken i barnehagen» som har et snitt på 3,5.

Tabell 17 Måloppnåelse indikator 1.1.3

Påstand	Brukere
«Hjelpen fra Statped har bidratt til at barnet har blitt mer inkludert i leken i barnehagen»	3,5

Påstanden har et resultat på 3,5, som er betydelig under punktet for tilstrekkelig kvalitet.

Indikator 1.2.5

Indikator 1.2.5 «Tilgang til Statped tjenester» kan knyttes til påstander fra undersøkelsen til samarbeidspartnerne som:

Tabell 18 Måloppnåelse indikator 1.2.5

Påstand	PPT	Skole og barnehage
«Statped er tilgjengelige når vi trenger dem»	4,1	4,2
«Det er enkelt å søke om bistand fra Statped»	3,8	3,9
«Statped er tett nok på til å være en god rådgiver for oss og våre brukere»	3,7	3,9
«Vi får hjelp innen rimelig tid når vi søker om bistand fra Statped»	-	4,1
«Statped leverer tjenestene som avtalt»	4,4	4,6

Resultatene på påstandene «Det er enkelt å søke bistand fra Statped» (3,8) og «Statped er tett nok på til å være en god rådgiver for oss og våre brukere» (3,7) er under punktet for tilstrekkelig kvalitet for PPT-kontorene. Det betyr at tilstrekkelig kvalitet på indikator 1.2.5 ikke er helt nådd.

Indikator 2.1.2

Indikator 2.1.2 «Brukere får tilpassede læringsressurser» kan knyttes til følgende påstanden «Læringsressursene på Statped.no er nyttige» som stilles i både undersøkelsen til samarbeidspartnerne og brukerundersøkelsen samt påstanden «Læringsressursen jeg har mottatt, svarer til mitt behov» som stilles i brukerundersøkelsen.

Tabell 19 Måloppnåelse indikator 2.1.2

Påstand	PPT	Skole og barnehage	Brukere
«Læringsressursene på Statped.no er nyttige»	4,6	4,4	4,2
«Læringsressursen jeg har mottatt, svarer til mitt behov»	-	-	4,2

De to påstandene har resultater over punktet for tilstrekkelig kvalitet (4,0). Det vil si at Statped har tilstrekkelig måloppnåelse på indikator 2.1.2

Indikator 2.1.3

Indikator 2.1.3 «Brukere har enkel tilgang til læringsressurser» kan måles med påstanden «*Det er lett å finne relevant læringsressurs fra Statped.no*» som besvares både i undersøkelsen til samarbeidspartnerne og i brukerundersøkelsen.

Tabell 20 Måloppnåelse indikator 2.1.3

Påstand	PPT	Skole og barnehage	Brukere
«Det er lett å finne relevant læringsressurs fra Statped.no»	4,2	3,9	3,6

Påstanden har resultater som ikke er betydelig forskjellig fra 4,0 for samarbeidspartnerne. Det er imidlertid lavere måloppnåelse til påstanden stilt til brukerne (3,6). Det betyr at Statped har en tilstrekkelig måloppnåelse på indikator 2.1.3 blant samarbeidspartnerne, men ikke blant brukerne.

Indikator 2.2.1

Indikator 2.2.1 «Pedagogisk personale (ansatte i PPT, skoler og barnehagepersonale) får tilgang til kunnskap og kompetanse de har behov for» kan måles med følgende påstander fra undersøkelsen til samarbeidspartnerne:

Tabell 21 Måloppnåelse indikator 2.2.1

Påstand	PPT	Skole og barnehage
«Statpeds kurstilbud svarer til kompetansebehovet på enheten vår»	3,9	4,4
«Statped har kompetansen til å gi brukerne relevant hjelp»	4,4	4,8
«Statpeds tjenester er tilpasset behovene våre»	3,8	-

Resultatene for påstandene «Statpeds tjenester er tilpasset behovene våre» er under 4,0 og dermed under punktet for tilstrekkelig måloppnåelse. Det betyr at måloppnåelsen for indikator 2.2.1 ikke er helt nådd.

Indikator 2.2.2 «Evaluering av tjenester viser at pedagogisk personale har tatt i bruk ny kunnskap og ferdigheter til å løse oppgaver» kan måles med følgende påstander fra undersøkelsen til samarbeidspartnerne:

Tabell 22 Måloppnåelse indikator 2.2.2

Påstand	PPT	Skole og barnehage
«Statpeds bistand gjør oss i stand til å møte våre brukere på en bedre måte»	4,1	4,5
«Bistanden fra Statped har bidratt til å forbedre praksisen i enheten vår»	3,9	4,4
«Bistanden fra Statped har bidratt til å heve vår kompetanse»	4,2	4,5

Ingen av påstandene har resultater som er under punktet for tilstrekkelig kvalitet. Det betyr at Statped har tilstrekkelig måloppnåelse på indikator 2.2.2.

6.2 Styrker og svakheter

I dette kapitlet presenterer vi styrker og svakheter vi har identifisert i resultatene. Identifiseringen tar utgangspunkt i påstander som har vist *signifikant positiv påvirkning* på en av effektvariablene i regresjonsanalysene:

1. «Kompetanseheving»
2. «Endring av praksis lokalt»
3. «Læring»
4. «Inkludering av barnet i barnehagen»

Styrker definerer vi som *resultater med høyere score enn 4,0*, på påstandene med påvirkning. Vi setter grensen her, fordi 4,0 tilsvarer at respondentene i gjennomsnitt er «litt enig» i påstanden som blir stilt. 4,0 tilsvarer et resultat som ligger under gjennomsnittet av alle scorene i denne undersøkelsen. Alle påstander eller faktorer med påvirkning, med resultater på 4,0 eller lavere, betegner vi som svakheter.

Kryssing mellom faktorenes påvirkning og resultat kan være en nyttig øvelse for å gi et overblikk over hvilke områder og tiltak som kan og bør prioriteres om man ønsker forbedrede resultater på de utvalgte effektvariablene. Det er imidlertid viktig å ikke overtolke disse figurene. Det kan være andre målsettinger som man heller ønsker å rette fokus mot. Videre forklarer ikke modellene vi har testet i regresjonsanalysene hele variansen i effektvariablene våre. Med andre ord kan det finnes utelatte forklaringsvariabler som har betydning for effektvariablene.

6.2.1 Kompetanseheving for PPT

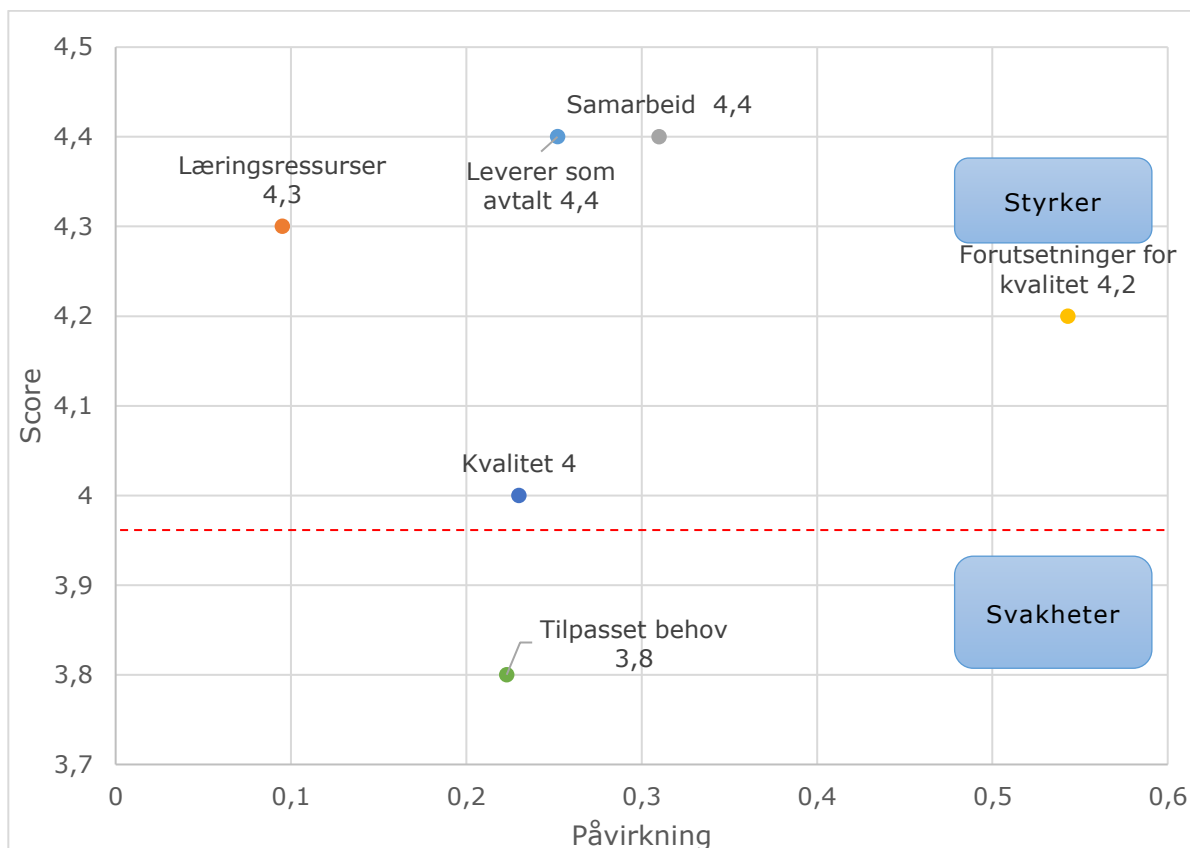
Nedenfor har vi visualisert faktorene fra undersøkelsen til samarbeidspartnerne ved å krysse resultat og påvirkning. I figuren viser

vi kun resultatene fra PPT. Resultatene for Skole og barnehage presenteres i neste figur.

Figuren viser at faktorene: «Læringsressurser», «Samarbeid», «forutsetninger for kvalitet» og «leverer som avtalt» kan betegnes som styrker: Resultatene er høyere enn 4,0 samt at påvirkningen på «Bistanden fra Statped har bidratt til å heve vår kompetanse» som vi har forkortet til «kompetanseheving», er signifikant.

Påstanden «tilpasset behov» har i snitt lavere resultat enn 4,0 samtidig som den har signifikant påvirkning på «kompetanseheving». Faktoren «kvalitet» har akkurat et snitt på 4,0. Påstanden «tilpasset behov» kan vi kategorisere som en svakhet.

Figur 6-1 Styrker og svakheter med påvirkning på kompetanseheving for PPT

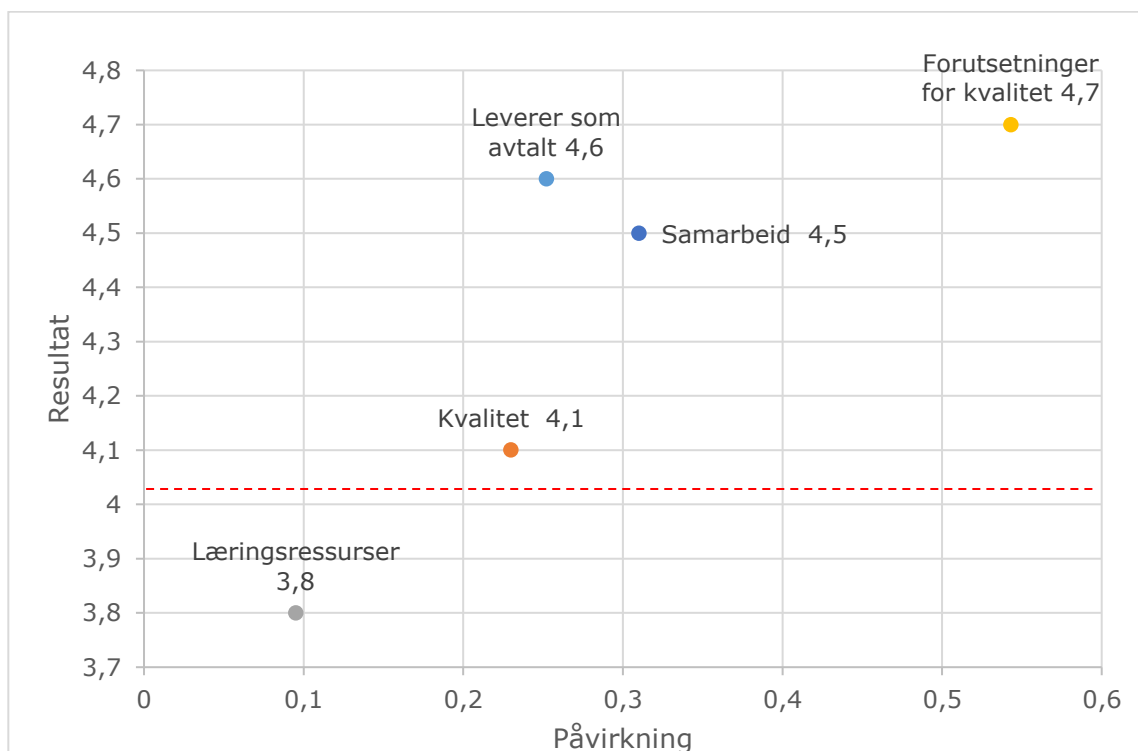

6.2.2 Kompetanseheving for skole og barnehage

I figuren nedenfor viser vi styrker og svakheter knyttet til påstanden «*Bistanden fra Statped har bidratt til å heve vår kompetanse*» i skole og barnehage. Effektene er de samme som i foregående figur da de er hentet fra felles regresjonsanalyse med PPT, men resultatene er kun fra Skole og barnehagesvarene. Spørsmålene om tilpasset behov er ikke stilt til skoler og barnehager, og er derfor ikke med i figuren.

Faktorene «*forutsetning for kvalitet*» og «*samarbeid*» er styrker likt som blant PPT-kontorene. Faktorene «*Statped leverer som avtalt*» og «*kvalitet*» er imidlertid styrker for Skolene og barnehagene i motsetning til blant PPT-kontorene. Faktoren «*læringsressurser*» kommer ut som en svakhet blant skolene og barnehagene. Spørsmålene i faktoren «*tilpasset behov*» er ikke stilt til skolene og barnehagene og er derfor ikke med i denne analysen.

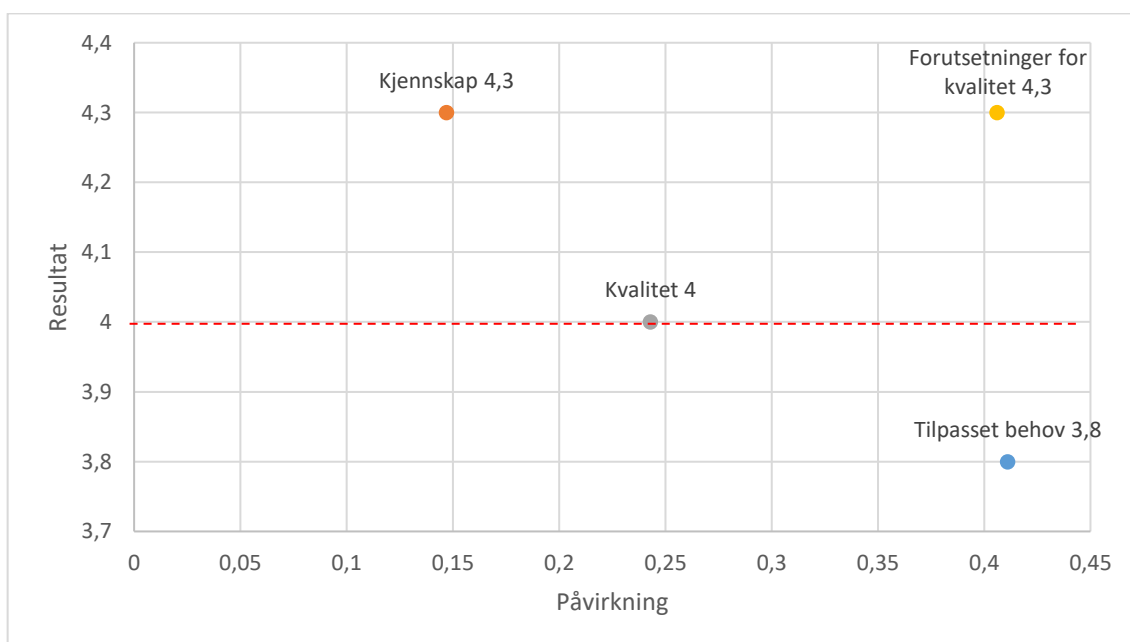
Figur 6-2 Styrker og svakheter med påvirkning på kompetanseheving for skole og barnehage

6.2.3 Statpeds bidrag til endring i praksis blant PPT-kontorene

Figuren nedenfor viser styrker og svakheter knyttet til påstanden «Bistanden fra Statped har bidratt til å forbedre praksisen i enheten vår» blant PPT-kontorene. Effektvariabelen er forkortet til «endring av praksis lokalt». Faktoren «kjennskap» har moderat påvirkning (0,147) på «endring av praksis», og snittet 4,3 blant PPT-kontorene og kan derfor betegnes som en Styrke. «Forutsetning for kvalitet» har det samme snittet (4,3), men en sterkere påvirkning (0,406) og kan derfor tolkes som en mer betydningsfull styrke. Som vi har sett i figur 6-2 har faktoren «kvalitet» en score på 4,0 blant PPT-kontorene og ligger dermed på grensen mellom å være en styrke eller en svakhet i vår kategorisering. Faktoren «Tilpasset behov» er faktoren som har sterkest påvirkning på «endring av praksis lokalt», men har en forholdsvis lav score på 3,8. Denne faktoren kan derfor forstås som et sentralt område for forbedring om målet er å oppnå en høyere score på påstanden «Bistanden fra Statped har bidratt til å forbedre praksisen i enheten vår»

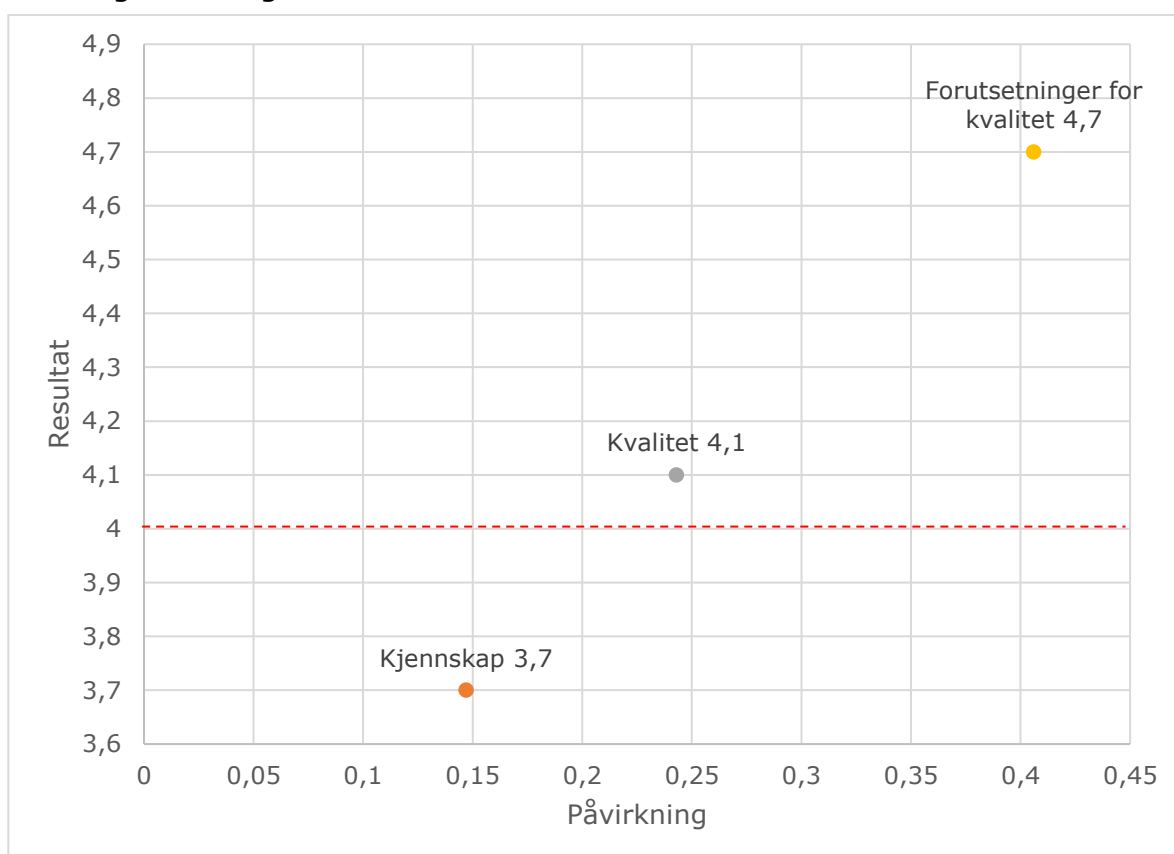
Figur 6-3 Styrker og svakheter med påvirkning på endring av praksis lokalt for PPT

6.2.4 Statpeds bidrag til endring i praksis blant skoler og barnehager

Effektene fra figur 6-4 er også kombinert med resultatene blant skoler og barnehager for å undersøke hva som er styrker og svakheter med påvirkning på endring av praksis for skoler og barnehager. I motsetning til hos PPT-kontorene kan faktoren «*kjennskap*» karakteriseres som en svakhet med scoren 3,7. Faktoren «*kvalitet*» har imidlertid litt høyere score hos Skolene og barnehagene og kategoriseres her som en styrke. Faktoren «*forutsetning for kvalitet*» er en styrke hos Skolene og barnehagene med både høye score og høy påvirkning.

Figur 6-4 Styrker og svakheter med påvirkning på endring av praksis lokalt for skole og barnehage

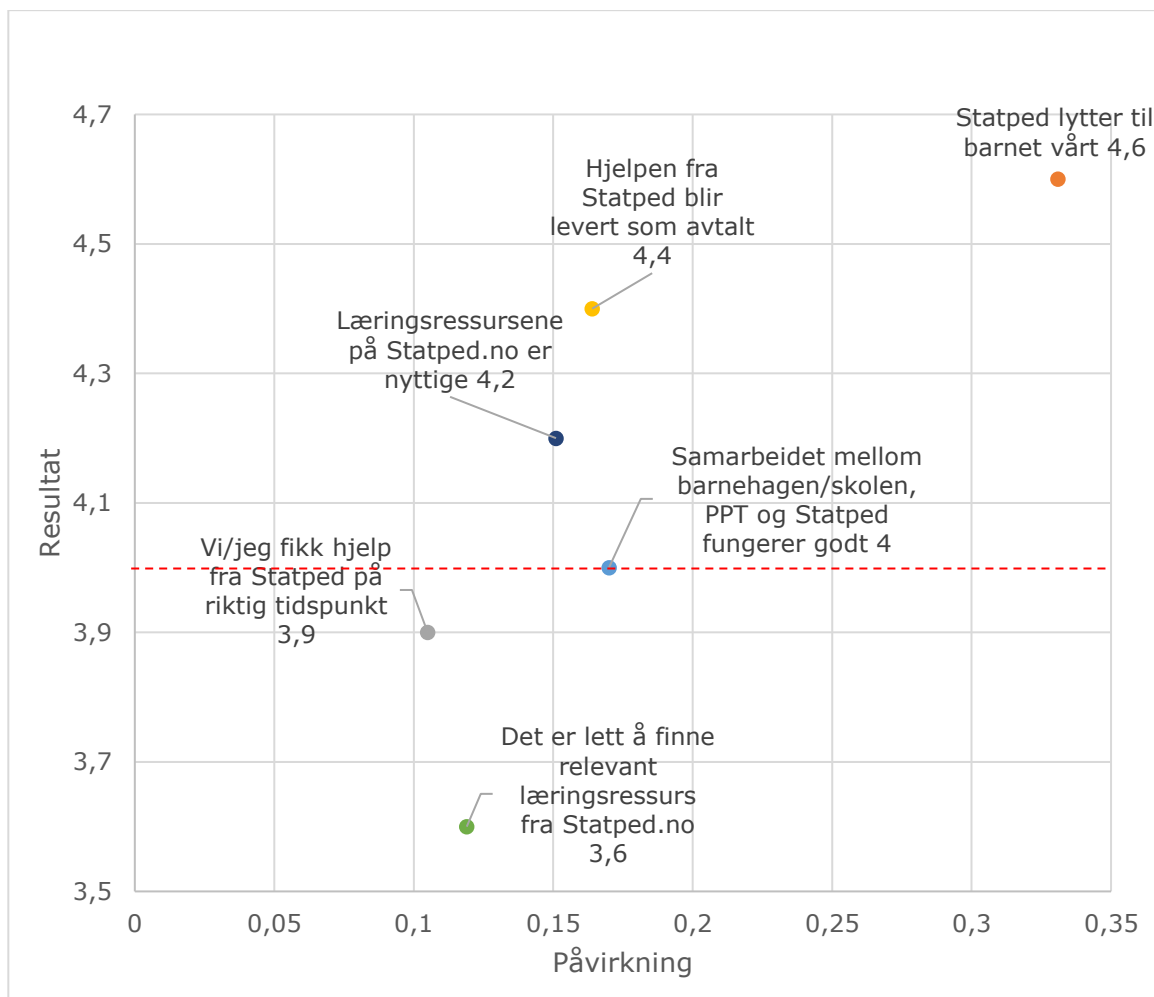
6.2.5 Styrke og svakheter med påvirkning på faktoren

«Læring»

Basert på undersøkelsen til brukerne har vi også undersøkt styrker og svakheter med påvirkning på faktoren «*læring*». I motsetning til i undersøkelsen til samarbeidspartnerne, har vi her brukt enkeltpåstandene som variabler i analysene. Det er kun effektvariabelen «*læring*» som er et samlemål for flere spørsmål.

«*Statped lytter til barnet vårt*» er enkeltpåstanden med høyest påvirkning på faktoren «*læring*» (0,331) og høyest score blant brukerne (4,6), og kan betegnes som den fremste styrken mht. påvirkning på faktoren «*læring*». «*Hjelpen fra Statped blir levert som avtalt*» og «*læringsressursene på Statped.no er nyttige*» kan også kategoriseres som styrker. Påstanden «*samarbeidet mellom barnehagen/skolen, PPT og Statped fungerer godt*» har en score på 4,0 og er derfor ingen klar styrke eller svakhet.

«*Vi fikk hjelp fra Statped på riktig tidspunkt*» og «*Det er lett å finne relevant læringsressurs på Statped.no*» har begge scorer under 4,0 og betegnes derfor som svakheter. Om brukerne får hjelp av Statped på riktig tidspunkt er imidlertid noe samarbeidspartnerne er ansvarlige for. Vi vil derfor ikke fremheve dette som en svakhet ved Statpeds tjenester.

Figur 6-5 Styrker og Svakheter med påvirkning på læring

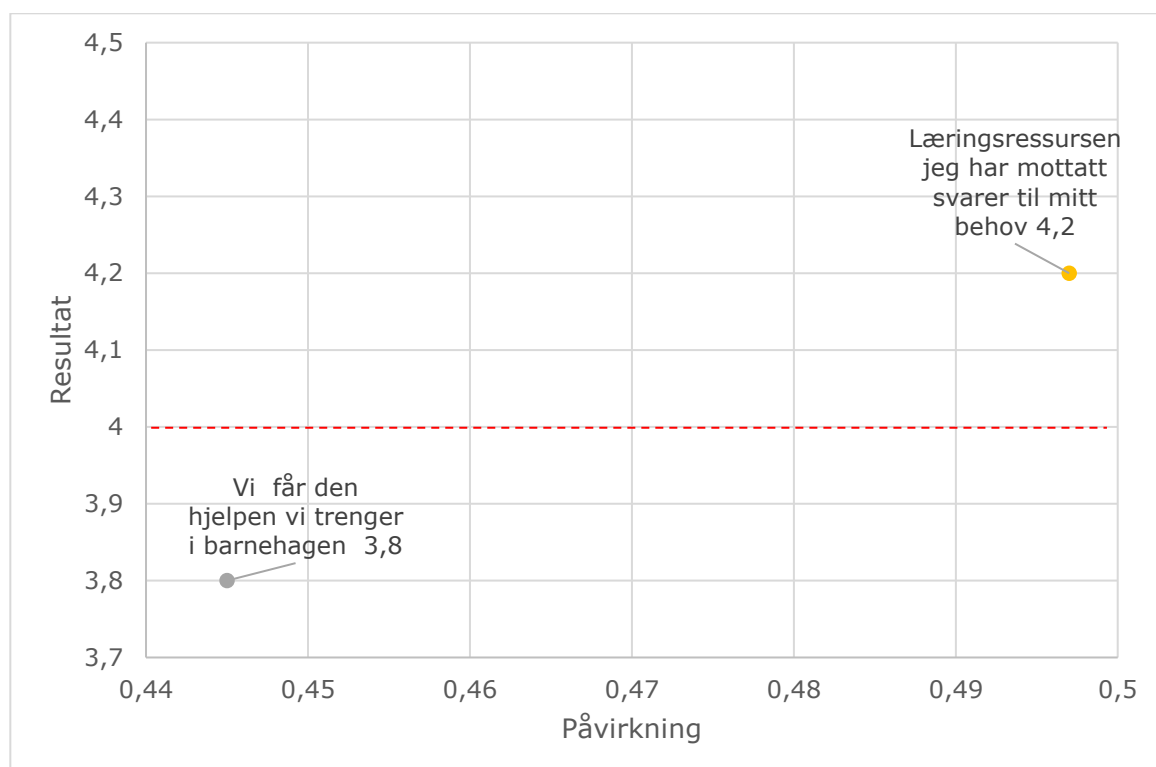
6.2.6 Styrker og svakheter med påvirkning på inkludering i barnehagen

Vi har laget en atskilt analyse som viser styrker og svakheter med påvirkning på effektvariabelen «*Hjelpen fra Statped har bidratt til at barnet har blitt mer inkludert i leken i barnehagen*». Vi har forkortet påstanden til «*inkludering i barnehagen*».

Det er naturlig nok kun de foresatte i barnehagen som har svart på disse spørsmålene. Av enkeltpåstandene i regresjonsanalysen er det to av dem som har signifikant påvirkning på «*inkludering i barnehagen*». Påstanden «*læringsressursen jeg har mottatt svarer til mitt behov*» har en

påvirkning på 0,497 og en score på 4,2 som gjør den til en betydelig styrke. På den annen side har vi påstanden «vi får den hjelpen vi trenger i barnehagen» som har en påvirkning på 0,445 og en score på 3,8. Effektene er store, men vi skal huske at modellen som effektene tilhører, forklarer forholdsvis lite av variansen i avhengig variabel (Justert $R^2 = 0.260$).

Figur 6-6 Stryker og svakheter med påvirkning på inkludering i barnehagen

6.3 Oppsummering og anbefalinger

Med utgangspunkt i vurderingen av måloppnåelsen i forhold til indikatorene og analysene av Statpeds styrker og svakheter på fire sentrale målsettinger, kan vi oppsummere noen hovedfunn og gi noen overordnede anbefalinger.

Resultatene viser at samarbeidspartnerne og brukerne til Statped er godt fornøyd med tjenestene de mottar. Det er imidlertid noen områder som kan følges opp med særskilte tiltak:

- Resultatene viser at tjenester tilpasset PPT-kontorenes behov kan betegnes som en svakhet. Tiltak på dette området med å tilpasse tjenester vil kunne bidra til at Statped lykkes med kompetanseheving og praksisendring lokalt. For å få konkret tilbakemelding på hva som bør tilpasses bedre, vil vi anbefale at Statped ber om tilbakemeldinger i forbindelse med alle tjenesteleveranser og kurs. Vår anbefaling er at det settes opp en systematisk innhenting av tilbakemeldinger slik at innspillene kan komme hele organisasjonen til gode. Innspillene kan gis i et kort digitalt evalueringsskjema som sendes ut i forbindelse med avslutning av et kurs eller ved annen tjenesteleveranse.
- Videre kan faktorene «læringsressurser» og «kjennskap» betegnes som svakheter og viktige tiltaksområder for å i større grad lykkes med henholdsvis kompetanseheving og praksisendring i Skole og barnehage. Enkeltpåstandene i disse faktorene dreier seg om kjennskap til læringsressurser, bruk av dem, om de er lette å finne og om de er nyttige. Det er spesielt kjennskap, bruken og om læringsressursene er lette og finne som scorer lavt. Det vil derfor være relevant å sette inn tiltak for profilering av og navigering blant læringsressurser. Vi vil spesielt anbefale at Statped undersøker brukerbehov og brukeratferd mht. læringsressursene på Statped.no og vurderer hvordan hjemmesidene kan forbedres for enklere tilgang til læringsressursen brukeren har behov for.
- For brukerne i barnehagene kan påstanden «Vi får den hjelpen vi trenger», kategoriseres som en svakhet med hensyn til inkludering av barnet i barnehagen. Påstanden har en bred fortolkning, og

derfor er det utfordrende å peke på hvilke konkrete tiltak som vil ha effekt. Analysen viser imidlertid at det *ikke* er mottatt læringsressurs som er problemet. Som vi har skrevet i kapittel 4.2.1 opplever enkelte foresatte at PPT eller skole/barnehage ikke følger opp det som er iverksatt av Statped. Andre foresatte opplever at det er mangel på samarbeid i overganger i tilfeller der barn skifter avdeling i barnehagen. Derfor kan det være et relevant tiltak at Statped arbeider med hvordan samarbeidspartnerne bedre kan håndtere overganger i opplæringen og ansvar som går over lenger tid. En anbefaling er at Statped i større grad bidrar til å forbedre rutinene for tverrfaglig innsats i kommunene gjennom kurs og veiledere.

6.4 Veien videre

Statpedundersøkelsen skal gjennomføres på nytt i 2022. Undersøkelsen i 2022 vil i stor grad inneholde de samme temaene, påstandene og spørsmålene som årets undersøkelse. Dermed vil vi også ha muligheten til å analysere utviklingen fra 2020 til 2022. Det vil være spesielt interessant å undersøke om resultatene har forbedret seg på de områdene vi har identifisert som svakheter, og hvor Statped har satt inn nye tiltak.

7. APPENDIX 1

SPØRSMÅL I UNDERSØKELSENE

7.1 Spørsmål til foresatt og voksen bruker

- Jeg opplever at skolen/barnehagen kjenner godt til tilbudet fra Statped
- Jeg har god kjennskap til Statpeds ansvar i oppfølgingen av min sak
- Vi/jeg fikk hjelp fra Statped på riktig tidspunkt
- Statped lytter til barnet vårt
- Statped lytter til våre ønsker og innspill
- Statped lytter til mine ønsker og innspill
- Statped møter oss med respekt
- De ansatte i Statped som har bistått meg, vil mitt beste
- De ansatte i Statped som har bistått meg, hører på meg
- De ansatte i Statped ønsker å hjelpe mitt barn
- Da det ble bestemt at vi skulle få hjelp fra Statped, gikk prosessen raskt
- Hjelpen fra Statped blir levert som avtalt
- Samarbeidet mellom barnehagen/skolen, PPT og Statped fungerer godt
- Vi får den hjelpen vi trenger i barnehagen/skolen
- Har du/dere mottatt en eller flere læringsressurser?
- Jeg/vi benytter fysiske læremidler fra Statped (eks. lydbøker, punktskriftbøker og tegnspråkmateriell)
- Det er lett å finne relevant læringsressurs fra Statped.no
- Læringsressursene på Statped.no er nyttige
- Læringsressursen jeg har mottatt svarer til mitt behov
- De fysiske læremidlene fra Statped er nyttige

- Mitt barn lærer mer nå, enn før vi fikk hjelp
- Hjelpen fra Statped gjør det lettere å lære
- Hjelpen fra Statped har bidratt til at barnet mitt lærer mer
- Barnet mitt samarbeider med andre elever på skolen
- Barnet mitt er inkludert i leken i barnehagen
- Hjelpen fra Statped har bidratt til at barnet har blitt mer inkludert i leken i barnehagen
- Kontakten med Statped har medført endring i hvordan barnehagen/skolen møter mitt barn
- Jeg er glad for hjelpen fra Statped
- Samlet sett har involveringen fra Statped vært positiv for mitt barn/meg
- Jeg kan anbefale Statpeds tjenester til andre foreldre i vår situasjon (andre i min situasjon)
- Er det noen forhold som du vil trekke frem som særlig positive ved Statped?
- Er det noen forhold du mener at Statped kan forbedre?

7.2 Spørsmål til elever og barn i barnehage

- Jeg har god kjennskap til Statpeds ansvar i oppfølgingen av min sak
- Statped lytter til mine ønsker og innspill
- De ansatte i Statped som har bistått meg, vil mitt beste
- De ansatte i Statped som har bistått meg, hører på meg
- Jeg får den hjelpen jeg trenger
- Hjelpen fra Statped gjør det lettere å lære
- Hjelpen fra Statped gjør at jeg kan delta mer på skolen
- Jeg liker å være i klassen sammen med de andre elevene
- Jeg er glad for hjelpen fra Statped
- Trives du på skolen?
- Har du en god venn på skolen?
- Har du det bra i friminuttene?

- Lærer du noe spennende på skolen?
- Når du arbeider med skolefag, fortsetter du å jobbe selv om det du skal lære er vanskelig?
- Får du være med på leken i barnehagen?
- Liker du å være i barnehagen?

7.3 Samarbeidspartnerundersøkelsen – gjennomsnitt, svarfordelinger og oppdelinger

7.3.1 Spørsmål PPT, Skole og barnehage

- Kryss av for hvilke tjenester skolen har benyttet de siste 12 mnd. (Flere kryss er mulig)
- Kryss av for hvilke tjenester barnehagen har benyttet de siste 12 mnd. (Flere kryss er mulig)
- Kryss av for hvilke tjenester PPT-kontoret har benyttet de siste 12 mnd. (Flere kryss er mulig) - 1. Rådgiving/veiledning
- Kryss av for hvilke tjenester skolen har benyttet de siste 12 mnd. (Flere kryss er mulig)
- Kryss av for hvilke tjenester barnehagen har benyttet de siste 12 mnd. (Flere kryss er mulig)
- Kryss av for hvilke tjenester PPT-kontoret har benyttet de siste 12 mnd. (Flere kryss er mulig) - 2. Utredning
- Kryss av for hvilke tjenester skolen har benyttet de siste 12 mnd. (Flere kryss er mulig)
- Kryss av for hvilke tjenester barnehagen har benyttet de siste 12 mnd. (Flere kryss er mulig)
- Kryss av for hvilke tjenester PPT-kontoret har benyttet de siste 12 mnd. (Flere kryss er mulig) - 3. Kurs og opplæring
- Kryss av for hvilke tjenester skolen har benyttet de siste 12 mnd. (Flere kryss er mulig)
- Kryss av for hvilke tjenester barnehagen har benyttet de siste 12 mnd. (Flere kryss er mulig)

- Kryss av for hvilke tjenester PPT-kontoret har benyttet de siste 12 mnd. (Flere kryss er mulig) – 4. Faglig nettverksarbeid, lokal kompetanseheving e.l. som ikke er knyttet til en enkeltbruker
- Kryss av for hvilke tjenester skolen har benyttet de siste 12 mnd. (Flere kryss er mulig)
- Kryss av for hvilke tjenester barnehagen har benyttet de siste 12 mnd. (Flere kryss er mulig)
- Kryss av for hvilke tjenester PPT-kontoret har benyttet de siste 12 mnd. (Flere kryss er mulig) - 5. Har ikke benyttet Statpeds tjenester i løpet av de siste 12 md.
- Hvilken type rådgivning/veiledning har dere benyttet? - 1. Rådgivning i forbindelse med en navngitt bruker/enkeltbruker
- Hvilken type rådgivning/veiledning har dere benyttet? - 2. Anonyme drøftinger
- Hvilken type rådgivning/veiledning har dere benyttet? - 3. Statpeds «spør oss»-tjeneste
- Statped møter oss med respekt
- Statped er tilgjengelige når vi trenger dem
- Statped har kompetansen til å gi brukerne relevant hjelp
- Statped er tett nok på til å være en god rådgiver for oss og våre brukere
- Statped samarbeider godt med fagpersonene på enheten vår
- Det er enkelt å søke om bistand fra Statped
- Vi får hjelp innen rimelig tid når vi søker om bistand fra Statped
- Statped leverer tjenestene som avtalt
- Statpeds tjenester er tilpasset behovene våre
- I enheten vår har vi god kjennskap til Statpeds tjenester
- I enheten vår har vi god kjennskap til læringsressursene på Statped.no
- Læringsressursene på Statped.no er nyttige
- Vi benytter ofte læringsressurser fra Statped.no
- Det er lett å finne relevant læringsressurs fra Statped.no

- Vi benytter fysiske læremidler fra Statped (eks. lydbøker, punktskriftbøker og tegnspråkmateriell)
- De fysiske læremidlene fra Statped er nyttige
- Bistanden fra Statped har bidratt til å forbedre praksisen på enheten vår
- Bistanden fra Statped har bidratt til å heve vår kompetanse
- Statpeds kurstilbud svarer til kompetansebehovet på enheten vår
- Statpeds bistand gjør oss i stand til å møte våre brukere på en bedre måte
- I vår kommune settes det av nok ressurser til spesialpedagogiske tiltak
- I vår kommune har vi tilstrekkelig spesialpedagogisk kompetanse til å bistå brukerne
- Vi kan anbefale andre skoler/barnehager/PPT-kontorer å benytte Statpeds tjenester
- Samlet sett er det høy kvalitet på tjenestene fra Statped
- Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med Statpeds tjenester?
- Er det noen forhold du vil trekke frem som særlig positive ved Statped?
- Er det noen forhold du mener at Statped kan forbedre?
- Hvorfor har dere ikke benyttet Statpeds tjenester i løpet av det siste året?